

IHP Culemborg

definitief

Opdrachtgever
Gemeente Culemborg

Datum
21 augustus 2023

Referentie
1629402-0108.0.2

Auteur(s)
Johanna Scherer - HEVO B.V.
Kim Vermeulen - HEVO B.V.

Voorwoord

In opdracht van de gemeente Culemborg heeft HEVO, de gemeente en de schoolbesturen van het primair onderwijs (PO) inclusief het speciaal basisonderwijs (SBO) en het voortgezet onderwijs (VO) begeleid om te komen tot een Integraal Huisvestingsplan (IHP).

Het IHP omschrijft op basis van een gezamenlijk bepaalde visie, gerichte analyse, opgaven en financiële vertaling de kaders voor investeringen in onderwijshuisvesting. Een strategisch IHP stelt gemeente en schoolbesturen in staat om op de korte en lange termijn toekomstbestendige keuzes te maken en een proactief (investerings)beleid te voeren. Het IHP geeft voor de eerste vijf jaar (2023-2028) concreet aan wat de opgave is en geeft een doorkijk voor de langere termijn van circa 30 jaar (2023-2053).

Het IHP bestaat uit vier fasen, ofwel vier deelproducten, die in onderliggend document zijn samengebracht:

1. Visie: notitie bouwstenen voor beleid.
2. Inventarisatie van het gebouwenbestand.
3. Opgaven gemeente Culemborg.
4. Financiële vertaling.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5			
1.1.	Aanleiding en urgentie	5			
1.2.	Doelstelling	7			
1.3.	Aanpak	11			
1.4.	Leeswijzer	11			
2.	Onderwijslandschap gemeente Culemborg	12			
2.1.	Primair onderwijs	12			
2.2.	Speciaal basisonderwijs	12			
2.3.	Voortgezet onderwijs	14			
2.4.	Leerlingenprognose	15			
3.	Visie en beleidsambities (bouwstenennotitie)	16			
3.1.	Visie op onderwijs(huisvesting)	16			
3.2.	Visie stelt eisen aan de huisvesting	16			
3.3.	Bouwsteen 1: beleid en regie	17			
3.4.	Bouwsteen 2: kwaliteit	19			
3.5.	Bouwsteen 3: duurzaamheid	20			
3.6.	Bouwsteen 4: capaciteit	22			
3.7.	Bouwsteen 5: samenwerking	23			
4.	Opgaven schoolgebouwen Culemborg	25			
4.1.1	Toelichting kaarten	25			
4.1.2	Scholenlandschap PO en SBO	26			
4.1.3	Totaaloverzicht van de opgaven: periode 0-5 jaar	27			
4.1.4	Opgaven PO en SBO	28			
4.1.5	Scholenlandschap VO	33			
4.1.6	Opgaven VO	34			
5.	Opgaven gymzalen Culemborg	38			
5.1.1	Bewegingsonderwijs in het primair onderwijs (PO)	38			
5.1.2	Bewegingsonderwijs in het voortgezet onderwijs (VO)	38			
5.1.3	Beschikbare capaciteit bewegingsonderwijs Culemborg	39			
5.1.4	Locaties bewegingsonderwijs gemeente en op scholen	41			
6.	Financiële vertaling	42			
6.1.	Overzicht investeringskosten schoolgebouwen	42			
6.2.	Gewenste kwaliteit	43			
6.3.	Investeringskostenkengetallen	44			
6.3.1	Nieuwbouw	44			
6.3.2	Vernieuwbouw	44			
6.3.3	Renovatie	44			
6.3.4	Verbetering binnenmilieu en verduurzaming gebouwen	45			
6.4.	Uitgangspunten financiële vertaling onderwijs	45			
6.5.	De interpretatie van investeringskosten uit dit IHP	46			
6.6.	Total Cost of Ownership	46			
7.	CO₂-reductie	47			
8.	Vervolg IHP	48			
8.1.	Opstellen uitvoeringsprogramma en businesscases	48			
8.2.	Actielijst vervolg IHP	48			
8.3.	Voorbehoud	49			
	Bijlage I: wettelijke en beleidskaders	50			
	Bijlage II: energieprestaties	53			
	Bijlage III: toegepaste methodieken	54			
	Capaciteitsanalyse	54			
	Quickscans light	55			
	Afwegingscriteria	58			
	Herkomstanalyse	59			
	Bijlage IV: financiële vertaling	71			
	Kostenconfigurator PO en SBO	72			
	Kostenconfigurator VO	73			

Bijlage V: investeringskostenoverzicht	74
Bijlage VI: draaiboeken	83

1. Inleiding

1.1. Aanleiding en urgentie

*'Ieder kind in Culemborg heeft recht op een goede, gezonde en positieve ontwikkeling. Kinderen hebben het recht gezond op te groeien en te ontwikkelen, eerst thuis, later bij een vorm van kinderopvang en bij onze peuterspeelzalen. En vanaf vier jaar op één van de vele basisscholen die onze stad rijk is.'*¹

Dit citaat is afkomstig uit het Bestuursakkoord 2022-2026 met de titel 'Samen aan de slag'. Voor het Culemborg van morgen is goede onderwijshuisvesting een randvoorwaarde: om kinderen een goede start voor een mooie toekomst te kunnen geven. Voor het onderwijs staat de ambitie voor 'een leven lang leren' centraal. De drie speerpunten uit het Bestuursakkoord zijn:

1. We verduurzamen en vergroenen schoolpleinen en -gebouwen.
2. We stimuleren een soepele verbinding tussen onderwijs en arbeidsmarkt.
3. We werken aan samenwerking tussen onderwijsinstellingen met een Lokale Educatieve Agenda.

Daarnaast dient extra aandacht besteed te worden aan leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte, bijvoorbeeld vanwege laaggeletterdheid of voor nieuwkomers. 'Voor alle kinderen en jongeren geldt dat zij het recht hebben om te leren en zich te ontwikkelen. We bieden dan ook ruimte aan initiatieven die kansen geven aan kinderen en jongeren die niet op een reguliere school terecht kunnen. We zetten in op het behoud van deze initiatieven, waarbij we weten dat voor initiatieven die bredere aantrekkingskracht hebben regionale en landelijke financiële bijdragen nodig zullen zijn om ieder kind (passend) onderwijs te bieden.' (Bestuursakkoord 2022-2026). Daarbij staat het onderwijs niet solitair. Samenwerking tussen scholen maar ook met zorg en welzijn zijn belangrijk om dit doel te bereiken.

Het Integraal Huisvestingsplan beoogt om als beleidskader deze randvoorwaarde in te vullen, waarbij **'samenwerking als basis'** centraal staat: op het gebied van

onderwijshuisvesting wordt nu en in de toekomst door gemeente en schoolbesturen intensief samengewerkt.

Deze samenwerking is hard nodig. De noodzaak tot samenwerking komt primair voort uit de gedeelde verantwoordelijkheid voor onderwijshuisvesting: de gemeente heeft een zorgplicht voor onderwijshuisvesting (onder andere nieuwbouw en uitbreiding) en schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor onderhoud en exploitatie.

Het afstemmen van deze verantwoordelijkheden bij het tegemoet treden van nieuwe opgaves wordt steeds urgenter. Op landelijk niveau krijgt onderwijshuisvesting meer en meer aandacht. In het rapport van de Rijksbouwmeester uit 2009² werd reeds geconstateerd dat de gebouwenvoorraad in het funderend onderwijs sterk verouderd is, vaak een slecht binnenklimaat heeft en niet duurzaam is. In 2011 concludeerde ook het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) dat het binnenmilieu in de scholen vaak onder de maat is: uit verschillende onderzoeken kwam naar voren dat de CO₂-concentraties in Nederlandse scholen vaak te hoog zijn. In 2016 concludeerde de Algemene Rekenkamer³ daarnaast dat het tempo waarin schoolgebouwen worden vervangen te laag is: schoolgebouwen staan gemiddeld 69 jaar voordat ze vervangen worden. In het onderzoek van de Algemene Rekenkamer is ook de tevredenheid van leraren over hun schoolgebouwen onderzocht. Leraren bleken ontevreden te zijn over een aantal aspecten van de huisvesting: zij vonden vooral de temperatuur en de luchtkwaliteit onvoldoende. Ook gaf een meerderheid van de ondervraagde leraren aan dat het schoolgebouw opgeknapt moet worden.

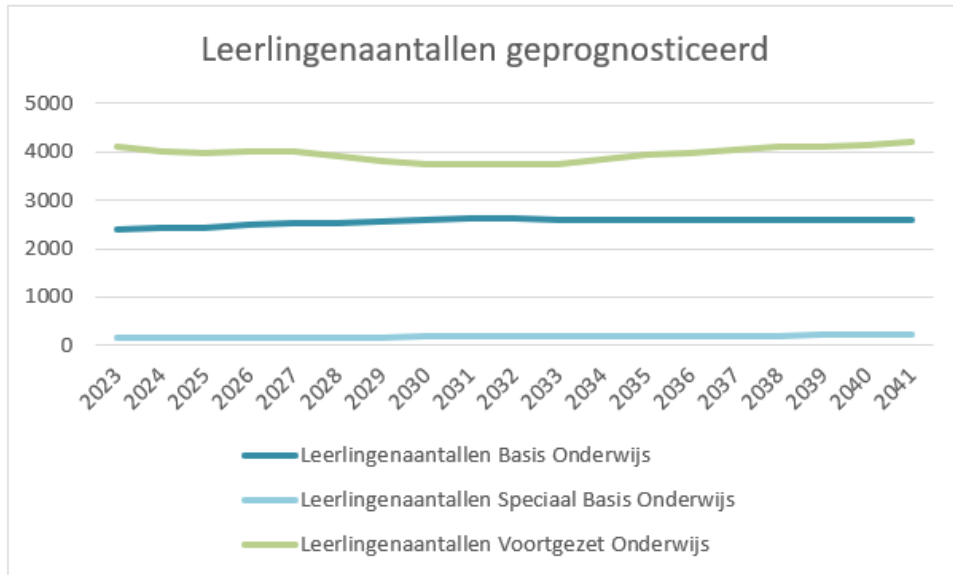
Ook in het onderzoek uit 2020 door McKinsey⁴ naar de algemene staat van het onderwijs in Nederland wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan de onderwijshuisvesting; gemeenten geven ondanks hogere eisen en gestegen bouwkosten nog een vergelijkbaar bedrag uit aan onderwijshuisvesting als in 2009.

¹ Bestuursakkoord gemeente Culemborg 2022-2026

² Rapport 'Gezond en goed. Scholenbouw in topconditie', Rijksbouwmeester, Den Haag, 2009

³ Schoolgebouwen primair en voortgezet onderwijs: de praktijk gecheckt, Algemene Rekenkamer (2016)

⁴ Een verstevigd fundament voor iedereen, McKinsey (2020)

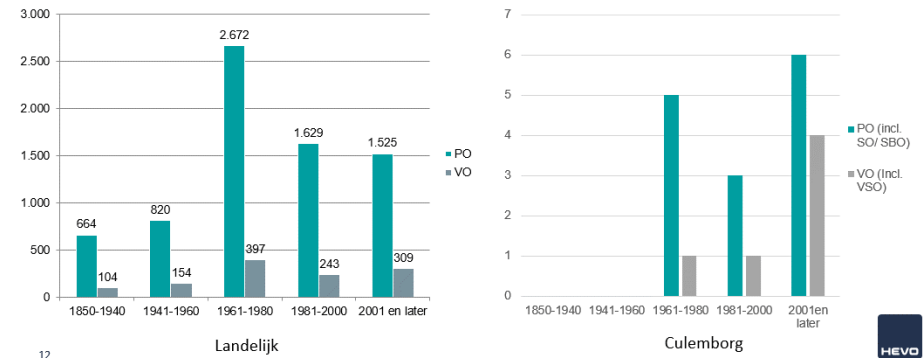

Figuur 1: ontwikkeling van leerlingenaantallen volgens leerlingenprognose Culemborg (december 2022)

Tegelijkertijd stellen de sectorale routekaarten voor het klimaatakkoord hoge eisen aan de duurzaamheid en het tempo van de uitvoering van de vervangingsopgave⁵: de uitgaven moeten verdubbelen van circa € 21 miljard bij ongewijzigd beleid naar circa € 42 miljard.

De vernieuwingsopgave van de onderwijshuisvesting geldt deels ook voor Culemborg. Alhoewel uit de bouwjaarlijst is af te lezen dat Culemborg ten opzichte van het landelijk beeld een relatief jong gebouwenbestand heeft, zijn er nog vijf locaties in het PO en één locatie in het VO die ouder zijn dan 40 jaar.

⁵ Sectorale routekaart voor verduurzaming van schoolgebouwen in het primair en voortgezet onderwijs, PO-raad, VO-raad en VNG

Figuur 2: vernieuwingsopgave onderwijshuisvesting landelijk versus Culemborg

Tevens geldt voor de gemeente Culemborg, in tegenstelling tot veel (vooral landelijke) gemeenten, dat de leerlingenaantallen stabiel blijven; er wordt een lichte stijging verwacht (circa 9-10%)⁶.

De context waarin dit IHP is opgesteld laat grote uitdagingen zien voor de onderwijshuisvesting in Culemborg. De belangrijkste uitdagingen daarbij zijn:

- Vervanging of renovatie van oude schoolgebouwen die niet meer voldoen aan de eisen van eigentijds onderwijs.
- Samenwerking tussen kinderopvang en basisscholen in hetzelfde gebouw, zoveel mogelijk in de vorm van integrale kindcentra (IKC's).
- Voorzieningen voor bewegingsonderwijs (gymzalen): optimale benutting van de capaciteit.
- Invulling geven aan de verduurzamingsopgave (ook ten opzichte van exploitatie).
- De wens om 'Frisse Scholen' met een gezond binnenklimaat en groene pleinen te realiseren.

Alleen met vereende krachten en optimale samenwerking tussen gemeente en schoolbesturen kunnen deze uitdagingen in de komende jaren worden aangepakt en kunnen met de beschikbare middelen de beste keuzes worden gemaakt. Daarbij staan

⁶ Bron: prognose Pronexus, februari 2022

bij het opstellen van dit IHP steeds de Culemborgse kinderen centraal; zij hebben recht op goed onderwijs in goede schoolgebouwen!

1.2. Doelstelling

Een strategisch IHP stelt gemeente en schoolbesturen in staat om op korte en lange termijn toekomstbestendige keuzes te maken en een proactief (investerings)beleid te voeren. Het IHP geeft voor de eerste vijf jaar (2023-2028) concreet aan wat de opgave is en geeft een doorkijk voor de langere termijn van 30 jaar (2023-2053).

In aanvulling op de werkwijze op basis van de verordening, voegt het IHP een proactief onderwijshuisvestingsbeleid toe. In formele zin laat de gemeente hiermee zien op welke wijze zij haar zorgplicht, op grond van de taak die zij heeft in het voorzien van huisvesting voor het funderend onderwijs, wenst in te vullen (zie bijlage I voor extra informatie over de beleidskaders op het gebied van onderwijshuisvesting).

Het IHP:

- Stelt de gemeente en schoolbesturen in staat om op korte en lange termijn strategische keuzes te maken en proactief beleid te voeren.
- Biedt een meerjarenperspectief waarop het eigen (investerings)beleid van de schoolbesturen kan worden afgestemd.
- Vormt het beleidskader voor het onderwijshuisvestingsbeleid voor de periode 2023-2053. Het IHP wordt elke 4 jaar herijkt, zodat het beleidskader blijft aansluiten bij de vragen en behoeften van dat moment. De eerste termijn van het IHP omvat een periode van 5 jaar.

De functie van IHP als richtinggevend beleidskader

Het IHP is een strategisch kader voor onderwijshuisvesting en duidt de geïnventariseerde investeringsopgaven voor de eerste 5 jaar met een doorkijk naar de periode daarna. De wijze waarop een IHP wordt vastgesteld kent een zekere beleidsvrijheid. In de meeste gevallen – en zo stellen we dat ook voor voor Culemborg – wordt het IHP gezien als beleidskader, waarbinnen de verschillende daar gedefinieerde investeringsbehoeften na vaststelling IHP nader worden uitgewerkt. Deze uitwerking ziet toe op het eerst per voorzien project uitvoeren van een haalbaarheidsstudie, die dan definitief duidelijk maakt wat de scope van het project is,

wanneer (welk jaar) het zal worden uitgevoerd en in gebruik genomen en wat de omvang van de stichtingskosten dan exact zullen zijn.

De Raad wordt gevraagd om in te stemmen met het IHP als kader, waarbinnen dan de haalbaarheidsstudies worden uitgevoerd voor die projecten die in de eerste periode worden verwacht. De uitkomsten van deze haalbaarheidsstudies worden gevat in het Uitvoeringsprogramma. Dit wordt hierna verder toegelicht.

In de basis mag verwacht worden dat indien uit de haalbaarheidsstudie blijkt dat betreffend(e) project(en) zich bevinden binnen dit beleidskader, dat deze projecten dan ook zullen worden voorzien van een daaropvolgend positief besluit ter kredietstelling. Deel van de haalbaarheidsstudie betreft de wijze van dekken van het Uitvoeringsprogramma; zeker in het geval van Culemborg, waarbij er ook een aanzienlijke investeringsbehoefte is gedefinieerd op het gebied van verduurzaming en verbetering binnenklimaat van schoolgebouwen die in het IHP in de basis niet voorzien worden voor vervanging of vernieuwbouw, verdient dit vraagstuk bijzondere aandacht in de fase van de haalbaarheidsstudie.

Het proces na vaststelling IHP op weg naar de feitelijke huisvestingsingrepen

Na vaststelling van het IHP wordt een Uitvoeringsprogramma (tactisch niveau) opgesteld voor de projecten met een termijn van 5 jaar. Het Uitvoeringsprogramma geeft het totaal aan resultaten weer uit de haalbaarheidsstudies. Daaruit blijkt dan de definitief vast te stellen scope van het project, wanneer (welk jaar) het zal worden uitgevoerd en in gebruik genomen en wat de omvang van de stichtingskosten dan exact zullen zijn. In het Uitvoeringsprogramma worden tevens afspraken gemaakt over de samenwerking op programma- en projectniveau.

Voor het uitvoeren van de haalbaarheidsstudies en het vaststellen van het Uitvoeringsprogramma dient – indien voortvarend te werk wordt gegaan – een periode te worden uitgetrokken van ten minste een half jaar. Zeker bij de verduurzamingsopgaven en de vraag om renovatie (zoals voorzien in het VO), zal dat gepaard gaan met technisch onderzoek naar de gebouwen, onderzoek naar de technische en financiële haalbaarheid/realiteit van het bereiken van de gevraagde kwaliteitsniveaus en het bereiken van overeenstemming over de dekking van de dan

bepaalde stichtingskostenniveaus. De onderzoeken vinden daarbij dan plaats op projectniveau (en niet meer in termen van algemene kaderstelling op IHP-niveau).

De haalbaarheidsstudies hebben daarmee dus onder andere als doel om:

- Een definitieve keuze te maken tussen (ver)nieuwbouw of renovatie op basis van de verkenning van verschillende scenario's;
- De financiële consequenties per scenario inzichtelijk te krijgen met daarin de bekende investeringskosten en geïventariseerde risico's inclusief een raming van de locatiegebonden en projectspecifieke kosten. Daar waar in het IHP met kostenkengetallen wordt gewerkt, wordt hier de stap gemaakt naar een project specifieke raming;
- De TCO-benadering te concretiseren ter bepaling van eigen bijdrage schoolbesturen en mogelijkheden voor subsidie;
- Het vaststellen in welke jaarschijven de voorbereiding en uitvoering plaats zullen vinden, en daarmee wanneer de investering zal leiden tot afschrijvings- en rentelasten voor de gemeente.

Vanuit het Uitvoeringsprogramma, kunnen vervolgens de jaarprogramma's worden vastgesteld, die door College en vervolgens Raad voorzien worden van besluitvorming en kredietstelling. Het verdient de aanbeveling om de Raad de doorkijk te geven over de volle periode van de eerste 5 jaar, waarbij het dan geprognosticeerde middelenbeslag geheel zichtbaar is, waarbinnen dan de jaarprogramma's door de Raad kunnen worden voorzien van de bijpassende kredietstelling. Het Uitvoeringsprogramma geeft daarbij dus het kader, gelijk aan het in de verordening genoemde "bekostigingsplafond" voor betreffend jaren.

Op welke wijze wordt de inspanning zichtbaar in de begroting van de gemeente

Er zijn drie momenten waarop er sprake is van beschikbaar stellen van middelen:

1. Na vaststellen IHP: de gemeente stelt een krediet beschikbaar voor het uitvoeren van de haalbaarheidsstudies; Deze onderzoeken maken geen deel uit van de reguliere stichtingskosten, en zijn direct zichtbaar in de begroting / jaarrekening van de gemeente.
2. Na goedkeuring kredietstelling per project:
 - a. Ontwerpfase: de gemeente stelt een voorbereidingskrediet beschikbaar zodat het schoolbestuur (indien zij bouwheer is) het project nader uitwerkt

tot aanbestedingsgereed ontwerp. Dit is ca. 5 tot 8 % van de totale kosten. De hoogte is afhankelijk van de omvang en complexiteit van het project. De voorbereidingskredieten kunnen worden geactiveerd op het moment van activatie van de totale investering;

- b. Realisatiefase: de gemeente stelt het krediet voor de bouw beschikbaar. Dit is het totaal van de stichtingskosten, na aftrek van de beschikbaar gestelde voorbereidingskredieten. Beschikbaarheidsstelling vindt doorgaans plaats op basis van een nader af te stemmen termijnschema. Afschrijvings- en rentelasten worden pas zichtbaar op de gemeentelijke begroting in het eerste kalenderjaar ná oplevering van het betreffende gebouw/project.

Vanuit de praktijk is duidelijk dat grootschalige renovaties een doorlooptijd (voorbereiding en uitvoering) kennen van ten minste 3 jaar; nieuwbouw ten minste 4 jaar. Dat betekent dat begrotings-effecten van projecten ook pas na 3 of 4 jaar (of nog later al naar gelang voortgang project) zichtbaar worden. Bij vaststelling krediet in jaar 1, is dus opname van kapitaallasten in de begroting pas te voorzien voor jaar 4 of 5.

Voor (ver) nieuwbouwprojecten wordt uitgegaan van een afschrijvingstermijn van 40 jaar in lijn met de financiële verordening van de gemeente Culemborg. Voor renovatie wordt uitgegaan van een minimale afschrijvingsperiode van 25 jaar. Investerings voor de verduurzaming van panden worden afhankelijk van de omvang van de ingrepen en de terugverdientijd afgeschreven. Hierbij is maatwerk nodig, hetgeen onderdeel zal zijn van de eerder genoemde haalbaarheidsstudies.

Dekkingsopgave

Het IHP geeft een overzicht van de investeringsbehoefte die gemeente en schoolbesturen herkennen op het gebied van onderwijshuisvesting. De dekking daarvan zal op projectniveau kunnen worden vastgesteld. Alhoewel het grootste deel van de dekking vanuit de gemeentelijke zorgplicht wordt ingevuld, zijn er ook aanvullende dekkingsbronnen denkbaar.

Bijdrage schoolbesturen

Schoolbesturen zijn volgens het huidige stelsel verantwoordelijk voor het onderhoud en de exploitatie van onderwijshuisvesting. Als verantwoordelijke hiervoor en als gebruiker van de schoolgebouwen zijn schoolbesturen gebaat bij de kwaliteitsambitie. Voor het leveren van een bijdrage kunnen schoolbesturen gebruik maken van de vergoeding voor materiële instandhouding die zij ontvangen van het rijk (deel lumpsumvergoeding). Een deel van de kwaliteitsambitie kan bijvoorbeeld gefinancierd worden vanuit (1) een besparing op onderhoud aan het bestaande gebouw voorafgaand aan een nieuwbouwpoging (besparing op investeringen in het lopende meerjarenonderhoudsplan) of (2) door duurzame keuzes te maken in het ontwerp (besparingen in de exploitatie).

Het exacte bedrag voor de eigen bijdrage van de schoolbesturen is afhankelijk van de uit te voeren maatregelen en terugverdiertijden. Schoolbesturen van het Primair Onderwijs (Speciaal- en Basisonderwijs) zijn vooralsnog beperkt in het mogen leveren van een eigen bijdrage, in verband met het investeringsverbod⁷. Er wordt per 2025 een versoepeling verwacht van deze beperking.⁸ Schoolbesturen van het Voortgezet Onderwijs zijn niet gebonden aan het investeringsverbod. De eigen bijdragen van de schoolbesturen kunnen in het kader van de haalbaarheidsstudies definitief bepaald worden.

Subsidies

Een beperkt deel van de dekking zou wellicht gevonden kunnen worden in subsidieregelingen zoals SUVIS, DUMAVA, Groen schoolplein, groeifonds etc. Per project wordt tijdens het haalbaarheidsstudie verkend welke mogelijkheden er zijn en of het project daarvoor in aanmerking komt. Dit is sterk afhankelijk van de beschikbaarheid van subsidies, de resterende financiële middelen per subsidietraject en de voorwaarden voor toekenning van de subsidie.

Differentiatie in het IHP naar ingrepen gericht op zorgplicht en aanvullende ambities

In het IHP is naast de behoefte aan vervangingen en grootschalige renovaties – voortkomend uit de invulling van de gemeentelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting

– tevens een ambitie geformuleerd op verduurzaming en verbetering binnenklimaat voor de gebouwen die niet worden vervangen of gerenoveerd.

Voor de eerste periode (eerste 5 jaar) is daarvoor in het IHP een investeringsbehoefte geformuleerd voor alle gebouwen die op binnenmilieu en/of exploitatie in de quickscans een 5,5 of lager (5 of 4) scoren en die pas over meer dan 5 jaar aan de beurt zijn voor (ver)nieuwbouw. Het is van belang om te onderkennen dat enerzijds deze investeringsbehoefte in de verbetering van dit deel van de voorraad reëel is; anderzijds vormt dit (tot op heden) geen onderdeel van de invulling van de gemeentelijke zorgplicht zoals bedoeld in de wet en verordening. Met name dit deel van de investeringsbehoefte (circa 40% van de totale investeringsopgave in de eerste periode) vraagt specifieke aandacht ten aanzien van de wijze waarop deze worden geplaatst op het Uitvoeringsprogramma.

De haalbaarheidsstudies zullen ook hier – op weg naar het Uitvoeringsprogramma – per locatie moeten uitwijzen wat de exacte werkzaamheden zijn per locatie en hoeveel van de totale post naar welke school gaat, en welk deel van deze investering gedekt wordt door de gemeente en/of het schoolbestuur. Het is het advies om de betreffende schoolbesturen te vragen om dit deel van de haalbaarheidsstudies onder hun regie te laten uitvoeren. Eventuele randvoorwaarden voor betreffende onderzoeken kunnen gezamenlijk worden geformuleerd, in lijn met de kaders uit het IHP.

⁷ Verdere informatie over het investeringsverbod: <https://www.poraad.nl/werkgeverschap/financien/investeren-in-het-schoolgebouw-wat-mag-wel-en-wat-mag-niet>

⁸ <https://www.vo-raad.nl/nieuws/ocw-vraagt-reactie-op-voorgenomen-wetswijziging-onderwijshuisvesting>

Info-graphic van IHP naar Project

SCOPE

STRATEGISCH
20+ jaar
Gehele portefeuille

Strategisch IHP

TACTISCH
0-5 jaar
Projecten 1 termijn

Tactisch Uitvoeringsplan eerste 5 jaar

OPERATIONEEL
0-2 jaar
Per project

Operationeel Realisatie van projecten

Strategie nieuwe huisvesting: IHP

Formuleert strategisch huisvestingskader voor onderwijshuisvesting **richtinggevend kader** voor de lange termijn (30 jaar) op basis van visie, een nulmeting, toekomstbestendige scenario's en een financiële vertaling op basis van **kengetallen**.

Uitvoeren van **haalbaarheidsonderzoeken** voor projecten in eerste 5 jaar, o.a.:

- Definitieve keuze maken tussen (ver)nieuwbouw of renovatie.
- Bepaling van verwachte project specifieke investeringskosten o.b.v. gekozen scenario inclusief een raming van locatiegebonden en project-specifieke kosten
- Bepaling van eigen bijdrage schoolbesturen en mogelijkheden voor subsidie (TCO-benadering).

Programmering en procesafspraken

Bepaal de volgorde van projecten binnen de 1de fase. Denk aan beschikbare locaties, tijdelijke huisvesting en het bundelen van projecten op onderdelen. Maak procesafspraken op programma projectniveau: Het inrichten van een organisatie voor de realisatie van het uitvoeringsprogramma (1e 5 jaar), monitoring/evaluatie van projecten en borging van kwaliteit. Voor projectniveau zie de afspraken in de uitgewerkte draaiboeken.

Definieer de inhoudelijke en procesmatige kaders per project:

- Uitwerken van **Programma van Eisen** specifiek per project,
- Bepalen van **bouwheerschap** en **bouworganisatievorm** (traditioneel, D&B, bouwteam, etc)
- Organisatie van de projectstructuur en verantwoordelijkheden
- Uitvoeren **aanbesteding** betrokken adviseurs / uitvoerende partijen afhankelijk van bouworganisatievorm

Realisatie

Start met het invullen van de afgesproken rollen en de realisatie. Analyseer of er voldoende capaciteit is voor adequaat projectmanagement. Hou oog voor evaluatie en monitoring.

Budgettair kader gemeente

Er wordt in de **gemeentelijke begroting** rekening gehouden met het financieren van de projecten in de **eerste vijf jaar** in de vorm van een **reservering**.

Gemeente stelt een **krediet beschikbaar** voor het uitvoeren van de onderzoeken naar de verduurzaming, locaties en het haalbaarheidsonderzoek.

Aanvraag beschikking **voorbereidingskrediet** t.b.v. uitwerking aanbestedingsgerede ontwerp door schoolbestuur (ca. **5-8% van totale kosten**).

Toekenning van **voorbereidingskrediet** door de gemeenteraad van B&W.

Budgettair kader gemeente

Activeren van **voorbereidingskrediet** in gemeentelijke begroting per project.

Aanvraag beschikking **uitvoeringskrediet** door schoolbestuur (**restant van totale kosten - na aftrek voorbereidingskrediet - in betalingstermijnen**).

Toekenning van krediet door de gemeenteraad van B&W.

Budgettair kader gemeente

Activeren van **uitvoeringskrediet** in gemeentelijke begroting o.b.v. betalingstermijnen per project.

Kapitaallasten lopen vanaf jaar 1 na oplevering van het project.

Planning

STRATEGISCH /Initiatiefase

0 tot 10 jaar

Tactisch / definitiefase

4 tot 10 maanden

Incl. voorbereidende onderzoeken

Ontwerp

16-20 maanden

Vergunning tijdelijke huisvest. sloop

Bouwen / Realisatie

14-20 maanden

Gebruik

(vernieuwbouw) 40 jaar; renovatie > 25 jaar

1.3. Aanpak

In opdracht van de gemeente Culemborg begeleidt HEVO de gemeente en de schoolbesturen om te komen tot een Integraal Huisvestingsplan (IHP).

Het IHP is samen met gemeente en schoolbesturen ontwikkeld. Daarbij zijn gezamenlijk de volgende stappen doorlopen:

- Stap 1: om te komen tot een gezamenlijke visie zijn in diverse bijeenkomsten met de schoolbesturen en gemeente ambities gedefinieerd en wensen geïventariseerd.
- Stap 2: het gebouwenbestand van de onderwijshuisvesting in de gemeente Culemborg is door middel van quickscans licht in beeld gebracht. Er zijn capaciteitsanalyses en kwaliteitsanalyses uitgevoerd. Verder zijn de gymvoorzieningen in de gemeente kwantitatief geïventariseerd.
- Stap 3: op basis van de quickscans en aanvullende afwegingscriteria gebaseerd op de visie zijn opgaven geformuleerd. De laatste versie van de opgaven zijn nog niet met de schoolbesturen in gezamenlijkheid besproken.
- Stap 4: op basis van de opgaven is een financiële vertaling gemaakt.
- Stap 5: de vier deelproducten zijn samengebracht in het Integraal Huisvestingsplan 2023-2053.

1.4. Leeswijzer

Na dit eerste inleidende hoofdstuk beschrijft hoofdstuk 2 het onderwijslandschap van de gemeente Culemborg. Hoofdstuk 3 gaat in op de visie en beleidsambities. Hoofdstuk 4 en 5 zoomt in op de opgaven die zijn gedefinieerd voor de onderwijshuisvesting en de gymzalen. In dit IHP zijn alle opgaven voor de periode 0-10 jaar uitgebreid uitgewerkt. De opgaven die na 10 jaar spelen zijn niet uitgebreid uitgewerkt, maar zijn wel kort benoemd en financieel meegenomen. De nadere invulling van deze opgaven dient nader uitgewerkt te worden bij de volgende actualisatie van het IHP. Hoofdstuk 6 voorziet de opgaven uit hoofdstuk 4 en 5 van financiële uitgangspunten en een financiële vertaling. In hoofdstuk 7 is doorgerekend wat de CO2-reductie is die de opgaven bewerkstelligen. In hoofdstuk 8 zijn een aantal processtappen en uitgangspunten vermeld waar rekening mee dient te worden gehouden bij de uitvoering van het IHP.

2. Onderwijslandschap gemeente Culemborg

2.1. Primair onderwijs

De PO-scholen in de gemeente Culemborg verschillen onderling qua denominatie, omvang en onderwijsconcept. Het primair onderwijs in de gemeente wordt verzorgd door een viertal schoolbesturen. Deze bieden basisonderwijs volgens bijvoorbeeld het leerstofjaarklassensysteem, jenaplanonderwijs en Agora-onderwijs.

De meeste schoolbesturen werken intensief samen met een kinderopvangpartner. Samen met deze partner vormen scholen in sommige gevallen een integraal kindcentrum (IKC) waarbij de nadruk ligt op doorgaande (leer)lijnen/ontwikkellijnen voor kinderen van 2 tot 12 jaar. Deze samenwerking is belangrijk voor een optimale ontwikkeling van kinderen en werkt het best als kinderopvang en basisschool samen in één gebouw gehuisvest zijn. De betrokken kinderopvangpartners staan hieronder weergegeven:

- Kinderopvang SKCN.
- Kinderopvang Kaka.
- Kinderhuis De Fuut.

Tabel 1: overzicht onderwijslandschap Culemborg PO

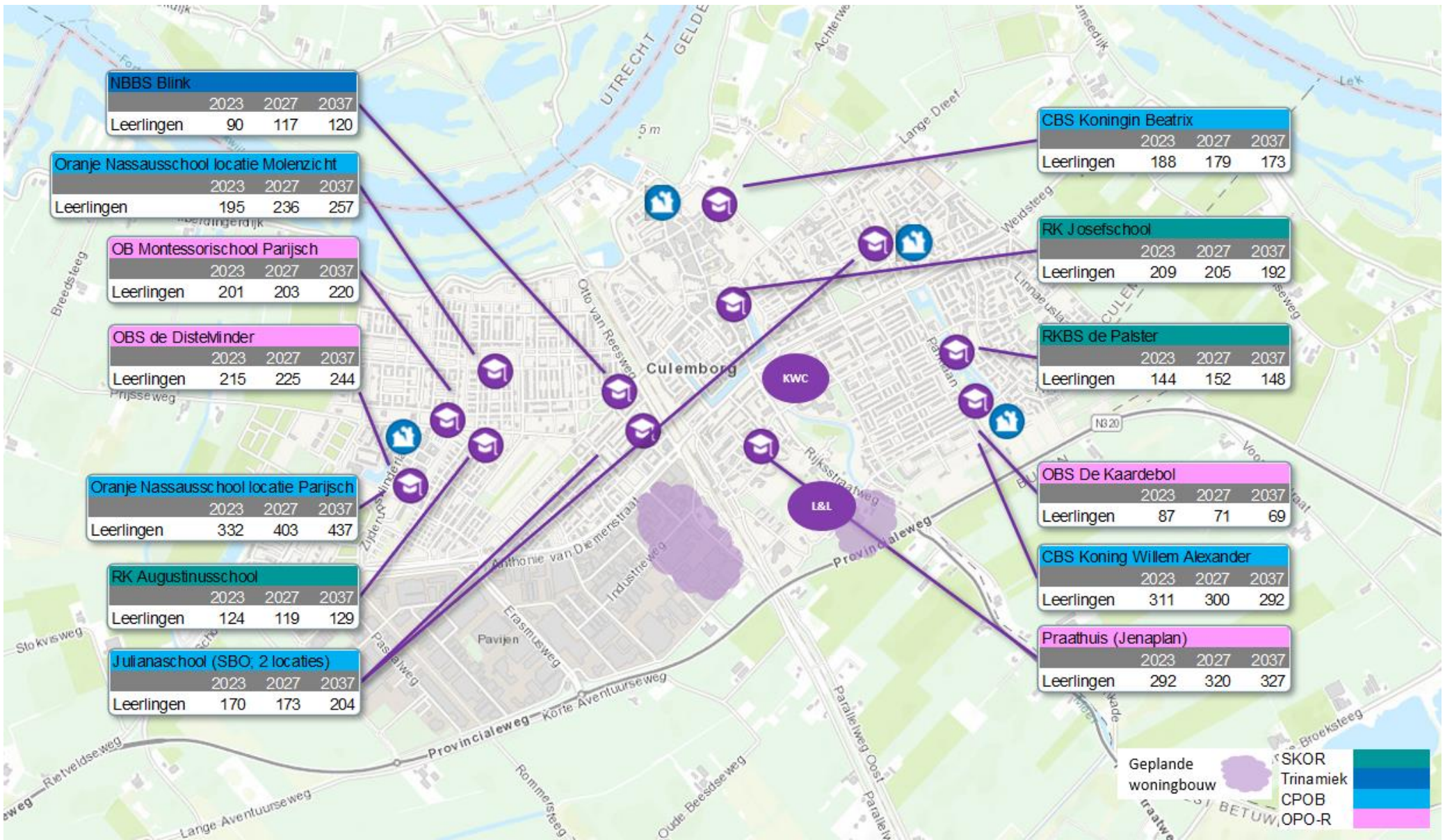
Schoolbestuur	Denominatie	Aantal scholen	Type onderwijs	Aantal leerlingen 1-10-2022	%
SKOR	Rooms-katholiek	3	BO	477	20%
OPO-R	Openbaar	4	BO	795	33%
CPOB	Protestants-christelijk	5	BO	1.026	43%
Trinamiek	Algemeen bijzonder	1	BO	90	4%
Totaal		13		2.388	100%

2.2. Speciaal basisonderwijs

Het speciaal basisonderwijs in de gemeente Culemborg wordt aangeboden door één schoolbestuur. Dit schoolbestuur biedt onderwijs aan leerlingen van binnen en buiten de gemeente. Het gaat om basisschoolleerlingen (4-12 jaar).

Tabel 2: overzicht onderwijslandschap Culemborg SBO

Schoolbestuur	Denominatie	Aantal scholen	Type onderwijs	Aantal leerlingen 1-10-2022	%
CPOB	Protestants-christelijk	1	SBO	170	100%
Totaal		1		170	100%

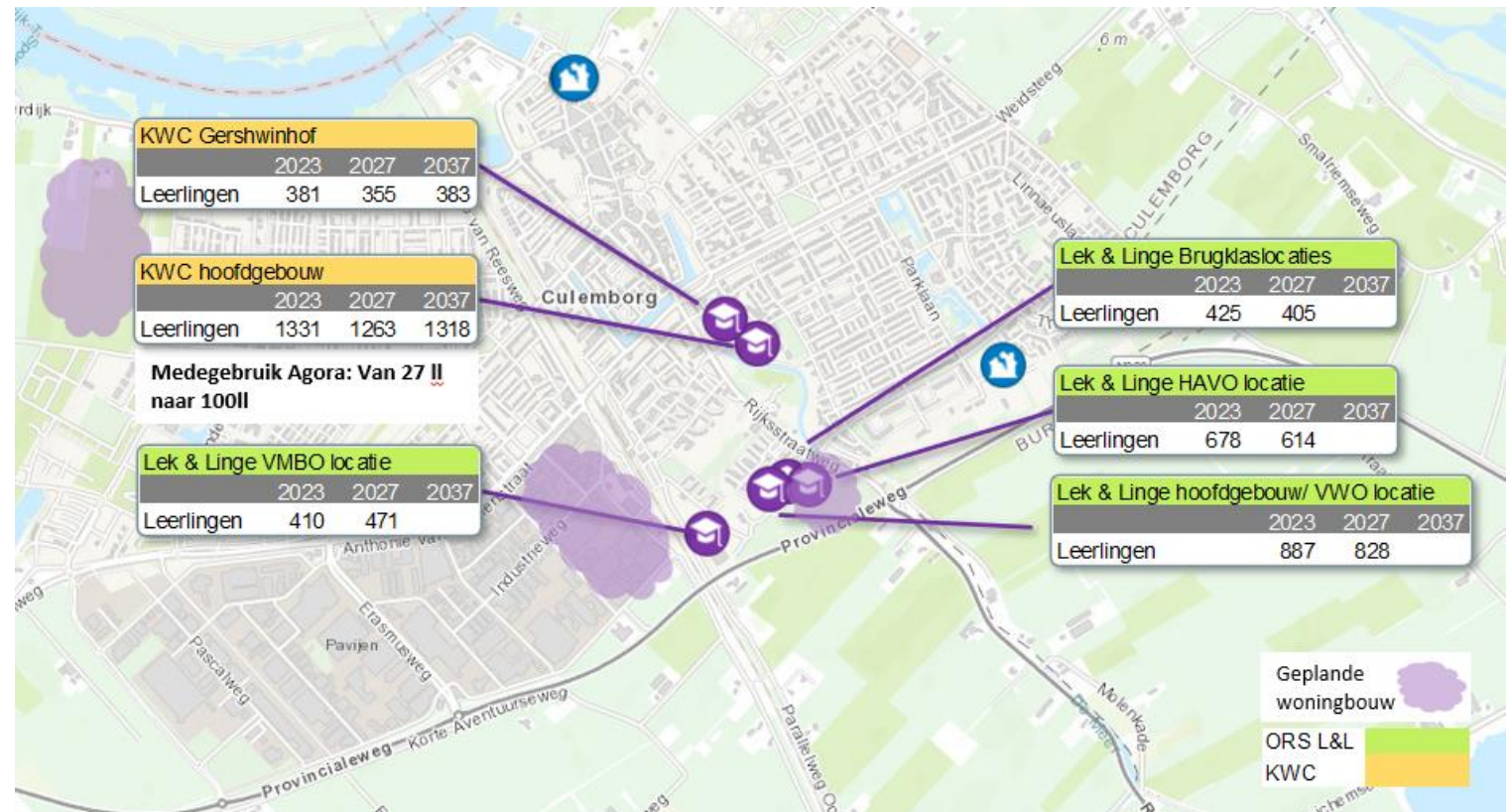
2.3. Voortgezet onderwijs

Het voortgezet onderwijs in de gemeente Culemborg wordt aangeboden door twee schoolbesturen: Openbare Regionale Scholengemeenschap Lek en Linge (hierna: Lek & Linge) en het Koningin Wilhelmina College (hierna: KWC).

Het voortgezet onderwijs in Culemborg voorziet op deze manier in Agora-onderwijs, praktijkonderwijs, een vmbo, havo en vwo.

Tabel 3: overzicht onderwijslandschap Culemborg VO

Schoolbestuur	Denominatie	Aantal scholen	Type onderwijs	Aantal leerlingen 1-10-2022	%
Lek & Linge	Openbaar	4	VO	2.400	58%
KWC	Bijzonder	2	VO	1.712	42%
Totaal		6		4.112	100%

2.4. Leerlingenprognose

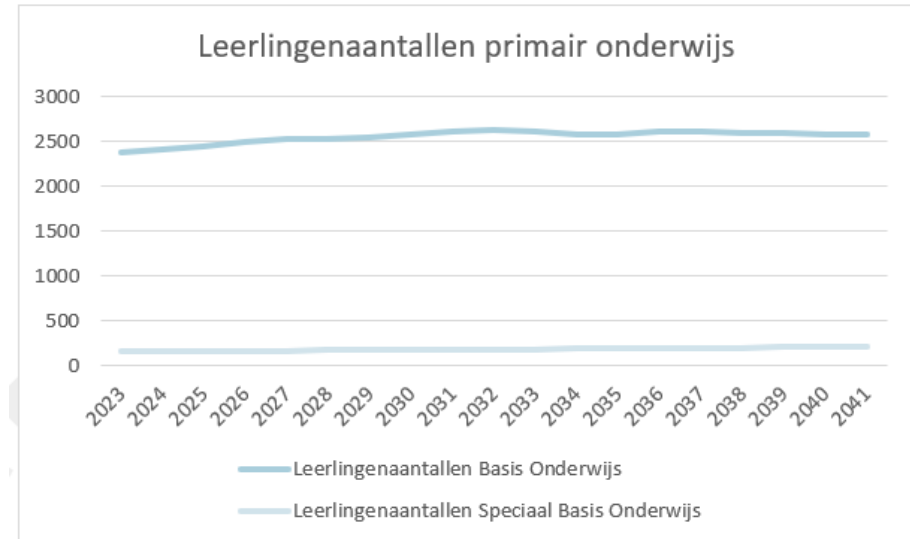
In de grafieken in deze paragraaf zijn de leerlingenprognoses van de gemeente Culemborg te zien voor respectievelijk het PO, SBO en VO. De grafieken geven een beeld van hoe de leerlingenaantallen zich in de komende jaren naar verwachting gaan ontwikkelen. De prognoses komen voort uit de opdracht die de gemeente Culemborg aan Bureau Postmus heeft gegeven. Bij het aflezen van de grafieken moet er op gelet worden dat de verticale schaal per grafiek verschilt.

Ontwikkeling van geprognosticeerde leerlingenaantallen PO (BO en SBO)

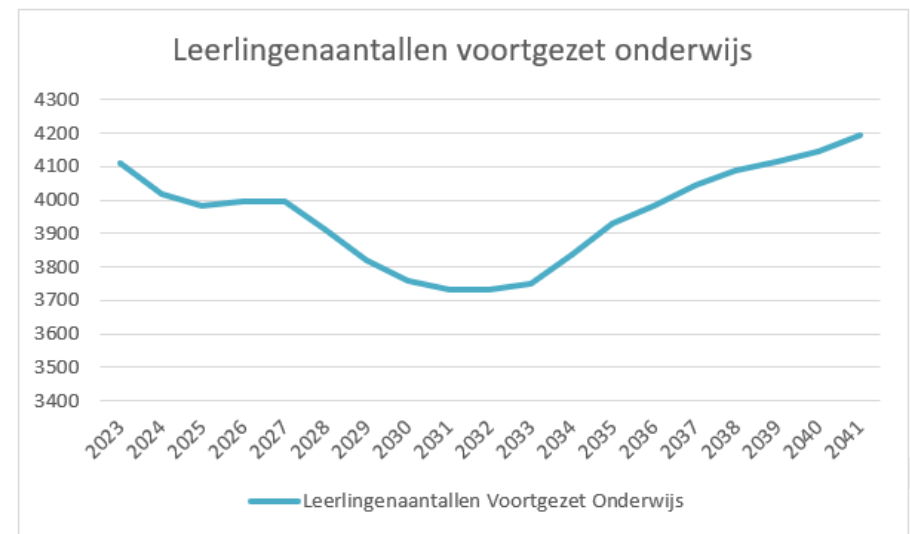
In het PO is vanaf 2023 tot en met 2032 een toename in het aantal leerlingen van circa 10% zichtbaar. In het SBO neemt het leerlingenaantal naar verwachting toe met 9%, waarbij voorspellingen voor het SBO in de praktijk erg lastig zijn.

Ontwikkeling van geprognosticeerde leerlingenaantallen VO

In het VO nemen de leerlingenaantallen de komende jaren tot 2032 af met circa 9% alvorens ze weer gaan stijgen. Deze krimp tot 2032 is te verklaren vanuit de methodiek die door Bureau Postmus gebruikt is om de prognoses op te stellen. In de geprognosticeerde leerlingenaantallen wordt rekening gehouden met nieuwbouwplannen. De toekomstige woningbouw voor Culemborg is gebaseerd op de opgave van de gemeente. Voor de overige gemeenten is de Primos-bevolkingsprognose gebruikt; een ontwikkelde raming voor een samenhangende bevolkingsprognose op gemeentelijk niveau in totaal overeenkomend met de middenvariant van de CBS-bevolkingsprognose. Dit betekent dat er voor de regio niet is uitgegaan van de plaatselijke verwachte woningbouwtoename. Deze plaatselijke woningbouwtoename kan echter groter zijn dan het gemiddelde dat in de methodiek is gehanteerd. Het VO heeft een belangrijke regiofunctie. Het is hierdoor mogelijk dat de verwachte krimp wellicht in de toekomst minder sterk zal zijn dan Figuur 4 nu laat zien.

Figuur 3: ontwikkeling van geprognosticeerde leerlingenaantallen PO (BO en SBO)

Figuur 4: ontwikkeling van geprognosticeerde leerlingenaantallen VO

3. Visie en beleidsambities (bouwstenen-notitie)

Dit hoofdstuk behandelt de visie en de beleidsambities van dit IHP. De wettelijke taken en relevante ontwikkelingen zijn uitgebreid omschreven in bijlage I. Er wordt eerst ingegaan op de visie. Daarna worden de beleidsambities van de gemeente en de schoolbesturen benoemd.

3.1. Visie op onderwijs(huisvesting)⁹

De gemeente Culemborg en de schoolbesturen streven gezamenlijk naar een toekomstbestendig onderwijslandschap. Dat betekent dat er gezamenlijk haalbare ambities en uitgangspunten bepaald worden en dat deze ook in gezamenlijkheid gerealiseerd worden. Het doel is om kinderen in de gemeente Culemborg de best mogelijke kansen te bieden in hun ontwikkeling en voor te bereiden op hun toekomst. Daarbij is het van belang dat het onderwijsaanbod toegankelijk, divers en goed gespreid is en aansluit op de vraag van de maatschappij. De gemeente Culemborg en de schoolbesturen willen dit faciliteren door toekomstbestendige onderwijshuisvesting te realiseren middels het IHP. In de visie staat voorop: *Ieder kind in Culemborg heeft recht op een goede, gezonde en positieve ontwikkeling. Kinderen hebben het recht gezond op te groeien en te ontwikkelen, eerst thuis, later bij een vorm van kinderopvang en bij onze peuterspeelzalen. En vanaf vier jaar op één van de vele basisscholen die onze stad rijk is.*

Toekomstbestendige, flexibele onderwijshuisvesting is een randvoorwaarde voor goed onderwijs. Hierbij gaan onderwijs en onderwijshuisvesting niet alleen over scholen, maar ook over andere plaatsen waar kinderen leren en zich ontwikkelen. Denk bijvoorbeeld aan kinderopvang, schoolpleinen en de omgeving.

Het onderwijs staat niet op zichzelf, maar staat in verbinding met *Zorg en Welzijn* gefaciliteerd door ontwikkelingspartners. Er worden kansen gezien om in onderwijshuisvesting samen te werken met andere maatschappelijke partners, zoals kinderopvang, vroegschoolse educatie, buitenschoolse begeleiding. Sommige kinderen, leerlingen en studenten hebben op bepaalde momenten extra ondersteuning

nodig. De gemeente, schoolbesturen en ontwikkelingspartners willen daarvoor maatwerk leveren. Maatwerk betekent dat de gemeente, waar dat nodig is, ongelijk investeert, zodat iedereen gelijke kansen kan krijgen.

Samenwerking tussen scholen onderling is ook van belang voor leerlingen, net als samenwerking tussen scholen en ontwikkelingspartners. Het doel is om deze samenwerkingen verder te stimuleren. Ook een soepele verbinding tussen onderwijs en de arbeidsmarkt dient voort te worden gezet. Als leerlingen of studenten klaar zijn op school, gaan ze immers meestal op zoek naar werk.

3.2. Visie stelt eisen aan de huisvesting

De visie op onderwijs van de gemeente en de schoolbesturen stelt eisen aan de onderwijshuisvesting. Veranderingen in onderwijsvisies, -concepten en samenwerking maakt dat er steeds meer flexibiliteit wordt gevraagd van onderwijsgebouwen. Bovendien leidt de maatschappelijke noodzaak om te verduurzamen tot hogere prestatie-eisen. Daarbij gaat duurzaamheid voor de gemeente en de schoolbesturen zeker niet alleen over energie en CO₂-besparing, maar ook over een integrale visie op duurzaamheid waarbij gezondheid en functionaliteit een rol spelen.

Tegelijkertijd ligt er een behoorlijke financiële en organisatorische uitdaging bij de realisatie van de plannen uit het IHP. Het traject om te komen van initiatieffase tot realisatie van onderwijshuisvesting is kostbaar en complex en vraagt veel van de gemeente en de schoolbesturen. Samenwerking is het sleutelwoord.

De gemeente en de schoolbesturen hebben deze algemene visie verder geconcretiseerd in vijf thema's die zijn verankerd in bouwstenen voor beleid:

1. Beleid en regie.
2. Kwaliteit.
3. Duurzaamheid.
4. Capaciteit.
5. Samenwerking.

⁹ Bestuursakkoord gemeente Culemborg 2022-2026

Het zijn beleidsuitgangspunten op verschillende thema's. De visie vormt samen met de bouwstenen een belangrijke basis voor het IHP. Het IHP is erop gericht om, binnen de randvoorwaarden van de gemeente (financieel, ruimtelijk en organisatorisch) en schoolbesturen (onderwijsinhoudelijk, financieel, organisatorisch), deze uitgangspunten zoveel als mogelijk te realiseren. De bouwstenen geven richting aan het IHP en daarmee kan er worden gestuurd op een toekomstbestendig onderwijslandschap.

3.3. Bouwsteen 1: beleid en regie

Gemeente en schoolbesturen hebben bouwstenen geformuleerd voor de toekomstige organisatie en financiering van de onderwijshuisvesting.

1. **Het IHP is een huisvestingskader voor onderwijshuisvesting en duidt de investeringsopgave voor de eerste 5 jaar.** Het IHP geeft voor de komende 30 jaar bovendien een indicatie van benodigde investeringen. Tevens wordt de prioritering van de projecten opgenomen. Er wordt in de gemeentelijke begroting rekening gehouden met het financieren van de projecten in de eerste vijf jaar.
2. **Het IHP is in lijn met het voorstel van PO-raad, VO-raad en VNG om IHP's in de wetgeving te verankeren.** In de geest van de nieuwe wet wordt het IHP vastgesteld als langetermijnplan waar gemeente en schoolbesturen zich aan committeren.
3. **Vaststellen van het IHP en kredietstelling.** Het IHP komt tot stand in een apart project met de schoolbesturen en gemeente, waarbij de kinderopvangorganisaties geïnformeerd zijn. Het OOGO, het College van B&W en de gemeenteraad stellen het IHP vast voor de eerste vijf jaar met een doorkijk tot aan 2053.

De wijze waarop een IHP wordt vastgesteld kent een zekere beleidsvrijheid. Het IHP wordt gezien als beleidskader, waarbinnen de verschillende daar gedefinieerde investeringsbehoeften na vaststelling IHP nader worden uitgewerkt. Deze uitwerking ziet toe op het eerst per voorzien project uitvoeren van een haalbaarheidsstudie, die dan definitief duidelijk maakt wat de scope van het

project is, wanneer (welk jaar) het zal worden uitgevoerd en in gebruik genomen en wat de omvang van de stichtingskosten dan exact zullen zijn. De Raad wordt gevraagd om in te stemmen met het IHP als kader, waarbinnen dan de haalbaarheidsstudies worden uitgevoerd voor die projecten die in de eerste periode worden verwacht. De uitkomsten van deze haalbaarheidsstudies worden gevat in het uitvoeringsprogramma.

In de basis mag verwacht worden dat indien uit de haalbaarheidsstudie blijkt dat betreffend(e) project(en) zich bevinden binnen dit beleidskader, dat deze projecten dan ook zullen worden voorzien van een daaropvolgend positief besluit ter kredietstelling.

4. **Na vaststelling van het IHP wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld voor een termijn van vijf jaar.** In het uitvoeringsprogramma worden afspraken gemaakt over de samenwerking op programma- en projectniveau. De keuze voor vijf jaar is bewust: één jaar langer dan een collegeperiode. In het uitvoeringsprogramma worden volgens jaarprogramma's projecten nader geconcretiseerd en wordt beslag gelegd op de reserveringen in de begroting. Tevens wordt er in het IHP een doorkijk tot 2053 gegeven. Het uitvoeringsprogramma en de doorkijk bevatten harde afspraken die zekerheid met zich meebrengen voor gemeente en schoolbesturen.
5. **Het IHP wordt na vier jaar herijkt.** Het actualiseren van het IHP duurt immers circa een jaar. Vervolgens wordt er weer een uitvoeringsprogramma opgesteld voor een termijn van vijf jaar. Het uitvoeringsprogramma wordt om het jaar geëvalueerd (bijvoorbeeld in het OOGO - op overeenstemming gericht overleg). Daarbij wordt gecontroleerd of het IHP, het uitvoeringsprogramma en de bijbehorende randvoorwaarden nog actueel zijn. De evaluatie is ook om te leren van het voorgaande jaar.
6. **Het IHP prevaleert voor het aanvragen van voorzieningen boven de verordening** en vervangt de aanvraagprocedure voor nieuwbouw en overige voor blijvend of voor tijdelijk gebruik bestemde voorzieningen (artikel 2.a lid 1 t/m lid 8 van de verordening). Dat betekent dat het IHP en de hierin genoemde bedragen en termijnen leidend zijn voor de uitvoering van projecten. Er zijn echter

uitzonderingen, zoals de kosten voor huisvesting voor een nieuw te stichten school, kosten voor eerste inrichting onderwijsleerpakket en meubilair (artikel 2.a lid 1, lid 6 en lid 7 van de verordening) of spoedaanvragen door onvoorziene omstandigheden. Op dergelijke onvoorziene omstandigheden na, is de afspraak dat er geen gebruik wordt gemaakt van de route via de verordening maar dat reserveringen getroffen worden op basis van het IHP en dat deze gebruikt worden voor realisatie van de beoogde projecten. Aanvragen voortkomend uit het IHP worden impliciet geacht een aanvraag te zijn op grond van de verordening. Dit wordt ook op deze wijze in de verordening vastgelegd. De verordening wordt aangepast op basis van het IHP.

7. Renovatie en vernieuwbouw als extra voorzieningen. Het IHP is in lijn met het voorstel van PO-raad, VO-raad en VNG om renovatie op te nemen als voorziening door de gemeente:

- a. In de huidige situatie zijn gemeenten alleen verantwoordelijk voor vervangende nieuwbouw wanneer een gebouw aan het einde van zijn levensduur is (onder andere artikel 2 verordening). Door renovatie en vernieuwbouw op te nemen als voorziening ontstaat de mogelijkheid om bij een gebouw dat aan het einde van zijn levensduur is ook renovatie of vernieuwbouw toe te passen.
- b. **Renovatie** is een integrale levensduurverlengende ingreep in het gebouw, waarmee de levensduur van het gebouw met ten minste 25 jaar wordt verlengd.
- c. Levensduurverlenging met 40 jaar wordt **vernieuwbouw** genoemd. Een verlenging van de levensduur betekent niet enkel de verlenging van de bouwkundige levensduur. Het betreft ook de functionele levensduur. De definitie van de functionele levensduurverlenging wordt bepaald op basis van de kennis op het moment van investeren. Wordt gekozen voor renovatie of vernieuwbouw, dan dient een duidelijke relatie gelegd te worden met het behalen van de klimaatdoelstellingen van Parijs (zie bouwsteen 3, duurzaamheid).

- d. Er worden binnen het IHP afspraken gemaakt over ingrepen ter verbetering van ventilatie en/of duurzaamheid.
In het geval van ventilatie en het binnenklimaat gaat het om verbeteringen die dermate urgent zijn dat ze niet kunnen wachten tot het moment waarop de school in aanmerking zou komen voor nieuwbouw, vernieuwbouw of renovatie. Als signaal voor een urgente ingreep worden de dan geldende normen op basis van het geldende Bouwbesluit en aanvullende richtlijnen vanuit de Gezondheidsraad gehanteerd.¹⁰
In het geval van duurzaamheid gaat het in eerste instantie om maatregelen ter beperking van het energieverbruik en de CO₂-uitstoot (zie bouwsteen 3). Deze verbeteringen in ventilatie en duurzaamheid zijn kostbaar. Omdat schoolbesturen verantwoordelijk zijn voor groot onderhoud en exploitatie, en gemeenten voor onder andere nieuwbouw en vernieuwbouw, ontstaat de vraag wie deze ingrepen financiert, omdat deze op de grens liggen van groot onderhoud en vernieuwbouw. Bij voorkeur wordt geïnvesteerd op natuurlijke vervangingsmomenten, maar dat is bij urgentie niet altijd mogelijk. Gemeente en schoolbesturen zullen in overleg moeten treden over deze gevallen.

8. Afweging renovatie versus nieuwbouw. De schoolbesturen en gemeente hebben de volgende overwegingen die kunnen leiden tot de keuze voor renovatie in plaats van nieuwbouw (deze overwegingen sluiten andere overwegingen niet uit en zijn projectafhankelijk):

- Het betreft een monumentaal gebouw.
- Het betreft een gebouw dat qua indeling optimaal aansluit bij het onderwijsconcept en bovendien veilig is, maar in slechte bouwkundige staat verkeert en/of een slecht binnenklimaat heeft.
- Een financiële afweging (in relatie tot te onderhouden m² en investeringen).
- Behoud van meer m² dan volgens de geldende normen toegekend zou worden.

9. Financiële vertaling: de afbakening van de indicatie van de investeringen wordt geduid in het financiële hoofdstuk op basis van het gezamenlijk gedefinieerde

¹⁰ Eindrapport *Beeld van de ventilatie op scholen in het funderend onderwijs in Nederland*, LCVS d.d. 1 oktober 2020 (<https://open.overheid.nl/repository/rnl-67bc2dd7-9ac2-4038-a05b-92f07e94a8f7/1/pdf/Eindrapport%20Landelijk%20Coördinatieteam%20Ventilatie%20op%20Scholen.pdf>)

kwaliteitsniveau. Investerings worden geraamd op basis van kengetallen voor nieuwbouw (met behulp van de kostenconfigurator van HEVO) en er wordt rekening gehouden met een opslagpercentage voor aanvullende kosten zoals interim-voorzieningen, regiotoeslag, sloopkosten en locatiegebonden kosten. Er dient rekening gehouden te worden met periodieke BDB-index.

- 10. De leerlingenprognose van 2022 (Bureau Postmus) vormt het uitgangspunt** voor het IHP. Een prognose geeft het vermoedelijk verloop aan van het leerlingenaantal; in het IHP is op basis van ervaring en verwachting van schoolbesturen ruimte voor nuance. Dit is met name van toepassing op (V)SO en SBO. De leerlingenprognose wordt geactualiseerd. De geactualiseerde gegevens worden gebruikt voor de uitwerking van businesscases en haalbaarheidsonderzoeken.
- 11. Het bouwheerschap ligt in principe bij het schoolbestuur**, maar als het schoolbestuur het bouwheerschap wenst over te hevelen naar de gemeente, dan heeft het schoolbestuur hier recht op. Het besluit over het bouwheerschap dient binnen vier weken nadat het programma is vastgesteld, genomen te worden. Dit is in lijn met de Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs gemeente Culemborg.

3.4. Bouwsteen 2: kwaliteit

Deze bouwsteen geeft aan welke kwaliteitsambities de gemeente Culemborg en de schoolbesturen nastreven op het gebied van onderwijshuisvesting.

- 1. Gezondheid:** een schoolgebouw draagt bij aan de gezondheid van gebruikers. Een gezond binnenklimaat is van zeer groot belang voor de kwaliteit van een schoolgebouw. Ook een hoge verblijfskwaliteit draagt bij aan een gezond gebouw waar leerlingen en leraren graag zijn.
- 2. Onderwijskundige functionaliteit en flexibiliteit:** nieuwe en gerenoveerde schoolgebouwen dienen onderwijsconcepten goed te faciliteren. Het gebouw dient aan te sluiten bij het onderwijsconcept van de school van dat moment, maar dient ook flexibel te zijn richting de toekomst zodat het aangepast kan worden wanneer het concept hierom vraagt.

Uitgangspunt is dat ook andere functies in samenhang met onderwijs goed gefaciliteerd kunnen worden. Denk aan kinderopvang of jeugdzorg, maar ook aan de verbinding met de wijk. Er wordt tevens ingezet op flexibiliteit. Hierbij gaat het om interne flexibiliteit, maar ook om transformatiemogelijkheden (adaptief vermogen) van het vastgoed. Flexibiliteit kan ook worden ingezet om ruimtetekorten en ruimteoverschotten op te lossen door de mogelijkheid van het op- en afschalen van gebouwen.

- 3. Inclusief onderwijs en toegankelijkheid:** de schoolgebouwen dienen de mogelijkheid te bieden tot het faciliteren van inclusief en passend onderwijs. Dit houdt in dat gebouwen ruim van opzet zijn en beschikken over een lift. Ook leerlingen met een beperking kunnen worden ontvangen. Een toegankelijke omgeving is een omgeving waar kinderen en volwassenen zich zelfstandig door het gebouw kunnen bewegen, zonder hulp van derden. Toegankelijkheid betekent ook dat het gebouw geschikt is voor diverse gebruikersgroepen; hierbij hoort het streven naar meer samenwerking tussen primair onderwijs en speciaal onderwijs of tussen het onderwijs en zorg-/wijkvoorzieningen, daar waar er lokale behoefte is (zie bouwsteen 5, samenwerking). Voor de kwaliteit van de schoolgebouwen leidt dit tot de aanwezigheid van multifunctionele ruimten die door diverse gebruikers voor verschillende doeleinden kunnen worden ingezet.
- 4. Multifunctioneel gebruik:** de gebouwen dienen tevens optimaal gebruikt te worden. Multifunctioneel gebruik leidt tot een hogere bezetting en daarmee een duurzaam gebruik van de gebouwen. Dit vraagt wel om aandacht voor afspraken ten aanzien van beheervorm, eigendomsverhouding, samenwerkingsafspraken, exploitatie en financiële geldstromen. Dergelijke afspraken dienen te volgen uit de inhoudelijke afspraken die aan de samenwerking ten grondslag liggen. Met name het faciliteren van functies voor IKC's is een belangrijk onderdeel van de gebouwkwaliteit.
- 5. Locatie:** belangrijke thema's bij een goede locatie zijn: bereikbaarheid, veiligheid, voldoende buitenruimte en voldoende parkeermogelijkheden, evenals sociale veiligheid. Met name voor scholen met een regiofunctie is een (verkeerskundig) goede bereikbaarheid essentieel. Dat geldt voor PO-scholen met een in Culemborg

unieke denominatie, evenals voor de VO-scholen en voor het SBO. Daarbij dient de bereikbaarheid met verschillende 'vervoersmiddelen', zoals met de auto, de fiets of te voet op een veilige manier mogelijk te zijn, bijvoorbeeld door de verschillende verkeersstromen van elkaar te scheiden.

6. **Ruimte voor sport en bewegen:** bewegen is belangrijk; hoe dichterbij het onderwijs, hoe beter. Daarbij gaat het niet alleen om sporthallen en gymzalen, maar ook om ruimte voor bewegend leren in en om de scholen; binnen en buiten. Daarnaast wordt door de keuze van samenwerkingspartners ook het bewegen na schooltijd gestimuleerd.

Niet alleen het onderwijs maar ook andere organisaties maken gebruik van de sportfaciliteiten in de gemeente. Multifunctionaliteit van de sportvoorzieningen is hierin een vereiste om een maximale bezetting van de voorzieningen na te streven.

Naast de capaciteit en kwaliteit van de voorzieningen zijn de loopafstand tot en een veilige bereikbaarheid van de sportfaciliteit relevant, omdat loopafstanden van de onderwijslocatie naar de sportfaciliteit van meer dan 15 minuten leiden tot verlies van onderwijstijd. Idealiter worden onderwijs- en sportlocaties gecombineerd.

Binnen de gemeente Culemborg wordt een gezonde leefstijl en het belang van bewegen onderstreept. Om dat te faciliteren kiezen de PO- en VO-scholen in Culemborg ervoor om een uitgebreid aanbod aan bewegingsonderwijs aan te bieden. Om dat in de toekomst te kunnen faciliteren worden de volgende uitgangspunten voor het IHP gehanteerd:

- Voor het PO: de ambitie is om uit te gaan van 3 lessen per groep per week in plaats van 2 lessen per week (in lijn met de landelijke oproep tot meer bewegingsonderwijs).
- Voor het VO wordt ervoor gepleit om uit te gaan van 25% extra capaciteit ten opzichte van de wettelijke richtlijnen. In het verleden is gebleken dat de wettelijke richtlijnen onvoldoende toereikend zijn om de ambities, en vooral sport als examenvak, te faciliteren.

3.5. Bouwsteen 3: duurzaamheid

Het streven van de gemeente Culemborg en de schoolbesturen is een scholenlandschap dat het milieu en de natuur minimaal belast. Het realiseren van duurzame schoolgebouwen is een maatschappelijke verantwoordelijkheid. Daarbij wordt een brede definitie van duurzaamheid gehanteerd. Het begrip duurzaamheid wordt breder gedefinieerd dan energiebesparing en CO₂-reductie. Duurzaamheid gaat ook over Total Cost of Ownership (TCO), gezondheid, functionaliteit en betaalbaarheid. Het brede duurzaamheidsbegrip bestaat uit (in willekeurige volgorde):

1. **Aansluiten op doelstellingen gemeentelijk beleid en klimaatakkoord:** het IHP sluit aan op de doelstellingen die zijn geformuleerd in het landelijk klimaatakkoord en de sectorale routekaart: 55% CO₂-reductie in 2030 en 95% CO₂-reductie in 2050. Ten aanzien van de doelstelling uit het klimaatakkoord om in 2050 een reductie van 95% bereikt te hebben, heeft de gemeente Culemborg een hogere ambitie: de ambitie is om in 2040 energieneutraal te zijn. Middels het IHP wil de gemeente invulling geven aan de verduurzamingsopgave voor het onderwijs en daarmee voldoen aan de eigen doelstelling. De ambitie is om energieneutrale schoolgebouwen te realiseren, waarbij gemeente en schoolbesturen afspraken maken over een mogelijk gezamenlijke investering hierin. Het streven is om de beschikbare middelen zo efficiënt mogelijk in te zetten om de doelstellingen te halen. Vanuit ervaring wordt bij voorkeur op natuurlijke vervangingsmomenten geïnvesteerd: nieuwbouw en/of vernieuwbouw.
2. **De schoolbesturen zijn mogelijk bereid vanuit Total Cost of Ownership mee te investeren in schoolgebouwen.** Daarbij leveren gemeente en schoolbesturen mogelijk een extra bijdrage vanuit het gezamenlijk belang van extra kwaliteit en optimale exploitatie om een nog functioneler en prettiger gebouw te realiseren. Gemeente en schoolbesturen zetten zich proactief in om de extra ambities met alle beschikbare middelen (bijvoorbeeld ook subsidies) te realiseren. Eventuele investeringen door het schoolbestuur dienen altijd in lijn te zijn met regelgeving vanuit het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Total Cost of Ownership wordt benaderd vanuit voorbeeldfunctie, investering en jaarlasten van een gebouw. Daarbij dient rekening gehouden te worden met de beperkte middelen van zowel de school als de gemeente en het huidige investeringsverbod

in het PO, artikel 148 WPO. In het VO is geen investeringsverbod. Vanaf begin 2024 is het wetsvoorstel erop gericht het bestaande investeringsverbod op te heffen (zie bijlage I).

Op het moment dat extra investeringen nodig zijn om de ambitie te bereiken, zijn de volgende afspraken van toepassing:

- Schoolbesturen investeren in verduurzamingsmaatregelen, mits deze binnen 5 jaar terug te verdienen zijn.
- Er wordt zoveel als mogelijk gebruik gemaakt van subsidies.
- Resterende financieringsbedragen worden door de gemeente gefinancierd indien deze het bestaande Bouwbesluit overstijgen.

3. **Energieneutraliteit:** er wordt bij nieuwbouw en vernieuwbouw gekozen voor energieneutrale schoolgebouwen (ENG). Daarbij wordt er voor nieuwbouw een hogere ambitie uitgesproken dan het Bouwbesluit per 1 januari 2021, dat uitgaat van bijna energieneutrale gebouwen (BENG - voor een toelichting op het verschil zie bijlage II). Bij renovatie (zie bouwsteen 1 voor uitgangspunten renovatie) wordt beoogd om deze energieprestatie zoveel mogelijk te realiseren. Voor renovatie geldt minimaal de ambitie voor bijna energieneutrale schoolgebouwen (BENG).

4. **Optimum 'Frisse Scholen':** bij nieuwbouw, vernieuwbouw en renovatie zijn alle Frisse Scholen-thema's relevant (lucht, licht, temperatuur, geluid en energie), waarbij bijzondere aandacht wordt besteed aan het binnenmilieu (lucht en temperatuur). Voorbeeld is dat alleen frisse lucht in de warmer wordende zomers niet voldoende is, er dient ook gekoeld te kunnen worden. De kracht ligt in de optimale afstemming tussen en integratie van deze thema's om te komen tot zo duurzaam mogelijke gebouwen. Deze duurzame gebouwen leiden tot een kwalitatief goed leef- en leerklimaat voor leerlingen en medewerkers. Het streven is om voor alle scholen in Culemborg minimaal klasse B voor alle thema's te bereiken.

5. **Onderwijskundige functionaliteit en flexibiliteit ten behoeve van toekomstbestendigheid:** nieuwe en gerenoveerde schoolgebouwen dienen onderwijsconcepten goed te faciliteren, het gebouw dient aan te sluiten bij het onderwijsconcept van de school van dat moment. Het onderwijsconcept is leidend in de beoordeling van de functionaliteit van een onderwijsgebouw. Daarnaast dienen ook andere functies in samenhang met onderwijs goed gefaciliteerd te worden. Denk aan kinderopvang of jeugdzorg, maar ook aan de verbinding met de wijk. Er wordt tevens ingezet op flexibiliteit. Hierbij gaat het om interne flexibiliteit, maar ook om transformatiemogelijkheden (adaptief vermogen) van het vastgoed. Flexibiliteit kan ook worden ingezet om ruimtetekorten en ruimteoverschotten op te lossen door de mogelijkheid van het op- en afschalen van gebouwen. De (bouw-/installatie-)technische kwaliteit van de schoolgebouwen is uitstekend en onderhoudsvriendelijk. Dit zorgt ervoor dat gebouwen lang meegaan.

6. **Voorbeeldfunctie, materialisering en circulariteit:** duurzame gebouwen en de omgeving dragen bij aan het duurzaamheidsbewustzijn van gebruikers (leerlingen, leraren etc.) en bewoners door duurzaamheidsmaatregelen zichtbaar te maken. Ten aanzien van circulariteit wordt ernaar gestreefd bewust om te gaan met de toegepaste materialen en waar mogelijk gebruik te maken van natuurlijke, ecologisch vriendelijke en/of herbruikbare materialen. In het geval van nieuwbouw, vernieuwbouw en renovatie wordt gelet op de basisprincipes van circulariteit, zoals de toekomstige losmaakbaarheid van de gebouwelementen.

Bij de realisatie van vernieuwbouw en nieuwbouw dient ook onderzoek te worden gedaan naar passieve maatregelen die de kwaliteit van de huisvesting bevorderen. Er kan gedacht worden aan het bouwen van passieve gebouwen¹¹ of het vergroenen van gebouwen en terreinen om voor natuurlijke koeling te zorgen.

7. **Groene en blauwe buitenruimten:** de buitenruimten worden zo groen en blauw als mogelijk vormgegeven. Groene en blauwe buitenruimten laten kinderen kennismaken met de natuurlijke elementen en hebben een verkoelende werking. Daarnaast worden elementen die het 'bewegend leren' en sportiviteit bevorderen bewust ingezet. Naast het groen in de buitenruimten spelen onderwerpen als het bevorderen van biodiversiteit (bijvoorbeeld door het plaatsen van verblijfplaatsen

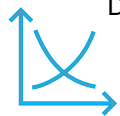
¹¹ Bij passief bouwen wordt er uitgegaan van goede isolatie, kierdichting en daarmee een grote beperking van warmteverlies en warmtebehoefte zonder het comfort in het binnenmilieu te beperken.

voor insecten en dieren) en waterbestendigheid (bijvoorbeeld door regenwaterinfiltratie) een belangrijke rol.

De buitenruimte wordt afgescheiden en is voor gebruik van de onderwijslocatie. Daarmee valt het onderhoud van de buitenruimte onder de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen. Indien nodig of bij aanvullende ambities worden afspraken gemaakt tussen schoolbestuur en gemeente over de exploitatie hiervan.

8. **Meetbaarheid van duurzaamheid.** In het kwaliteitsniveau voor nieuwbouw, vernieuwbouw en renovatie wordt duurzaamheid ook geconcretiseerd. Onder punt 3 zijn de doelstellingen voor nieuwbouw, vernieuwbouw en renovatie op het vlak van energie geformuleerd. In bijlage II wordt de definitie van deze doelstellingen weergegeven.
9. **Duurzaamheid in bestaande gebouwen.** Door vaststelling van het IHP krijgen schoolbesturen zicht op de vervangingstermijnen van hun gebouwen. Dit stelt schoolbesturen in staat om vanuit hun verantwoordelijkheid voor onderhoud en exploitatie te investeren in duurzaamheid en het binnenklimaat. Daarbij kan met name worden ingezet op duurzaamheidsmaatregelen waarbij de terugverdientijden de vervangingstermijn niet overschrijden. De tussentijdse verduurzaming en verbetering van schoolgebouwen is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de schoolbesturen en gemeente. Dit kan worden verwerkt in de meerjaren-onderhoudsplanning van de gebouwen. De gemeente is bereid om hierin mee te denken en eventueel een rol te spelen in planvorming en (voor)financiering.

3.6. Bouwsteen 4: capaciteit

Deze bouwsteen geeft aan hoe wordt omgegaan met de capaciteit van de onderwijshuisvesting in de gemeente Culemborg. Daarbij gaat het om een optimale afstemming tussen vraag en aanbod.

1. **Binnen de gemeente Culemborg is een goed onderwijsaanbod;** er is een spreiding van onderwijsconcepten, denominaties en onderwijsniveaus over de gemeente, waarbij voorop staat dat Culemborg een

aantrekkelijke gemeente voor iedereen wil zijn, ook voor jongeren uit de regio. Binnen Culemborg vindt men het belangrijk dat iedereen het onderwijs krijgt dat nodig is. Culemborg heeft een divers aanbod en hier is men trots op. Een goede verbinding tussen onderwijs en arbeidsmarkt is hierbij van belang.¹² De wens is dit onderwijsaanbod te behouden en te versterken.

2. **Uitgangspunt is dat voor ieder kind een passende plek beschikbaar is.** Voor partners in integrale kindcentra (IKC's) en in alle andere voorzieningen voor het PO betekent dit dat kinderen dicht bij huis naar school kunnen gaan. In iedere wijk dient een onderwijslocatie te zijn en waar mogelijk en gewenst ook een kindvoorziening, maar er hoeft niet in iedere wijk een school van iedere denominatie aanwezig te zijn. Organisaties voor kindvoorzieningen worden derhalve betrokken in de bepaling van de opgaven. Scholen van het VO, maar ook PO-scholen met een specifiek onderwijsconcept hebben een regiofunctie. Deze scholen zijn niet gebonden aan een bepaalde plek binnen de gemeente. Er dient echter wel bijzondere aandacht te zijn voor de bereikbaarheid en toegankelijkheid van deze regioscholen.
3. **Bij investeringen in schoolgebouwen gaan schoolbesturen en de gemeente in gesprek over de toekomstbestendigheid van de locatie.** De lokale opheffingsnorm heeft daarbij een signaalfunctie. In het PO is deze norm 138 leerlingen per school. De landelijke opheffingsnormen gelden voor het VO conform artikel 107 van de Wet op het voortgezet onderwijs; deze verschillen per type onderwijs. In het geval van SBO dient gekeken te worden naar de daadwerkelijke en verwachte vraag en het daadwerkelijke en verwachte aanbod. Hierbij dient afstemming met het samenwerkingsverband gezocht te worden. Voor alle typen onderwijs is een maatwerkbesluit nodig over de toekomstbestendigheid van een kleine school waarbij alle aspecten meegewogen worden (bijvoorbeeld laatste school van een denominatie of onderwijsconcept of enige school in een solitair gelegen wijk of kern). Een mogelijke oplossing voor de levensvatbaarheid van kleine scholen is het vormen van gezamenlijke huisvesting voor (kleine) scholen, eventueel in combinatie met maatschappelijke organisaties.

¹² Bestuursakkoord gemeente Culemborg 2022-2026

4. **De schoolbesturen streven naar een omvang van een school die past bij de vraag.** Hiermee wordt bedoeld dat er geen 'ideale' schoolgrootte bestaat voor een school in de gemeente Culemborg. Het gaat niet zozeer om de omvang, maar om kwaliteit. Schoolbesturen maken daarbij zelf de afweging of de kwaliteit bij een bepaalde omvang gegarandeerd kan worden. Voor het PO is aangegeven dat de omvang ook afhankelijk is van het voedingsgebied (hoeveel kinderen wonen er in een wijk of kern). Aangezien het VO vaak een regiofunctie heeft, wordt door de vraag en de praktische organisatie van het onderwijs de ideale schoolgrootte bepaald.

5. **Voor iedere school wordt een zelfstandig gebouw gerealiseerd.**

In de praktijk is gebleken dat onvoldoende invloed uitgeoefend kan worden op het gelijkwaardig houden van twee scholen onder één dak. Om schreefgroei te voorkomen is de voorkeur uitgesproken om voor een school/IKC of meerdere scholen van één schoolbestuur met IKC-partners een zelfstandig gebouw te realiseren in plaats van meerdere scholen onder één dak te huisvesten. Daar waar partijen meerwaarde ervaren bij het gezamenlijk optrekken, is er echter de mogelijkheid om dat nader te onderzoeken en te ontwikkelen.

6. **Het streven is een optimale afstemming tussen vraag en aanbod.** Daarbij gaat het ook om het voorkomen van leegstand en ruimtetekorten bij scholen. Daarvoor zijn een tweetal instrumenten geformuleerd (in willekeurige volgorde):

- a. Verhuur of medegebruik van ruimten kan, na toestemming van de gemeente, een oplossing zijn voor een ruimteoverschot. Onder andere IKC-partners zoals de kinderopvang worden benaderd voor verhuur of medegebruik. De inkomsten van schoolbesturen voor onderhoud en exploitatie zijn afhankelijk van het aantal leerlingen. Bij leegstand moet een schoolbestuur met minder inkomsten hetzelfde aantal vierkante meters onderhouden. Ook afstoten van leegstand kan een mogelijkheid zijn.
- b. Verwijzen is ook mogelijk. Dit betreft het in medegebruik geven van leegstand in een school aan een school met een ruimtetekort. In het PO geven schoolbesturen aan deze situatie te willen voorkomen omdat het onderwijskundig minder wenselijk is, bijvoorbeeld wanneer er een doorgaande leerlijn/ontwikkellijn is gecreëerd in een IKC. Indien er wel wordt verwezen dient dit passend te zijn voor de specifieke situatie.

7. **Onvoorziene omstandigheden worden opgelost naar eer en geweten.** Er is daarnaast sprake van landelijke ontwikkelingen, zoals het faciliteren van onderwijs voor vluchtelingen. De impact hiervan op de capaciteitsvraag op lange en korte termijn is moeilijk te voorspellen. Schoolbesturen en gemeente hebben de taak om naar eer en geweten een oplossing voor dit soort onvoorziene omstandigheden te zoeken zonder dit vooraf al een bepaalde capaciteit toe te kennen.

3.7. Bouwsteen 5: samenwerking

Deze bouwsteen behandelt de relatie van onderwijshuisvesting met andere voorzieningen. Daarbij wordt ingegaan op samenwerkingsmogelijkheden.

1. **Samenwerking betekent dat scholen gebouwen delen**, met partners (bijvoorbeeld kinderopvang, jeugdzorg, (maatschappelijke en culturele) wijkvoorzieningen). Samenwerking kan zowel inhoudelijk als gebouwelijk worden vormgegeven, waarbij gebouwelijke samenwerking bij voorkeur volgt op de inhoudelijke samenwerking om deze extra te versterken. Inhoudelijke samenwerking biedt voordelen op het gebied van kennisuitwisseling. Gebouwelijke samenwerking kan de inhoudelijke samenwerking faciliteren en versterken en daarnaast exploitatievoordelen bieden (delen van ruimten).
2. **Er wordt ingezet op het behouden en uitbreiden van samenwerking tussen het PO en kinderopvang** (kinderopvang en buitenschoolse opvang). Dit worden ook wel partners voor IKC's genoemd. Daarbij worden pedagogiek en didactiek op elkaar afgestemd:
 - a. De samenwerking tussen PO en IKC-partners kan verschillende vormen aannemen. Er zijn verschillende manieren van integratie tussen onderwijs en kinderopvang. Er is ruimte om per project maatwerk te leveren, passend bij de lokale situatie.
 - b. De basis voor een IKC is het realiseren van een leerlijn/ontwikkellijn van 2-12 jaar, het realiseren van opvang voor 0-12-jarigen is ook mogelijk. Het realiseren van kinderopvang voor 0-2-jarigen is afhankelijk van de behoefte van een wijk en de sociaal-maatschappelijke factoren.

- c. Huurbescherming van IKC-partners is belangrijk om te voorkomen dat de gecreëerde doorlopende leerlijn/ontwikkellijn bij groei van de school door opzeggen van de huur aan de IKC-partner onderbroken wordt.
- d. Momenteel bestaan er afspraken op het gebied van medegebruik en verhuur. Gemeente en schoolbesturen wensen deze afspraken te actualiseren en na het vaststellen van het IHP vast te leggen in beleidskaders. Dit betreft vraagstukken over capaciteit (bijvoorbeeld het bieden van huurbescherming aan IKC-partners), eigendomsverhoudingen, tariefstelling bij medegebruik en verhuur en financiering van de aanvangsinvestering. Het bieden van huurbescherming kan bijvoorbeeld worden opgelost door de kinderopvangorganisatie(s) of andere maatschappelijke instellingen geen onderwijsmeters toe te kennen voor huur, maar door deze onderwijsmeters eerst te onttrekken aan het onderwijs alvorens ze beschikbaar te stellen.

3. Er wordt ingezet op één kinderopvang per IKC

Uitgangspunt is dat elk IKC wordt voorzien van één kinderopvang in plaats van bijvoorbeeld één kinderopvang per school in geval van twee scholen in één IKC.

Contracten die de gemeente met de kinderopvangorganisatie(s) opstelt worden gezamenlijk bepaald tussen gemeente en betrokken schoolbesturen.

- 4. **Samenwerking onderwijs en maatschappelijke partners:** er wordt door gemeente en schoolbesturen in het uitwerken van de projecten gezocht naar samenwerking tussen het onderwijs en maatschappelijke partners die de onderwijs- en wijkbehoeften tegemoet kunnen komen, zoals bijvoorbeeld partners in de zorg, wijkteam, bibliotheek, jeugdhulp, sportorganisaties, culturele partners etc. Dit versterkt de sociaal-maatschappelijke rol van een school voor de wijk/kern. Deze functie en behoefte kan per wijk/kern en per school anders zijn en worden ingevuld. Er is ruimte om per school maatwerk te leveren, passend bij de lokale situatie. Daarbij wordt er actief op ingezet de onderwijsgebouwen in de avonden, weekenden of gedurende vakantieperiodes open te stellen. Dit vraagt om goede afspraken over beheer, onderhoud, exploitatie en verantwoordelijkheid voor het leegstandsrisico.

- 5. **Samenwerking PO en SBO:** ook de samenwerking tussen PO en SBO wordt proactief versterkt ten behoeve van meer inclusief onderwijs. Een voorbeeld is de verkenning van de samenvoeging van SBO Koningin Julianaschool met het primair onderwijs.

- 6. **Samenwerking PO en VO:** voor Culemborg vormt een actieve samenwerking tussen PO en VO het uitgangspunt.

Dat kan bijvoorbeeld in de vorm van '10-14-onderwijs'. Hierbij wordt bij de overgang van PO naar VO een betere doorlopende lijn gecreëerd waardoor een harde breuk van groep 8 naar het VO wordt voorkomen.

Een ander voorbeeld van deze samenwerking is het Agora-onderwijs. Een vorm van onderwijs die het KWC en CPOB willen aanbieden voor kinderen van 4 tot 16 jaar. Het Agora-onderwijs is nog op zoek naar een locatie voor uitbreiding. Deze locatie hoeft niet per se bij het VO te zijn gesitueerd, maar vanuit inhoudelijke samenwerking is nabijheid wel gewenst.

- 7. **Schaalvoordelen afstemmen in het OOGO** gerelateerd aan onderwijs-huisvesting. In het OOGO dient als vast agendapunt opgenomen te worden: 'De verkenning van inkoop- en exploitatievoordelen door gezamenlijke inkoop. Gezamenlijk inkopen kan schaalvoordelen met zich meebrengen, bijvoorbeeld door het besparen van aanbestedingskosten en uitvoeringskosten of schaalvoordelen bij gezamenlijke inkoop van leermiddelen. Per onderwerp kan bepaald worden voor welke partijen het interessant is om gezamenlijk op te trekken.'

4. Opgaven schoolgebouwen Culemborg

De opgaven worden onderbouwd aan de hand van:

1. Een capaciteitsanalyse
2. De Quicksan light scores
3. De afwegingscriteria
4. De herkomstanalyse

Een toelichting hierop is opgenomen in bijlage VII. De opgaven en de prioritering zijn tot stand gekomen in samenspraak met de schoolbesturen. Er wordt nog geen keuze gemaakt ten aanzien van (ver)nieuwbouw of renovatie. Dit vereist bij de uitvoering van het IHP per locatie een gedegen afweging middels haalbaarheidsonderzoeken.

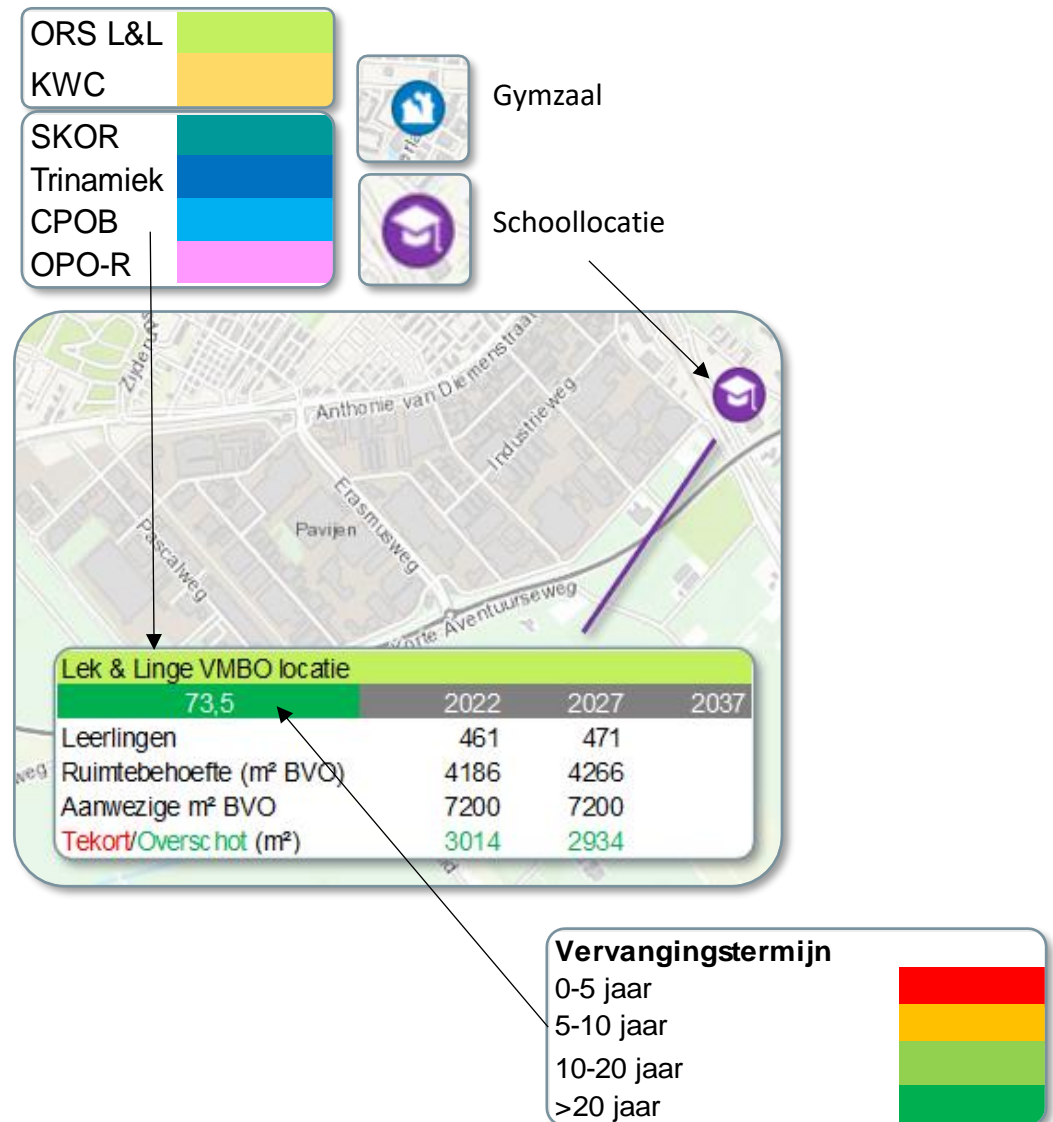
In dit IHP zijn alle opgaven voor de periode 0-10 jaar uitgebreid uitgewerkt. De opgaven die na 10 jaar spelen zijn niet uitgebreid uitgewerkt, maar zijn wel kort benoemd en financieel meegenomen in het overzicht. De nadere invulling van deze opgaven dient nader uitgewerkt te worden bij de volgende actualisatie van het IHP.

Een aantal opgaven kennen een scenario A en B. De gemeente dient hieruit in overleg met de schoolbesturen een keuze te maken.

4.1.1 Toelichting kaarten

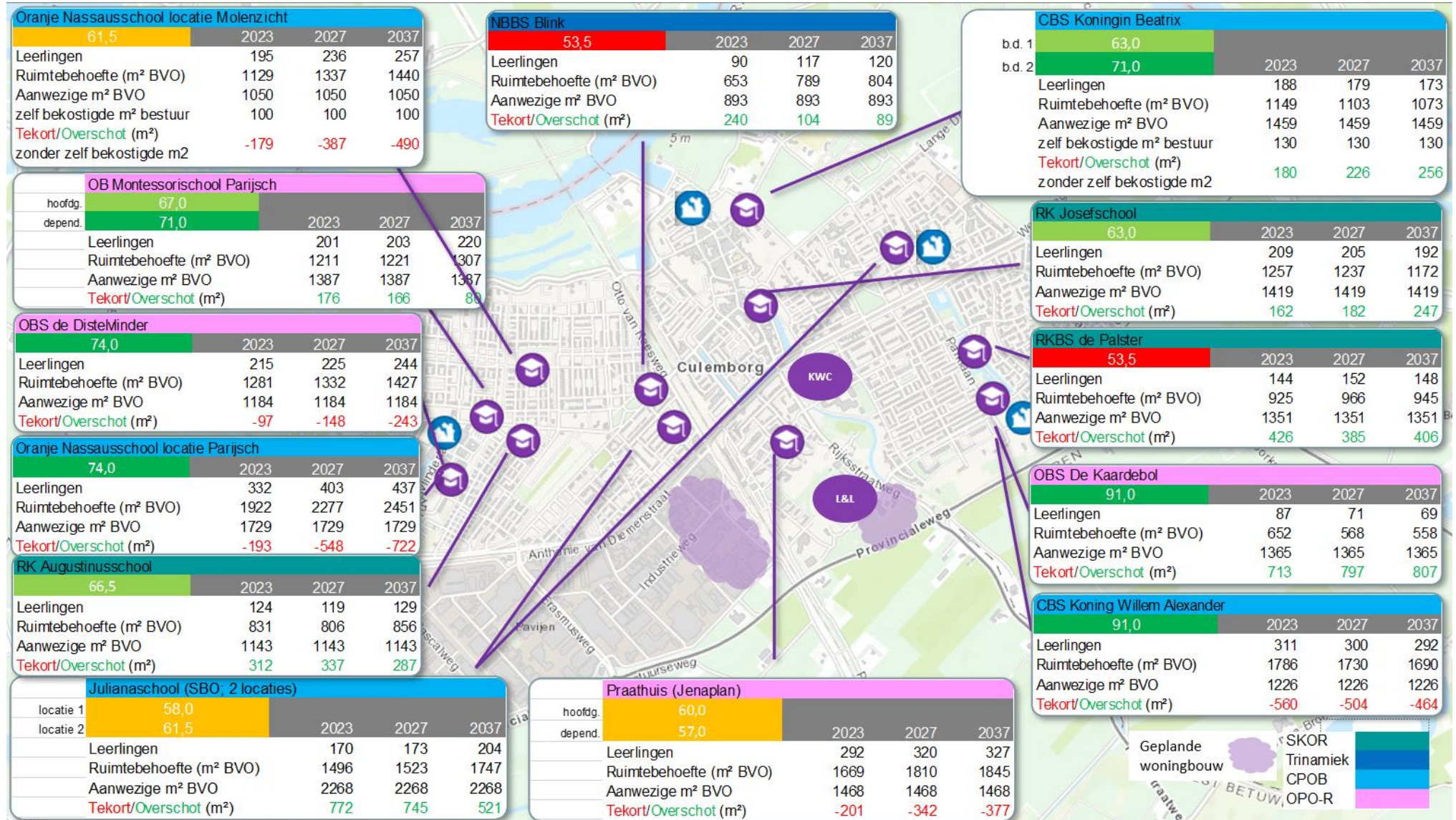
De kaarten maken de opgaven inzichtelijk die in samenspraak met de schoolbesturen tot stand zijn gekomen. Hieronder volgt een toelichting over hoe de kaarten en labels gelezen moeten worden. De afbeelding aan de rechter zijde dient ter illustratie bij de toelichting:

- De labels in de kaarten geven een toelichting op het betreffende schoolgebouw.
- Kleurcodering scholen conform legenda.
- Onder de schoolnaam staat de quickscanscore weergegeven met de kleur van de vervangingstermijn.
- Het label geeft de leerlingenprognose voor 2023, 2027 en 2037 weer.
- Het label geeft de bijbehorende ruimtebehoefte, bestaande m² bvo en ruimtetekorten/-overschotten weer. Overschotten worden hierbij in het groen weergegeven en tekorten in het rood.

Figuur 5: Illustratie t.b.v. leeswijze van navolgende kaarten

4.1.2 Scholenlandschap PO en SBO

4.1.3 Totaaloverzicht van de opgaven: periode 0-5 jaar

In de tabel zijn de opgaven voor de eerste periode van het IHP Culemborg samengevat. Dit betreft de periode van 0-5 jaar na vaststelling van het IHP. De overige opgaven en het totaaloverzicht van de financiële vertaling zijn in Bijlage V samengevat.

Opgaven	School	Bestuur
0-5 jaar		
Duurzaamheidsverbeteringen		
	Augustinusschool	SKOR
	Josefschool	SKOR
	Konings Beatrixschool	CPOB
	Montessori Parijsch (incl. dependance)	OPO-R
	2A: Koningin Juliana School	CPOB
	2A: ONS locatie Molenzicht	CPOB
	Lek & Linge VMBO locatie	Lek & Linge
	Lek & Linge HAVO locatie	Lek & Linge
	Lek & Linge VWO locatie	Lek & Linge
	Lek & Linge brugklaslocatie	Lek & Linge
	KWC Gershwinhof	KWC
	KWC hoofdgebouw (bouwdeel 3)	KWC
	Distelminder	OPO-R
	ONS Parijsch	CPOB
	2B: Praathuis (incl. dependance)	OPO-R

Opgaven	School	Bestuur
0-5 jaar		
Haalbaarheidsonderzoeken*		
	Agora / KWC	
	1A/1B; Kaardebol, Praathuis, Koning Willem Alexander, De Palster	
	2A/2B (+locatiestudie); Koningin Juliana School, ONS Molenzicht, Blink	
	Alle vier locaties Lek & Linge	Lek & Linge
	Vernieuwbouw bouwdeel 1+2 van KWC hoofdgebouw	KWC
Algemeen		
Eigen plek voor Agora onderwijs (interne verbouwing)	KWC hoofdgebouw	KWC
1A (nieuwbouw)	Kaardebol en Praathuis	OPO-R
1A (interne verbouwing)	De Palster	SKOR
1B (nieuwbouw)	De Palster	SKOR
2A (nieuwbouw)	De Blink	Trinamiek
2B (nieuwbouw)	Koningin Juliana School	CPOB
2B (nieuwbouw) aanbouw lokalen	ONS locatie Molenzicht	CPOB
2B (nieuwbouw)	De Blink	Trinamiek
3: (korte termijn) betrekken ruimte muziekschool (interne verbouwing)	Distelminder	OPO-R
3: (korte termijn) aanbouw lokalen	Distelminder	OPO-R
3: (korte termijn) betrekken ruimte muziekschool (interne verbouwing)	ONS Parijsch	CPOB
3: (korte termijn) aanbouw lokalen	ONS Parijsch	CPOB
4: Vernieuwbouw bouwdeel 1+2 hoofdgebouw	KWC hoofdgebouw	KWC
Realisatie gymzalen (4 conform de norm)		KWC
Realisatie gymzaal (1 extra o.b.v. behoefte KWC)		KWC
Realisatie extra gymzaal		

4.1.4 Opgaven PO en SBO

Opgave 1

De huidige situatie wordt als volgt omschreven: binnen Brede School Culemborg Oost zijn nu OBS De Kaardebol en CBS Koning Willem Alexander (KWA) gehuisvest, samen met een muziekschool en kinderopvang. De KWA groeit al enkele jaren harder dan geprognoseerd. De verwachting is dat deze trend zich de komende jaren zal voortzetten. Hierdoor heeft de school voortdurend te maken met een ruimtetekort. De Kaardebol heeft op dit moment twee lokalen en een teamkamer afgestaan aan de KWA. In het hiernaast staande overzicht zijn onder 'aanwezige m² bvo' de contractueel toegekende vierkante metersopgenomen, niet de daadwerkelijk beschikbare vierkante meters.

Er is door het schoolbestuur OPO-R besloten om de scholen OBS De Kaardebol en het Praathuis te laten fuseren¹³.

Vanwege deze situatie worden de volgende aandachtspunten genoemd:

- OPO-R: De Kaardebol en het Praathuis ervaren momenteel geen ruimtetekort. Bij het schoolbestuur heerst het gevoel dat het afstaan van nog 1-2 lokalen voor de fusieschool een ruimtetekort veroorzaakt en de praktische invulling van de fusie in de weg zou staan. Dit gevoel is niet terug te zien in de cijfermatige benadering.
- CPOB: Het daadwerkelijke leerlingenaantal groeit harder dan in de leerlingenprognose voor de Koning Willem Alexander voorspeld is. Om tot realistische scenario's te komen is het uitdrukkelijk de wens dat naast de leerlingenprognose ook de daadwerkelijke leerlingaantallen in het haalbaarheidsonderzoek meegenomen worden als uitgangspunten. Daarnaast is het wenselijk de uitgangspunten van de beheerconstructie gezamenlijk te toetsen en waar mogelijk aan te passen.

OBS De Kaardebol			
	2023	2027	2037
	91,0		
Leerlingen	87	71	69
Ruimtebehoefte (m ² BVO)	652	568	558
Aanwezige m ² BVO	1365	1365	1365
Tekort/Overschot (m ²)	713	797	807

Praathuis (Jenaplan)			
	2023	2027	2037
hoofd.	60,0		
depend.	57,0		
Leerlingen	292	320	327
Ruimtebehoefte (m ² BVO)	1669	1810	1845
Aanwezige m ² BVO	1468	1468	1468
Tekort/Overschot (m ²)	-201	-342	-377

RKBS de Palster			
	2023	2027	2037
	53,5		
Leerlingen	144	152	148
Ruimtebehoefte (m ² BVO)	925	966	945
Aanwezige m ² BVO	1351	1351	1351
Tekort/Overschot (m ²)	426	385	406

CBS Koning Willem Alexander			
	2023	2027	2037
	91,0		
Leerlingen	311	300	292
Ruimtebehoefte (m ² BVO)	1786	1730	1690
Aanwezige m ² BVO	1226	1226	1226
Tekort/Overschot (m ²)	-560	-504	-464

¹³ Dit betekent één BRIN-nummer en één vaste voet (200 m² bvo)

Opgave 1, scenario A

0-5 jaar

Nieuwbouw **OBS De Kaardebol** en het **Praathuis**. Het scenario is tot stand gekomen vanuit de gedachte om ruimtetekorten / ruimteoverschotten (urgentiecriteria) bij de Brede School Oost op te lossen.

De nieuwbouw voor de fusieschool zal op een nader te bepalen locatie, bijvoorbeeld nabij de huidige locatie van het Praathuis, gerealiseerd worden. OPO-R vindt het wenselijk om een fusieschool op één locatie te starten.

De huidige ruimte van OBS De Kaardebol die hiermee vrijkomt kan worden ingezet om:

- **RKBS De Palster** ruimte te geven in Brede School Culemborg Oost.
- **CBS Koning Willem-Alexander** meer ruimte te geven (momenteel ruimtetekort; een deel daarvan wordt ondervangen door gebruik van ruimtes van de Kaardebol).

Voor RKBS De Palster is dit bespreekbaar, mits

- op de huidige locatie van De Palster geen andere school gehuisvest wordt;
- ingestemd kan worden met de beheerconstructie die voor de Brede School Culemborg Oost van toepassing is;
- de Palster voldoende ruimte krijgt toegewezen in de Brede School om op basis van de normatieve ruimtebehoefte de gehele school op deze locatie te kunnen huisvesten.

Aandachtspunt kinderopvang

In de bouwstenennotitie is vastgelegd dat per gebouw één kinderopvang gehuisvest wordt. Op dit moment werkt RKBC De Palster samen met kinderopvang Kaka voor peuteropvang en buitenschoolse opvang. Kinderopvang Dichtbij verzorgt opvang voor peuterspelen, buitenschoolse opvang voor de scholen van de Brede School Culemborg Oost. Bij uitwerking van het scenario dient afstemming plaats te vinden over de omvang en het aantal te huisvesten kinderopvang-partners.

Opgave 1, scenario B

0-5 jaar

Dit scenario bestaat uit het realiseren van zelfstandige nieuwbouw voor **RKBS De Palster** in de periode 0-5 jaar.

Het huidige ruimtegebruik van **CBS Koning Willem-Alexander** in Brede School Culemborg Oost wordt uitgebreid op basis van de normatieve ruimte behoefte. De resterende oppervlakte in Brede School Culemborg Oost blijft in gebruik door fusieschool **Kaardebol en Praathuis**.

De overige normatieve ruimtebehoefte van de fusieschool wordt opgelost op de huidige locatie **Praathuis**.

5-10 jaar

De (ver)nieuwbouw van de overige normatieve ruimtebehoefte van locatie Praathuis (als onderdeel van de huisvesting van de fusieschool) dient op een nader te bepalen locatie gerealiseerd te worden.

Aandachtspunt kinderopvang

Bij uitwerking van het scenario dient zowel voor de fusieschool als voor de vernieuwbouw van De Palster afstemming plaats te vinden over de omvang en het aantal te huisvesten kinderopvang-partners.

Let op: opgave 1, scenario 1B is niet gezamenlijk besproken met de schoolbesturen.

Opgave 2, scenario A

0-5 jaar

In dit scenario komt **NBBS De Blink** in aanmerking voor zelfstandige (ver)nieuwbouw in de periode 0-5 jaar. Momenteel heeft De Blink een prettige buitenruimte, waardoor de voorkeur uitgaat naar vernieuwbouw op de huidige locatie.

5-10 jaar

CPOB heeft de wens uitgesproken om het reguliere primair onderwijs met het speciaal basisonderwijs te combineren; ofwel de **Koningin Julianaschool (SBO)** te combineren met de **Oranje Nassauschool locatie Molenzicht**. Op basis van de beoordeling van deze onderwijsgebouwen komt dit scenario in aanmerking in de periode 5-10 jaar.

Dit scenario vraagt om een grondige locatiestudie op de korte termijn.

Aandachtspunt:

- Momenteel heeft de Koningin Julianaschool een eigen gymzaal. Bij dit scenario moet men rekening houden met het behoud van voldoende gymcapaciteit.

Opgave 2, scenario B

0-5 jaar

Scenario B is een variant van scenario A waarin **NBBS De Blink** onderdeel wordt van de vernieuwbouw van de **Koningin Julianaschool** en de **Oranje Nassauschool locatie Molenzicht**.

Deze optie dient in nader overleg met de scholen onderzocht en uitgewerkt te worden in een haalbaarheidsonderzoek. Doordat NBBS De Blink in dit scenario wordt betrokken bij de gezamenlijke vernieuwbouw, komt dit project in de periode 0-5 jaar terecht.

Voor dit scenario geldt als voorkeurslocatie de huidige locatie van NBBS De Blink of het naastgelegen groenterrein (niet terrein overkant van de weg).

Aandachtspunt kinderopvang

Bij uitwerking van scenario B dient afstemming plaats te vinden over de omvang en het aantal te huisvesten kinderopvang-partners. De te huisvesten scholen kennen duidelijk verschillende onderwijsconcepten. Het kan daarom - in afwijking van de bouwstenen-notitie - wenselijk zijn om twee scholen met twee passende kinderopvangvoorzieningen te huisvesten.

Julianaschool (SBO; 2 locaties)				
		2023	2027	2037
locatie 1	58,0			
locatie 2	61,5			
Leerlingen		170	173	204
Ruimtebehoefte (m ² BVO)		1496	1523	1747
Aanwezige m ² BVO		2268	2268	2268
Tekort/Overschot (m ²)		772	745	521

Oranje Nassauschool locatie Molenzicht				
		2023	2027	2037
	61,5			
Leerlingen		195	236	257
Ruimtebehoefte (m ² BVO)		1129	1337	1440
Aanwezige m ² BVO		1050	1050	1050
zelf bekostigde m ² bestuur		100	100	100
Tekort/Overschot (m ²)		-179	-387	-490
zonder zelf bekostigde m ²				

NBBS Blink				
		2023	2027	2037
	53,5			
Leerlingen		90	117	120
Ruimtebehoefte (m ² BVO)		653	789	804
Aanwezige m ² BVO		893	893	893
Tekort/Overschot (m ²)		240	104	89

Opgave 3

In Culemborg West zijn twee scholen gehuisvest onder één dak:

OBS De Distelvlinder en de **Oranje Nassauschool locatie Parijsch**. Beide scholen hebben te maken met een ruimtetekort. Deze opgave vraagt om de nodige aanpassingen van Brede School Culemborg West op de korte en middellange termijn.

0-5 jaar

- De muziekschool verlaat het pand. Dit zal naar verwachting in januari 2024 plaatsvinden. De ruimte die hiermee vrijkomt kan worden ingezet voor circa 2 extra klaslokalen.
- In het ontwerp van Brede School Culemborg West is reeds rekening gehouden met een mogelijke uitbreiding van de school middels 3 extra lokalen op het dak. Deze noodzakelijke uitbreiding valt in de periode 0-5 jaar.
- Mochten bovenstaande 2 ingrepen onvoldoende toereikend zijn, dan worden tijdelijke noodunits voor het onderwijs geplaatst of worden mogelijkheden voor doorverwijzing naar andere onderwijslocaties ingezet.

5-10 jaar

Op de middellange termijn neemt het ruimtetekort conform de prognoses nog verder toe, onder andere door de geplande woningbouw in deze omgeving.

Verwacht wordt dat deze grote toename aan leerlingen het best opgevangen kan worden door het stichten van een nieuwe school. De locatie dient zo gekozen te worden dat het nieuwe voedingsgebied goed bediend wordt. Deze ontwikkeling kan effect hebben op het gebruik van de aanwezige gymvoorzieningen.

Aandachtspunt kinderopvang

Bij uitwerking van deze opgave dient afstemming plaats te vinden over de omvang en het aantal te huisvesten kinderopvang-partners. Bij de woningbouwplannen dient vroegtijdig meegenomen te worden dat ook een centrale voorziening voor onderwijs en opvang gerealiseerd wordt, mocht dat nog niet voorzien zijn in de plannen.

OBS de DistelMinder			
74,0	2023	2027	2037
Leerlingen	215	225	244
Ruimtebehoefte (m ² BVO)	1281	1332	1427
Aanwezige m ² BVO	1184	1184	1184
Tekort/Overschot (m ²)	-97	-148	-243

Oranje Nassauschool locatie Parijsch			
74,0	2023	2027	2037
Leerlingen	332	403	437
Ruimtebehoefte (m ² BVO)	1922	2277	2451
Aanwezige m ² BVO	1729	1729	1729
Tekort/Overschot (m ²)	-193	-548	-722

**Duurzaamheidsverbeteringen:
verbetering binnenklimaat, verduurzaming gebouwen en overige ingrepen in
bestaande huisvesting, periode 0-5 jaar/projecten op middellange en lange
termijn**

Veel van de scholen in Culemborg ervaren tekortkomingen op het gebied van de kwaliteit van het binnenmilieu of scores slecht op de exploitatie. Voor sommige gebouwen kan deze vraag integraal meegenomen worden omdat deze gebouwen hoog op de prioriteitenlijst staan en dus al op korte termijn uitgevoerd zullen worden. Andere gebouwen staan op basis van de overige urgentiecriteria later gepland.

Voor alle gebouwen die op binnenmilieu en/of exploitatie in de quickscans een 5,5 of lager (5 of 4) scoren en die over meer dan 5 jaar aan de beurt zijn voor (ver)nieuwbouw, wordt ervan uitgegaan dat in navolging van het IHP een specifiek onderzoek naar de kwaliteit van het binnenmilieu wordt uitgevoerd om te bepalen wat passende maatregelen zijn ter verbetering van het binnenmilieu en de exploitatie. Het initiatief voor de uitvoering van de onderzoeken ligt bij de schoolbesturen. Voor deze onderzoeken is geen kostenreservering opgenomen in het financiële hoofdstuk.

Ten aanzien van de kwaliteit is het uitgangspunt om de betreffende scholen in de periode van 0-5 jaar te voorzien van minimaal Frisse Scholen klasse B.

Het bovenstaande betreft de volgende scholen:

- RK Augustinusschool (de school komt in aanmerking voor vernieuwbouw in de periode 10-20 jaar).
- RK Josefschool (de school komt in aanmerking voor vernieuwbouw in de periode 10-20 jaar).
- CBS Koningin Beatrixschool (de school komt in aanmerking voor vernieuwbouw in de periode 10-20 jaar).
- OB Montessorischool Parijsch (de school komt in aanmerking voor vernieuwbouw in de periode > 20 jaar).
- Koningin Juliana School; afhankelijk van het scenario dat wordt gekozen binnen opgave 2.
- ONS locatie Molenzicht; afhankelijk van het scenario dat wordt gekozen binnen opgave 2.
- Distelvlinder (de school komt in aanmerking voor vernieuwbouw in de periode > 20 jaar).

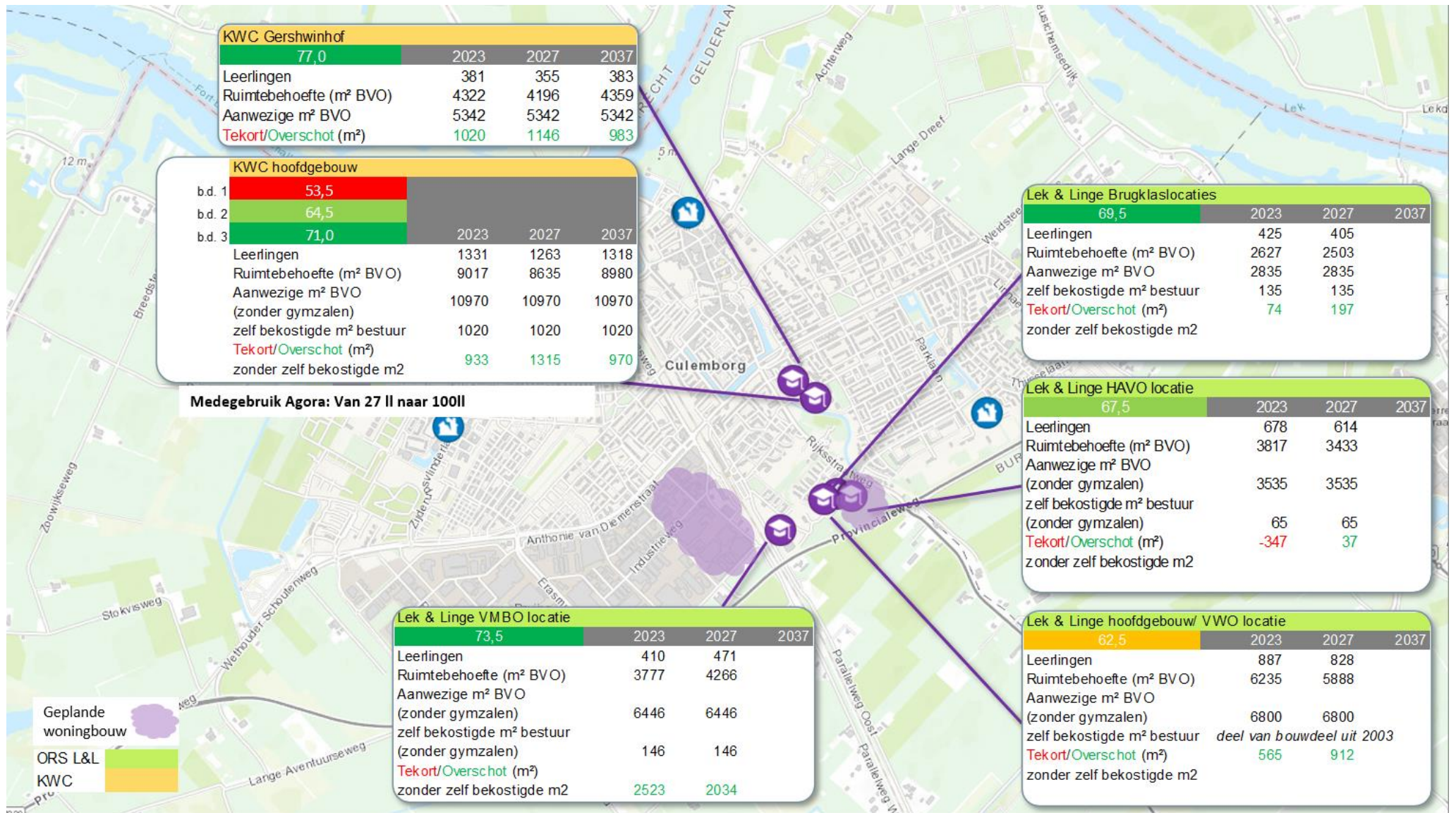
- ONS Parijsch (de school komt in aanmerking voor vernieuwbouw in de periode > 20 jaar).
- Praathuis (incl. dependance); afhankelijk van het scenario dat wordt gekozen binnen opgave 1.

Ook de genoemde vervangingsopgaven zijn financieel vertaald binnen dit IHP.

Overige ingreep bestaande huisvesting:

- **RK Augustinusschool:**
 - De huidige gevel leidt tot onveilige situaties. Dit wordt momenteel onderzocht en verbeterd.

4.1.5 Scholenlandschap VO

4.1.6 Opgaven VO

Kanttekeningen normatief ruimteoverschot

Beide schoolbesturen (Lek & Linge en KWC) hebben in het verleden met eigen middelen extra vierkante meters gerealiseerd in zowel de permanente huisvesting als in de tijdelijke huisvesting (in de vorm van noodlokalen).

Nagenoeg alle VO-locaties hebben met een normatief ruimteoverschot te maken. Deze constatering is met gemeente en schoolbesturen besproken en hiervoor zijn een aantal redenen genoemd:

- Beide scholen faciliteren een breed aanbod aan onderwijsrichtingen en profielen. Hierdoor ontstaan veel kleine groepen die in standaard lokalen ingeroosterd worden.
- Er werken veel parttimers in het onderwijs. Hierdoor kunnen niet alle lesblokken optimaal benut worden.
- Ondanks dat beide scholen ieder een BRIN-nummer hebben, functioneren de scholen als team per locatie. Hierdoor zijn per locatie algemene ruimten nodig, zoals een teamkamer, spreekruimte, aula etc. Dit is niet voorzien in de vaste voet.
- Beide scholen huisvesten ISK-leerlingen (Internationale Schakelklas).

Specifiek voor KWC

- De bruto/netto verhouding is niet gunstig, onder meer door het koppelen van bouwdelen uit verschillende jaren.

Specifiek voor Lek & Linge

- In het vmbo zijn grote praktijklokalen nodig voor relatief weinig leerlingen, bijvoorbeeld 3 praktijklokalen van circa 700 m² die door 45 leerlingen gelijktijdig gebruikt worden. Dat zijn 'inefficiënte' vierkante meters.
- Er zijn lwoo-leerlingen die in huiskamerklassen onderwezen worden. Ondanks de kleine groepen van gemiddeld 15 leerlingen per klas vraagt dit concept wel om relatief veel vierkante meters per groep.
- Lek & Linge geeft onderwijs in 4 gebouwen in Culemborg. Om verplaatsing tussen de lessen zoveel als mogelijk te beperken (en daarmee onderwijstijd te besparen) zijn op verschillende locaties vergelijkbare lokalen aanwezig die daarmee niet volledig efficiënt roosterbaar zijn. De fragmentering zorgt voor minder efficiënt gebruik van de aanwezige ruimten.

Opgave 4: KWC

0-5 jaar

Het oudste deel van het hoofdgebouw (bouwdeel 1) is in de periode 0-5 jaar aan vervanging toe. De voorkeur gaat uit naar een grondige vernieuwbouw van het hoofdgebouw waarbij alle aandachtspunten integraal aangepakt worden en de beschikbare oppervlakten behouden blijven. Hiervoor is tijdelijke huisvesting noodzakelijk.

Aandachtspunten:

- De installaties van bouwdeel 1 zijn gekoppeld aan bouwdeel 2. Dit vraagt om een integrale aanpak. Ventilatie van bouwdeel 2 is een aandachtspunt.
- Op alle scholen speelt verkeersveiligheid een belangrijke rol. Dit dient in het haalbaarheidsonderzoek van de betreffende locatie meegenomen te worden. Zo ook bij de vervanging van bouwdeel 1 van het hoofdgebouw.
- In de periode 0-5 jaar is tevens een grondige aanpak van de sportvoorzieningen uit de bouwjaren 1969 en 1994 nodig (4 gymzalen in totaal). Daarnaast heeft het KWC behoefte aan een extra gymzaal op het terrein die door een professionele beheerder onderhouden en verhuurd wordt. Deze gymzaal zal zowel door KWC gebruikt worden (als vervanging van het gebruik van Sporthal Interwey) als door de PO-scholen.
- Momenteel voorziet het KWC samen met CPOB in Agora-onderwijs. Deze leerlingen zijn gehuisvest op het KWC. Verwacht wordt dat het huidige leerlingenaantal gaat toenemen van 27 tot 100 leerlingen. Hiervoor dient een eigen plek te worden gecreëerd. De wens is om dit te realiseren middels een interne verbouwing van het KWC-hoofdgebouw.

KWC hoofdgebouw				
b.d. 1	53,5			
b.d. 2	64,5			
b.d. 3	71,0	2023	2027	2037
Leerlingen		1331	1263	1318
Ruimtebehoefte (m ² BVO)		9017	8635	8980
Aanwezige m ² BVO (zonder gymzalen)		10970	10970	10970
zelf bekostigde m ² bestuur		1020	1020	1020
Tekort/Overschot (m ²)		933	1315	970
zonder zelf bekostigde m ²				

KWC Gershwinhof				
	77,0	2023	2027	2037
Leerlingen		381	355	383
Ruimtebehoefte (m ² BVO)		4322	4196	4359
Aanwezige m ² BVO		5342	5342	5342
zelf bekostigde m ² bestuur		243	243	243
Tekort/Overschot (m ²)				
zonder zelf bekostigde m ²		777	903	740

Opgave 5: Lek & Linge

Lek & Linge past momenteel op alle locaties het binnenmilieu aan (op de onderwerpen verlichting en ventilatie; niet op de andere onderwerpen van de Frisse Scholen classificatie). Na deze aanpassing dient een integraal haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd te worden voor alle locaties gezamenlijk. Het is mogelijk dat een herschikking van de functies over de locaties plaatsvindt, waarbij meer vanuit behoefte van de leerlingen en minder vanuit een onderwijsrichting onderwijs aangeboden wordt.

Aandachtspunt:

- Om de doelstelling van ENG in 2040 te behalen dient tussentijds overwogen te worden om de gebouwen gasloos te maken. Er dient binnen het haalbaarheidsonderzoek geïnventariseerd te worden hoe deze doelstelling behaald kan worden. Een mogelijke ingreep is nog niet financieel vertaald binnen dit IHP.
- Rondom de schoolgebouwen van Lek & Linge gaan onder meer infrastructurele werkzaamheden plaatsvinden. In het haalbaarheidsonderzoek dient onderzocht te worden in welke mate omliggende ontwikkelingen een natuurlijk moment vormen om eerder de voorzieningen te treffen voor het gasloos maken van de schoolgebouwen van Lek & Linge.

10-20 jaar

Er wordt rekening gehouden met vervangende (ver)nieuwbouw op basis van de normatieve vierkante meters in de periode 5-10 jaar voor de VWO-locatie.

Een belangrijk aandachtspunt in de haalbaarheidsonderzoeken is de verkeersveiligheid van de locaties.

Lek & Linge Brugklaslocaties			
69,5	2023	2027	2037
Leerlingen	425	405	
Ruimtebehoefte (m ² BVO)	2627	2503	
Aanwezige m ² BVO	2835	2835	
zelf bekostigde m ² bestuur	135	135	
Tekort/Overschot (m ²)	74	197	
zonder zelf bekostigde m ²			

Lek & Linge VMBO locatie			
73,5	2023	2027	2037
Leerlingen	410	471	
Ruimtebehoefte (m ² BVO)	3777	4266	
Aanwezige m ² BVO (zonder gymzalen)	6446	6446	
zelf bekostigde m ² bestuur (zonder gymzalen)	146	146	
Tekort/Overschot (m ²)			
zonder zelf bekostigde m ²	2523	2034	

Lek & Linge HAVO locatie			
67,5	2023	2027	2037
Leerlingen	678	614	
Ruimtebehoefte (m ² BVO)	3817	3433	
Aanwezige m ² BVO (zonder gymzalen)	3535	3535	
zelf bekostigde m ² bestuur (zonder gymzalen)	65	65	
Tekort/Overschot (m ²)	-347	37	
zonder zelf bekostigde m ²			

Lek & Linge hoofdgebouw/ VWO locatie			
62,5	2023	2027	2037
Leerlingen	887	828	
Ruimtebehoefte (m ² BVO)	6235	5888	
Aanwezige m ² BVO (zonder gymzalen)	6800	6800	
zelf bekostigde m ² bestuur			deel van bouwdeel uit 2003
Tekort/Overschot (m ²)	565	912	
zonder zelf bekostigde m ²			

**Duurzaamheidsverbeteringen:
verbetering binnenklimaat, verduurzaming gebouwen en overige ingrepen in
bestaande huisvesting, periode 0-5 jaar**

De volgende VO-locaties komen tevens in aanmerking voor het verbeteren van het binnenklimaat en de verduurzaming van de gebouwen:

- Lek & Linge burgklaslocatie (de school komt in aanmerking voor vernieuwbouw in de periode >20 jaar).
- Lek & Linge vmbo-locatie (de school komt in aanmerking voor vernieuwbouw in de periode >20 jaar).
- Lek & Linge havo-locatie (de school komt in aanmerking voor vernieuwbouw in de periode 10-20 jaar).
- Lek & Linge vwo-locatie (de school komt in aanmerking voor vernieuwbouw in de periode 5-10 jaar).
- KWC, het Gershwinhof (de school komt in aanmerking voor vernieuwbouw in de periode >20 jaar).
- KWC, het hoofdgebouw bouwdeel 3 (de school komt in aanmerking voor vernieuwbouw in de periode >20 jaar).

Er wordt van uitgegaan dat in navolging van het IHP een specifiek onderzoek naar de kwaliteit van het binnenmilieu uitgevoerd wordt om te bepalen wat passende maatregelen zijn ter verbetering van het binnenmilieu en de exploitatie. Ten aanzien van de kwaliteit is het uitgangspunt om de betreffende scholen in de periode 0-5 jaar te voorzien van minimaal Frisse Scholen klasse B.

Om desinvesteringen te voorkomen zal per locatie gekeken moeten worden welke maatregelen daadwerkelijk binnen de periode 0-5 jaar gerealiseerd worden.

Bij de locaties van Lek & Linge is reeds een onderzoek gestart en zijn de nodige maatregelen in uitvoering op de onderwerpen verlichting en ventilatie; niet op de andere onderwerpen van de Frisse Scholen classificatie.

5. Opgaven gymzalen Culemborg

Bewegingsonderwijs is een belangrijk onderdeel van het onderwijs aan kinderen. Ook binnen de gemeente Culemborg wordt actief ingezet op bewegend leren en het faciliteren van bewegingsonderwijs. Ten behoeve van het IHP is een capaciteitsanalyse uitgewerkt en zijn de opgaves in beeld gebracht.

5.1.1 Bewegingsonderwijs in het primair onderwijs (PO)

Voor kleuters vindt bewegingsonderwijs plaats in de speelzaal en voor de groepen 3 tot en met 8 (voor leerlingen vanaf 6 jaar) in een gymzaal. Op dit moment heeft de gemeente nog de zorgplicht om in het primair onderwijs 1,5 klokuur oftewel 2 lessen à 45 minuten aan bewegingsonderwijs per week in de vorm van een gymzaal te faciliteren. Op basis van deze 1,5 klokuur ontvangt de gemeente een vergoeding via het rijk.

Er wordt al langere tijd gevraagd het aantal uren bewegingsonderwijs te verhogen naar 3 lessen à 45 minuten oftewel 2,25 klokuren per week conform de benoemde ambities in de bouwstenennotitie.

Voor SBO-leerlingen vanaf 6 jaar en ouder wordt volgens de verordening rekening gehouden met 2,25 klokuren per week. Op basis van de leerlingenprognose van DUO volgt een behoefte van 12 klokuren in 2037.

Volgens de verordening kan een gymzaal voor het PO voor 26 klokuren per week ingeroosterd worden.

Op basis van de leerlingenprognose van december 2022, opgesteld door Bureau Postmus, en een puur cijfermatige benadering volgt de navolgende totale behoefte:

Tabel 4: overzicht capaciteitsbehoefte bewegingsonderwijs PO

PO inclusief SBO	Volgens verordening (1,5 klokuren per groep per week)	Volgens ambitie (2,25 klokuren per groep per week)
Totaal verwachte behoefte PO in klokuren in 2037	108	162
Totaal verwachte behoefte SBO in klokuren in 2037	12	12
Totaal verwacht aantal zalen in 2037 (op basis van 26 klokuren per week)	4,6 = 5 gymzalen	6,69 = 7 gymzalen

Bij het bovenstaande is ervan uitgegaan dat de school over een geschikte speelzaal beschikt.

5.1.2 Bewegingsonderwijs in het voortgezet onderwijs (VO)

Bij een VO-school wordt de capaciteitsbehoefte tevens bepaald aan de hand van het aantal leerlingen. Als basis voor de berekeningen van de capaciteitsbehoefte wordt van verschillende kengetallen voor de verschillende onderwijssoorten in het VO uitgegaan. Gymzalen mogen in het VO voor 40 klokuren (= 40 lessen à 60 minuten) per week ingeroosterd worden. Op basis van de leerlingenprognose van december 2022, opgesteld door Bureau Postmus en de eigen leerlingenprognose van Lek & Linge, volgt de onderstaande totale behoefte aan gymcapaciteit:

Tabel 5: overzicht capaciteitsbehoefte bewegingsonderwijs VO

VO	Volgens prognose	Volgens ambitie
Totaal verwachte behoefte VO in klokuren in 2037	346	433
Totaal verwacht aantal zalen VO in 2037 (op basis van 40 klokuren per week)	9	11

Voor Lek & Linge (vanaf volgend schooljaar) en het KWC wordt uitgegaan van 70 minuten per les. KWC maakt momenteel ook gebruik van sporthal Interwey.

Beide scholen maken daarnaast gebruik van andere sportfaciliteiten zoals bijvoorbeeld buiten sportvelden en het zwembad.

Beide VO scholen kennen een aanvullende ambitie om bewegingsonderwijs duidelijk op de kaart te zetten en meer lessen aan te bieden dan nu volgens de prognose en de verordening voorzien wordt. Om deze ambitie te kunnen faciliteren zijn ongeveer 25% meer bewegingslessen nodig.

5.1.3 Beschikbare capaciteit bewegingsonderwijs Culemborg

Onderstaand zijn de beschikbare locaties voor bewegingsonderwijs met de daarbij behorende beschikbare capaciteit opgegeven.

Tabel 6: overzicht huidige sportaccommodaties ingezet voor bewegingsonderwijs in Culemborg

Hal	Aantal zalen
Sporthal Interwey	3
Sporthal Parijsch	3 + judozaal
Lek & Linge	7
KWC	4
Havendijk	1
Koningin Julianaschool	1
Totaal	19

Op basis van de zalen die nu beschikbaar zijn voor bewegingsonderwijs en de verwachte behoefte, wordt geconcludeerd dat er voldoende capaciteit aanwezig is voor bewegingsonderwijs, ook voor de aanvullende ambitie in het PO en VO.

Voldoende bewegingsonderwijs voor alle Culemborgse leerlingen vereist voldoende gymzalen in de directe nabijheid van de scholen. Daarom is het zeer gewenst dat alle scholen een gymzaal met voldoende capaciteit in de nabije omgeving hebben. In dat kader zijn de locaties van de gymzalen inzichtelijk gemaakt op de kaarten.

Concretisering van de plannen voor bewegingsonderwijs volgt in navolging van het IHP. Hierbij dienen de daadwerkelijke behoefte en het aanbod in combinatie met de roostering vergeleken te worden. In voorstaande berekening is hier nog geen rekening mee gehouden. Vanwege loopafstanden van een school naar een gymlocatie of vanwege inefficiënt roosteren van de lessen (vanwege verschillende lestijden of

beschikbaarheid van docenten) kan de daadwerkelijk behoefte aan gymzalen groter zijn dan hiervoor aangegeven.

De capaciteitsbehoefteberekening is een theoretische benadering. In het VO biedt zowel Lek & Linge als KWC aanvullende lessen voor bewegingsonderwijs aan, onder andere in het kader van het examenvak bewegen en sport. Dit wordt niet meegenomen in de behoefteberekening. In de berekening wordt ook geen rekening gehouden met parttimers waardoor er minder efficiënt geroosterd kan worden.

	Volgens verordening/ prognose	Volgens ambitie/ prognose
Totaal verwachte behoefte PO in klokuren in 2037	108	162
Totaal verwachte behoefte SBO in klokuren in 2037	12	12
Totaal verwacht aantal zalen in 2037 (op basis van 26 klokuren per week)	4,6 = 5 gymzalen	6,69 = 7 gymzalen
Totaal verwachte behoefte VO in klokuren in 2037	346	433
Totaal verwacht aantal zalen VO in 2037 (op basis van 40 klokuren per week)	9	11
Totaal verwacht aantal gymzalen	14	18

Tabel 7: totaal verwachte behoefte aantal gymzalen voor bewegingsonderwijs in Culemborg

Opgave gymzalen PO

0-5 jaar

Vanwege de ligging van de beschikbare gymlocaties verdeeld over het gemeentelijk gebied (de bereikbaarheid voor leerlingen PO) en de boven normatieve behoefte (in het VO), wordt binnen het IHP uitgegaan van realisatie van een extra gymzaal voor het PO. Met name voor het Praathuis wordt de afstand tot een beschikbare gymvoorziening als te lang ervaren waardoor kinderen onderwijstijd verliezen aan de reistijd naar de gymvoorziening.

Opgaven gymzalen VO

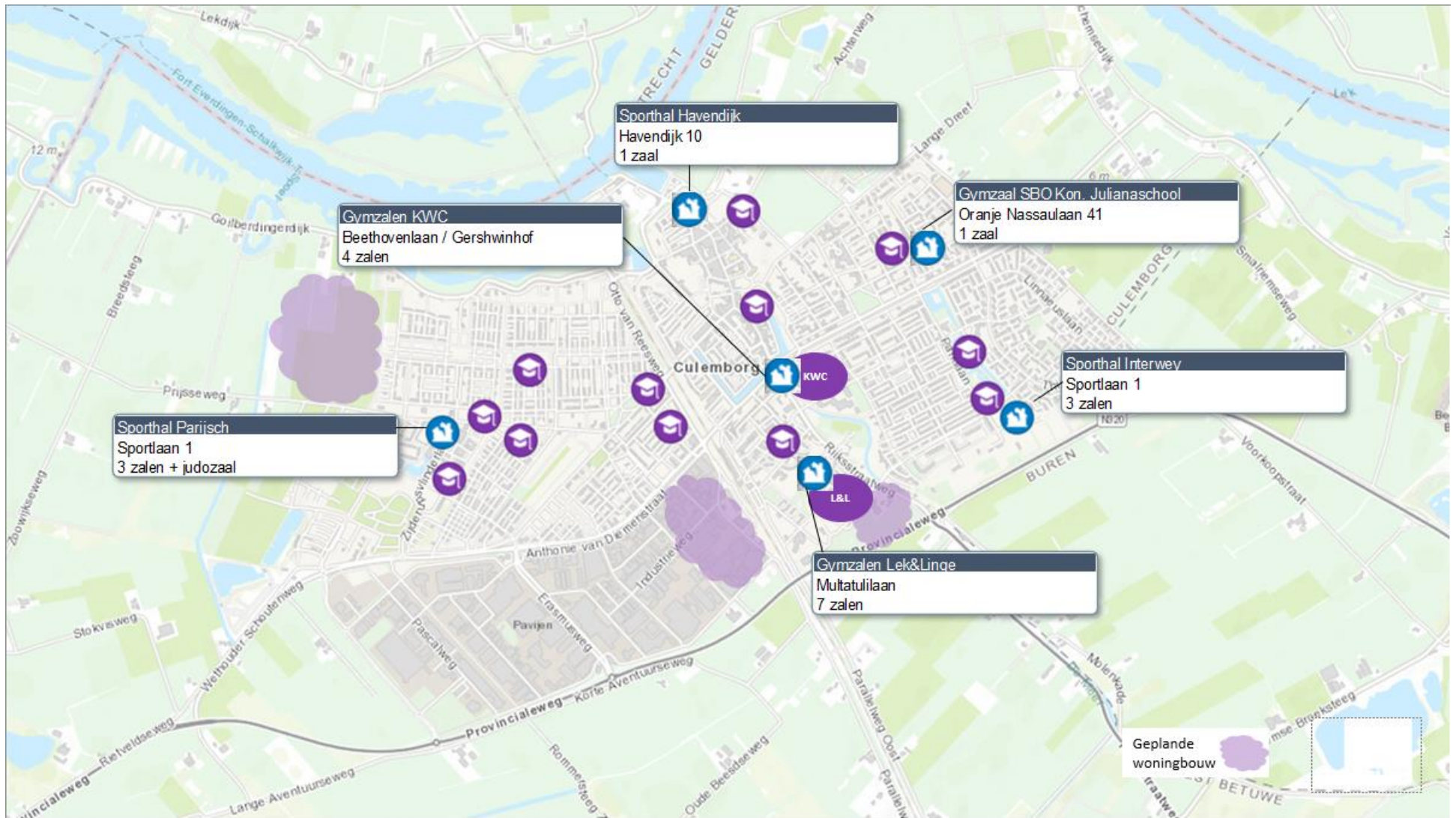
0-5 jaar

- Het KWC heeft 4 eigen gymzalen. Vanwege hun aanvullende ambitie maken zij gebruik van een 5e gymzaal bij sporthal Interwey. Doordat het PO meer beslag gaat nemen op de gymzaal bij Interwey zal het KWC hun bovennormatieve sportbehoefte elders moeten gaan invullen. In het financiële overzicht is dit vertaald in de realisatie van 1 extra gymzaal voor het KWC in de periode 0-5 jaar.
- Tevens is in het financiële overzicht rekening gehouden met (ver)nieuwbouw van de huidige 4 gymzalen voor het KWC op basis van de theoretische capaciteitsbehoefteberekening.

10-20 jaar

- Lek & Linge heeft 7 eigen gymzalen uit verschillende bouwperiodes. Conform de theoretische capaciteitsbehoefteberekening hebben zij behoefte aan 5 gymzalen. De bovennormatieve sportbehoefte wordt ingevuld door de 2 reeds bovennormatieve gymzalen; echter komen ze alsnog 1 zaal tekort. In het financiële overzicht is dit vertaald in de (ver)nieuwbouw van 3 reeds aanwezige gymzalen in de periode 10-20 jaar en 2 gymzalen in de periode >20 jaar.
- Daarnaast is in het financiële overzicht rekening gehouden met de (ver)nieuwbouw van 3 gymzalen voor het invulling geven aan de boven normatieve ambities in de periode > 20jaar.

5.1.4 Locaties bewegingsonderwijs gemeente en op scholen

6. Financiële vertaling

6.1. Overzicht investeringskosten schoolgebouwen

Het overzicht betreft alle indicatieve investeringskosten voor de periode 0-5 en 5-10 jaar inclusief btw, prijspeil 1 januari 2023.

Voor een aantal PO-scholen zijn verschillende opgaven geformuleerd. De totale investeringskosten zijn afhankelijk van de scenario's die worden gekozen binnen de betreffende opgaven.

Deze investeringsoverzichten per combinatie van scenario's is in bijlage V terug te vinden.

Opgaven periode 0-10 jaar:	Totale investeringskosten 0-5 jaar (inclusief btw en opslagen)	Totale investeringskosten 5-10 jaar (inclusief btw en opslagen)
Duurzaamheidsverbeteringen	Maximaal €47.210.625	€0
Haalbaarheidsonderzoeken	€150.000	€0
Opgave 3: Brede School Culemborg West	€1.539.213	€7.681.838
Opgave 4: Vernieuwbouw + aanpassingen hoofdgebouw KWC	€34.988.825	€0
Realisatie gymzalen	€11.354.520	€0
Opgave 5: (ver)nieuwbouw Lek en Linge vwo-locatie	€0	€26.870.539
Subtotaal	Maximaal €95.243.183	€ 34.552.377
Opgave 1&2: Keuze scenario 1A en 2A	€16.491.386	€15.070.235
Opgave 1&2: Keuze scenario 1A en 2B	€30.825.962	€0
Opgave 1&2: Keuze scenario 1B en 2A	€9.870.919	€23.489.698
Opgave 1&2: Keuze scenario 1B en 2B	€24.205.494	€8.419.463

6.2. Gewenste kwaliteit

Met behulp van de kostenconfiguratoren van HEVO (door PO-raad en VO-raad erkende instrumenten ter bepaling van de investeringskosten) zijn de geldende investeringsniveaus per vierkante meter bepaald. Daarbij is aangesloten bij de visie. De gewenste kwaliteit is in dit IHP bepaald op (zie bijlage III voor een uitgebreidere toelichting op energieprestaties en kwaliteitsniveau):

- Bouwbesluit 2021.
- Energieneutraal voor nieuwbouw (gebouwgebonden), minimum bijna energie-neutraal (BENG) voor renovatie/vernieuwbouw.
- Frisse Scholen: minimaal klasse B op alle onderdelen.
- Exploitatiegericht bouwen: toepassen van onderhoudsarme vloer- en wandafwerking en aluminium kozijnen om hoge exploitatiekosten te voorkomen.
- Duurzaam en circulair bouwen: extra isolatie en triple glas. Het betreft keuzes waardoor het gebouw een stap verder gaat dan ENG. Deze keuzes worden nu gemaakt omdat dit gedurende de levensduur van het gebouw lastig is om aan te passen. Voor circulair bouwen is het *gemiddelde* ambitieniveau aangehouden in de bepaling van het investeringsbedrag. Hierdoor kan bijvoorbeeld de toepassing van groen beton gewaarborgd worden, maar ook een deel van de constructie in hout worden uitgevoerd.
- Hoge mate van flexibiliteit en toekomstbestendigheid wordt in de kostenconfigurator vertaald naar 'toekomstbestendig bouwen': flexibiliteit door niet-dragende wanden zodat er bijvoorbeeld functiewijziging plaats kan vinden (tussentijds of bij einde gebruik door school). Ook is er extra transparantie, zijn er meer binnenwandopeningen en zijn er verplaatsbare paneelwanden voor interne flexibiliteit, met name gericht op het faciliteren van onderwijsconcepten waarbij ook buiten het klaslokaal les wordt gegeven.
- Esthetische onderwijskundige kwaliteit: (iets) meer gevelopeningen, een betere Frisse Scholen ventilatie-klasse in gangzones of op leerpleinen als open onderwijslandschap zodat deze ook voor onderwijs gebruikt kunnen worden en (beperkt) betere afwerkingsniveaus.

Deze uitgangspunten gaan verder dan het **wettelijk verplichte kwaliteitsniveau**. De argumentatie daarvoor is als volgt:

- BENG is onvoldoende om (voor onderwijshuisvesting) de klimaatdoelstelling van 95% CO₂-reductie te halen in 2050. De huidige gebouwen zullen naar alle

waarschijnlijkheid voor 2050 ENG moeten zijn. Om investeringen in de toekomst te voorkomen is de keuze gemaakt om direct ENG te realiseren.

- In aansluiting op de visie en ambities van gemeente en schoolbesturen is het uitgangspunt Frisse Scholen klasse B toegevoegd. Gezonde huisvesting voor leerlingen en leraren is een randvoorwaarde voor een goed schoolgebouw. Het concept van Frisse Scholen omvat de onderwerpen energie, lucht, temperatuur, licht en geluid. Met name het belang van een goede luchtkwaliteit en voldoende ventilatiemogelijkheden is gedurende de coronapandemie duidelijk geworden. Ook de andere aspecten zoals temperatuur, licht en geluid zijn belangrijk voor een gezond binnenklimaat en daarmee voor een prettige en gezonde omgeving waar leerlingen en leraren veel uren op een (school)dag doorbrengen.
- De omschreven kwaliteitsambities komen eveneens ten goede aan de geformuleerde visie en de integrale definitie van duurzaamheid: gezonde, circulaire, exploitabele en toekomstbestendige schoolgebouwen. Schoolgebouwen waarin verschillende onderwijsvisies een plek kunnen krijgen, die in de toekomst aanpasbaar zijn en waar een comfortabele ontwikkelomgeving verzekerd is.

In het financieel overzicht (bijlage V) is een splitsing gemaakt tussen het wettelijk verplichte kwaliteitsniveau en de gekozen kwaliteitsambitie. **Om niet alleen aan de wettelijke verplichting te voldoen maar om ook voor toekomstbestendige, langdurig bruikbare onderwijsgebouwen te zorgen, is de realisatie van deze kwaliteitsuitgangspunten echter essentieel.**

Naast deze kwaliteitsuitgangspunten voor het gebouw is door de schoolbesturen en de gemeente Culemborg ook de duidelijke ambitie uitgesproken om groene en blauwe buitenruimten te realiseren (zie bouwsteen 3, duurzaamheid). Deze ambitie is nog niet financieel vertaald aangezien de kosten hiervoor sterk afhankelijk zijn van de gekozen uitwerking en de omvang van de buitenruimten. Er wordt aanbevolen de uitgangspunten hiervoor in gezamenlijkheid met schoolbesturen en gemeente af te stemmen. Het schoolbestuur van Lek & Linge heeft op 3 van de 4 locaties al gedeeltelijk groene en blauwe buitenruimten gerealiseerd.

6.3. Investeringskostenkengetallen

6.3.1 Nieuwbouw

De bepaling van de kwaliteitsambitie leidt tot indicatieve investeringsbedragen per m² brutovloeroppervlakte (bvo). Met behulp van de kostenconfiguratoren van HEVO zijn de te ramen investeringsniveaus per vierkante meter bepaald.

Deze investeringsniveaus sluiten aan bij de eerder omschreven kwaliteit uit de bouwstenennotitie. De investeringsniveaus zijn weergegeven in Tabel 8 en Tabel 9. Er ontstaan schaalvoordelen bij het bouwen van een school met een grotere omvang.

Voor nieuwbouwprojecten wordt uitgegaan van een afschrijvingstermijn van 40 jaar in lijn met de financiële verordening van de gemeente Culemborg.

Tabel 8: kostenkengetallen nieuwbouw PO en SBO

Kostenconfigurator HEVO PO 1-1-2023. Stichtingskosten incl. btw/m2 bvo				
Onderdeel	Primair Onderwijs			
	100	200	300	400
<i>Aantal leerlingen</i>				
<i>Uitgangspunten bouwlagen</i>	1	1	2	2
<i>Norm bvo</i>	703	1206	1709	2212
	<i>Kosten per vierkante meter</i>			
Totale kosten	€ 4.515	€ 4.215	€ 3.854	€ 3.783

Tabel 9: kostenkengetal nieuwbouw voor VO

Kostenconfigurator HEVO VO 1-1-2023. Stichtingskosten incl. btw/m2 bvo			
Onderdeel	Voortgezet Onderwijs		
	vmbo	havo/vwo	vmbo/havo/vwo
<i>Voortgezet Onderwijs</i>			
<i>Uitgangspunten bouwlagen</i>	2	3	3
<i>Norm bvo</i>	5000	8000	13000
	<i>Kosten per vierkante meter</i>		
Totale kosten	€ 3.651	€ 3.412	€ 3.360

6.3.2 Vernieuwbouw

Het streven is om bij vernieuwbouw (levensduur 40 jaar, afschrijvingstermijn 40 jaar) de gewenste nieuwbouwkwaliteit zoveel als mogelijk te realiseren (volwaardig alternatief). Er wordt daarom ook wel gesproken over 'vernieuwbouw'. In de opgaven zoals omschreven in hoofdstuk 4 heeft het voor sommige scholen de voorkeur om te kiezen voor vernieuwbouw (levensduurverlengende renovatie) in plaats van nieuwbouw. De belangrijkste redenen hiervoor zijn dat deze schoolgebouwen nog steeds als zeer functionele gebouwen worden ervaren, passend bij de onderwijsvisie, en dat het ruimteoverschot als voordeel ervaren wordt. Het kwaliteitsniveau voor vernieuwbouw is gelijk aan het kwaliteitsniveau van (in zoverre als (bouw)technisch haalbaarheid).

Voorafgaand aan de start van deze projecten zal een uitgebreid onderzoek moeten plaatsvinden naar de technische haalbaarheid van vernieuwbouw van deze schoolgebouwen en naar de daadwerkelijk benodigde financiële middelen hiervoor. In sommige gevallen is vernieuwbouw goedkoper dan nieuwbouw omdat veel delen van het gebouw hergebruikt kunnen worden. Het komt echter ook regelmatig voor dat de investeringskosten nagenoeg gelijk zijn of zelfs hoger in het geval van vernieuwbouw. Veiligheidshalve wordt daarom in de investeringsplannen voor alle projecten (nieuwbouw en vernieuwbouw) uitgegaan van de kostenkengetallen voor nieuwbouw. Voor vernieuwbouwprojecten wordt uitgegaan van een afschrijvingstermijn van 40 jaar in lijn met de financiële verordening van gemeente Culemborg.

6.3.3 Renovatie

Het streven is om ook bij renovatie de nieuwbouwkwaliteit zoveel als mogelijk te realiseren en daarmee te beschouwen als een alternatief naast nieuwbouw of vernieuwbouw (levensduurverlenging ten minste 25 jaar). Deze investeringskosten dienen projectspecifiek bepaald te worden.

De kosten voor renovatie zullen in verhouding tot nieuwbouw en vernieuwbouw lager uitvallen, deels ook afhankelijk van de beoogde levensduur. In het haalbaarheids-onderzoek (afweging renovatie/nieuwbouw/vernieuwbouw) worden deze kosten nader inzichtelijk gemaakt.

6.3.4 Verbetering binnenmilieu en verduurzaming gebouwen

Voor alle gebouwen die op binnenmilieu en/of exploitatie in de quickscans een 5,5 of lager (5 of 4) scoren en die over meer dan 5 jaar aan de beurt zijn voor (ver)nieuwbouw, wordt ervan uitgegaan dat in navolging van het IHP een specifiek onderzoek naar de kwaliteit van het binnenmilieu wordt uitgevoerd om te bepalen wat passende maatregelen zijn ter verbetering van het binnenmilieu en de exploitatie. In de periode 0-5 jaar is een totaalbudget opgenomen om deze aanpassingen uit te kunnen voeren. De kosten per project dienen nader bepaald te worden.

Er is uitgegaan van een kostenkengetal van € 900,00 inclusief btw per m² bvo, prijspeil januari 2023. Er wordt uitgegaan van het huidige aantal m² van de gebouwen die hiervoor in aanmerking komen. Het totaal aantal m²'s van de betreffende scholen is opgenomen onder één post; te weten binnenklimaat en duurzaamheidsverbeteringen. De specifieke onderzoeken per locatie moeten uitwijzen wat de exacte werkzaamheden zijn per locatie en hoeveel van de totale post naar welke school gaat. Voor renovatieprojecten wordt uitgegaan van een afschrijvingstermijn van 20 jaar.

6.4. Uitgangspunten financiële vertaling onderwijs

Bijlage V toont de investeringskosten. De volgende uitgangspunten zijn gehanteerd:

1. De kostenconfigurator uit 2023 is gehanteerd en is inclusief btw, prijspeil 1 januari 2023. Periodieke indexatie op basis van BDB-index als basis voor de financiële vertaling van dit IHP is noodzakelijk. Het prijsniveau is gebaseerd op de regio Culemborg. Risico's ten aanzien van de bouwkosten zijn ook te vinden in de algemene prijsontwikkeling van bouwprojecten in Nederland en de regio Culemborg. De kostenconfigurator gaat uit van normale marktomstandigheden voor wat betreft beschikbaarheid van materialen en inschrijvingen van aannemers bij projecten.
2. In de investeringskosten zijn ook bijkomende kosten opgenomen. Daarbij is rekening gehouden met de volgende kosten: honoraria (voor ontwerpteamleden (architect, installatieadviseur, constructeur, bouwfysicus en projectmanager), niet voor interne projectleider gemeente), aansluitkosten, heffingen, verzekeringen, beperkte risicoverrekening en onvoorzien. De bijkomende kosten zijn gebaseerd op een eenvoudig gebouw met een compacte gebouwworm en een daarbij passende voorbereidings- en uitvoeringsplanning.
3. Aanvullende kosten die locatiegebonden zijn, of anderszins niet vallen onder de bouwkosten en bijkomende kosten voor de realisatie van een schoolgebouw, zijn in de vorm van een opslagpercentage opgenomen in de financiële vertaling. De kosten waarmee rekening moet worden gehouden zijn onder andere kosten voor tijdelijke huisvesting, grondkosten, locatiegebonden kosten, kosten voor bouwrijp maken, sloopkosten en asbestsanering, interne kosten voor gemeente/schoolbestuur bijvoorbeeld voor adviezen of projectbegeleiding, kosten voor organisatorische ondersteuning, voorfinanciering kinderopvang, inrichtingskosten (losse inrichting) en verhuiskosten. Deze kosten kunnen hoog oplopen, zeker als tijdelijke huisvesting benodigd is. Gemiddeld gezien betreft het op een totale opgave van een gemeente (dus over alle schoolgebouwen berekend) 20-25% van de investeringskosten uit het IHP. Voor deze kosten is een opslagpercentage van 25% over de investeringskosten gerekend en opgenomen in het financieel overzicht zoals opgenomen in Bijlage V. Het kan echter zijn dat voor het ene schoolgebouw slechts 10% nodig is en dat een ander schoolgebouw 50% aan extra kosten met zich meebrengt. Dit is met name afhankelijk van de noodzaak tot tijdelijke huisvesting. Per opgave worden de exacte aanvullende kosten nader gespecificeerd en onderbouwd in de businesscase.
4. Financieringskosten zoals rentekosten, of faseringskosten zijn niet opgenomen in het IHP.
5. Er is voor de ruimtebehoefte bij de doorrekening van de investeringskosten uitgegaan van het geprognosticeerde leerlingenaantal in 2037 uit de prognose van Bureau Postmus met teldatum 2022; de prognoses worden jaarlijks geactualiseerd. In de businesscases, voorafgaand aan het afgeven van een voorbereidingskrediet, wordt het leerlingenaantal nogmaals herijkt.
6. Binnen de financiële vertaling zijn de verwachte indicatieve investeringskosten per periode van 5 jaar opgenomen (voorfase, 0-5 jaar, 5-10 jaar, 10-20 jaar, >20 jaar). Voor een aantal projecten kan nu al voorzien worden dat haalbaarheids- onderzoeken aan het einde van de voorgaande fase nodig zullen zijn. Voor het uitvoeren van deze haalbaarheidsonderzoeken is een indicatief budget opgenomen.

7. Vooral nog is voor de investeringskosten voor iedere vervangings- en uitbreidingsopgave uitgegaan van nieuwbouw. In de businesscases zal de afweging tussen (ver)nieuwbouw en renovatie plaatsvinden en worden de daadwerkelijke kosten in beeld gebracht.
8. Het streven is om projecten te realiseren in de termijn waarin de projecten zijn genoemd. Indien er op projectniveau vertraging ontstaat in een of meerdere projecten, blijft het mogelijk om andere projecten parallel op te pakken.

6.5. De interpretatie van investeringskosten uit dit IHP

De investeringskosten zijn gepresenteerd in de vorm van kengetallen en zijn indicatief. Het doel van het investeringskostenoverzicht in bijlage V is om de gemeente en de schoolbesturen inzicht te geven in de financiële omvang van de opgaven en hen te helpen bij de voorbereiding van deze opgaven.

Na afronding van het IHP worden voor de individuele projecten, op het moment dat deze actueel worden, haalbaarheidsonderzoeken uitgevoerd en businesscases opgesteld. In deze businesscases worden de investeringskosten opnieuw berekend, op basis van *projectspecifieke* kengetallen. In deze fase wordt immers duidelijk voor hoeveel leerlingen en hoeveel vierkante meters daadwerkelijk gebouwd wordt, op welke locatie, in hoeveel bouwlagen etc. **Na het uitvoeren van het haalbaarheidsonderzoek en de businesscase zijn naast de kwaliteitsuitgangspunten die voortkomen uit het onderzoek/ businesscase de berekende investeringskosten taakstellend.** Op basis hiervan wordt het bouwkrediet aangevraagd bij de gemeenteraad.

Vervolgens kan het project daadwerkelijk starten met de definitiefase en daarna de ontwerpfase. Op basis van een Programma van Eisen of een Voorontwerp kan een eerste investeringskostenraming op elementniveau worden gemaakt. Het kan voorkomen dat op basis van deze investeringskostenraming het taakstellend budget ontoereikend blijkt te zijn. In dit geval is het mogelijk om het benodigd budget te herijken en terug te gaan naar de gemeenteraad. Dit kan alleen wanneer duidelijk onderbouwd kan worden dat het taakstellend budget uit de businesscase ontoereikend is om de taakstellende kwaliteitsuitgangspunten te realiseren.

6.6. Total Cost of Ownership

De gemeente en de schoolbesturen hebben de intentie uitgesproken om gezamenlijk de gewenste bovennormatieve kwaliteit te realiseren. Daarbij streven de schoolbesturen ernaar om binnen hun financiële mogelijkheden een bijdrage aan de projecten te leveren volgens de principes van Total Cost of Ownership (TCO). Hierbij maken schoolbesturen gebruik van de vergoeding voor materiële instandhouding (mi-vergoeding) die zij ontvangen van het rijk. De gewenste kwaliteit wordt bijvoorbeeld gefinancierd vanuit een verwacht exploitatievoordeel (op energiekosten) gedurende een deel van de levensduur van het gebouw en een besparing op onderhoud aan het bestaande gebouw voorafgaand aan een nieuwbouwoopgave (besparing op investeringen in de lopende meerjarenonderhoudsplanning). De schoolbesturen geven aan dat zij aan de voorkant voorzichtig willen zijn in het toezeggen van bijdragen aan Total Cost of Ownership. Er is afgesproken een indicatieve eigen bijdrage van 3,5% voor de schoolbesturen op te nemen in het investeringsoverzicht. De exacte bijdrage dient binnen het haalbaarheidsonderzoek definitief afgestemd te worden per project. Daarvoor zijn de volgende argumenten benoemd:

- De aanzienlijke tekorten op de vergoeding voor materiële instandhouding.
- De onzekerheid over het overheidsbeleid ten aanzien van de vergoeding voor materiële instandhouding.
- De positieve effecten van één nieuw gebouw zijn benodigd voor de negatieve exploitatie van de gehele portefeuille.
- De hoogte van de onderhoudskosten voor ENG-gebouwen is nog onvoldoende gebenchmarkt.
- De beperkte eigen financiële middelen en liquiditeit.

Uiteraard geldt voor de gemeente ook dat zij meer moet investeren dan zij ontvangt via het gemeentefonds. Het is mogelijk dat het bedrag per m² bvo bij aanvang van de investering in één keer wordt ingebracht en ook dat het bedrag kan worden teruggestort vanuit de exploitatie.

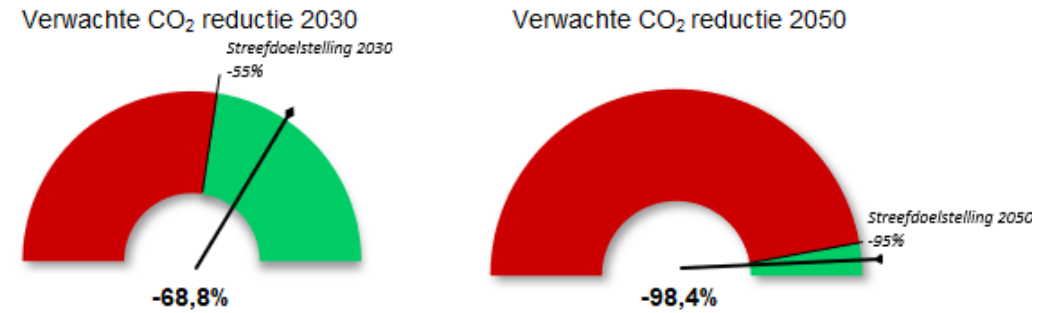
Indien er afspraken worden gemaakt ten aanzien van beheervorm, eigendomsverhouding, samenwerkingsafspraken, exploitatie en financiële geldstromen, dient het effect van deze afspraken op Total Cost of Ownership te worden onderzocht. Bijvoorbeeld in het geval dat het schoolbestuur een deel van zijn materiële instandhoudingsvergoeding afdraagt aan de gemeente indien de gemeente eigenaar is.

7. CO₂-reductie

Deze analyse brengt de CO₂-reductie van het IHP in beeld. De tool is erop gericht om te toetsen of de klimaatdoelstellingen (55% CO₂-reductie in 2030 en 95% reductie in 2050) worden behaald en om bij te sturen indien nodig. HEVO heeft de kennis die zij heeft opgedaan bij de ondersteuning bij het opstellen van de landelijke routekaarten PO, VO en mbo/HO hiervoor ingezet.

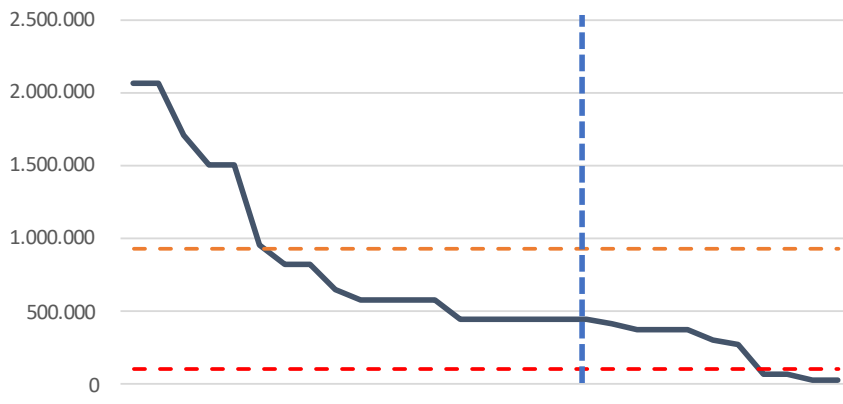
Op basis van de verschillende opgaven zijn onderstaande reducties van CO₂-emissie realiseerbaar. In 2030 is de streefwaarde 55% reductie van CO₂-uitstoot ten opzichte van de uitstoot in 1990. In Culemborg wordt deze doelstelling gehaald (verwachte te behalen reductie: 68,8% ten opzichte van 55%). De doelstelling om in 2050 een reductie van 95% te bereiken zal op basis van de maatregelen ook haalbaar zijn. In 2050 wordt een reductie van de CO₂-uitstoot van 98,4% verwacht.

De gemeente Culemborg heeft als doelstelling om in 2040 al de landelijke doelstelling uit 2050 te behalen. Dit wordt echter niet behaald op basis van de voorgestelde opgaven (zie blauwe verticale lijn in Figuur 6). Om de doelstelling van de gemeente te behalen dienen de voorgestelde opgaven versneld uitgevoerd te worden.

Figuur 7: verwachte te behalen reductie in CO₂-uitstoot ten opzichte van doelstelling

CO₂ emissie (kg CO₂) Scenario 1

Figuur 6: verwachte CO₂-uitstoot op basis van opgaven

8. Vervolg IHP

Bij de uitvoering van het IHP dient rekening gehouden te worden met een aantal processtappen en uitgangspunten.

8.1. Opstellen uitvoeringsprogramma en businesscases

Na vaststelling van het IHP starten gemeente en schoolbesturen met het opstellen van een uitvoeringsprogramma. Dit programma bestaat uit vier hoofdonderdelen:

1. Programmering: er wordt een programmering gemaakt voor de volgorde van projecten. Denk aan beschikbare locaties, tijdelijke huisvesting en het bundelen van projecten op onderdelen zoals businesscases, Programma's van Eisen, techniek en/of aanbestedingen. Dit is een verdere uitwerking van bijlage V, investeringskostenoverzicht schoolgebouwen.
2. Procesafspraken programmaniveau: het inrichten van een organisatie voor de realisatie van het uitvoeringsprogramma (1^e termijn). Hierin worden onder andere de eisen aan de businesscases vastgelegd, de methode van evaluatie en monitoring van projecten en de borging van kwaliteit en planning.
3. Procesafspraken projectniveau: er worden gezamenlijke keuzes gemaakt over de mate van regie en autonomie van beide partijen, van initiatief- tot realisatiefase. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om het inbouwen van toets- en instemmingsmomenten voor de gemeente op het moment dat het schoolbestuur bouwheer is. Voor een traditionele bouworganisatievorm met als bouwheer het schoolbestuur (en alternatief met de gemeente als bouwheer) zijn twee draaiboeken opgesteld (zie bijlage VI). Deze geven de te volgen stappen, verantwoordelijkheden voor schoolbestuur en gemeente en te nemen besluiten aan. Deze zijn te zien als spoorboek dat zoveel als mogelijk inzicht geeft in de te volgen stappen. Echter vraagt ieder project om maatwerk in de uitvoering.
4. Vertaling van de stappen van de draaiboeken per uit te voeren project (uitvoeringsprogramma).

Als het uitvoeringsprogramma is vastgesteld kan worden gestart met de initiatief fase van projecten door haalbaarheidsonderzoeken uit te voeren. In de haalbaarheidsonderzoeken worden projecten geconcretiseerd en geactualiseerd. Dit is de fase voordat een project wordt opgestart. De haalbaarheidsonderzoeken hebben als doel om:

- Definitieve leerlingenaantallen per project te bepalen.
- Een definitieve keuze te maken tussen (ver)nieuwbouw of renovatie.
- Een businesscase inzichtelijk te krijgen met daarin de bekende investeringskosten en geïdentificeerde risico's inclusief een raming van locatiegebonden en project-specifieke kosten.
- De TCO-benadering te concretiseren.
- Participatie en inspraak te organiseren voor doelgroepen als kinderopvang, maatschappelijke partners, leerlingen, leraren, ouders, bedrijven en omwonenden.
- Aandacht te besteden aan gebiedsontwikkeling en vergroening van de buitenruimten.
- De verantwoordelijkheid voor het bouwheerschap te bepalen.
- Een goed uitgangspunt te bieden om een Programma van Eisen op te stellen.

Concreet dienen de volgende stappen te worden doorlopen naar aanleiding van het IHP:

- Opstellen van het uitvoeringsprogramma als benoemd in deze paragraaf, binnen de gemeente ook bekend als huisvestingsprogramma.
- Bespreken van de stand van zaken rondom realisatie van het IHP in het OOGO.
- Opstarten initiatief fase projecten voorfase en periode 0-5 jaar.
- Opstarten definitief fase en opstellen Programma's van Eisen.
- Opstarten ontwerp fase.
- Aanbesteding en realisatie.
- Exploitatie- of gebruiksfase.

8.2. Actielijst vervolg IHP

Op basis van het IHP dienen een aantal aspecten verder uitgewerkt en afgestemd te worden. Dat betreft:

- Kinderopvang: afspraken vastleggen rondom IKC-vorming, medegebruik, verhuur en huurbescherming kinderopvang.
- Gymvoorzieningen/bewegingsonderwijs: bereikbaarheid van benodigde gymvoorzieningen in de nabijheid van scholen bij realisatie van IHP-projecten (fase: haalbaarheidsonderzoek).
- Binnenmilieu: uitgangspunten onderzoek naar en realisatie van aanpassingen in relatie tot afschrijving.
- Aanpassing verordening op basis van afspraken IHP.

- Kwaliteitsafspraken bij teruggave van schoolgebouwen aan gemeente.
- Verduurzamingsopgaven: schoolbesturen dien het initiatief te nemen voor het uitvoeren van de haalbaarheidsonderzoeken. De kosten voor het onderzoek zijn in basis door het schoolbestuur te dragen. Afhankelijk van het project kan het onderdeel uitmaken van een haalbaarheidsonderzoek of kan gebruik gemaakt worden van subsidieregelingen.

8.3. Voorbehoud

Dit IHP is opgesteld onder de wet- en regelgeving zoals deze geldt op het moment van opstellen daarvan. Echter, wet- en regelgeving is onderhevig aan voortschrijdend inzicht; zo ook de wetgeving met betrekking tot het huisvestingsstelsel voor het funderend onderwijs in Nederland. Bij (substantiële) wijzigingen van bijvoorbeeld het genoemde stelsel, de Algemene Uitkeringen van het gemeentefonds, de wijze van bepalen van normbedragen, wijzigingen ten aanzien van Bouwbesluit, bouwkosten, energieakkoorden of enig andere substantiële ontwikkeling, kan het nodig zijn om dit IHP (op onderdelen) aan te passen aan de dan geldende realiteit en mogelijkheden.

Bijlage I: wettelijke en beleidskaders

Dit hoofdstuk gaat in op de beleidskaders die gelden voor het IHP: de wettelijke taak van de gemeente en schoolbesturen op het gebied van onderwijshuisvesting en relevante ontwikkelingen.

Zorgplicht

Gemeenten hebben op het gebied van onderwijshuisvesting de zogeheten zorgplicht. De onderwijswetgeving stelt dat een gemeente dient te voorzien in voldoende en adequate huisvesting voor het primair onderwijs (PO), (voortgezet) speciaal onderwijs ((V)SO) en voortgezet onderwijs (VO). De voorzieningen in de huisvesting waarvoor de gemeente verantwoordelijk is zijn vastgelegd in de wetgeving. Daarbij gaat het onder andere om (vervangende) nieuwbouw, uitbreiding en herstel van constructiefouten. Het onderhoud (binnen- en buitenkant) en de exploitatie van schoolgebouwen is de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen. Renovatie is (vooralsnog) niet wettelijk geregeld. Hetzelfde geldt voor vernieuwbouw.

Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs

De uitvoering van de zorgplicht wordt geregeld via een juridisch instrument, de verordening. Op grond van de Gemeentewet (artikel 149), de Wet op het Primair Onderwijs (artikel 102), de Wet op de Expertisecentra (artikel 100) en de Wet op het Voortgezet Onderwijs (artikel 76) is de gemeenteraad verplicht bij verordening een regeling vast te stellen. De verordening bevat de basis van het onderwijshuisvestingsbeleid en regelt uitgangspunten voor onder andere de voorzieningen die schoolbesturen jaarlijks kunnen aanvragen bij een gemeente, criteria voor het toetsen van deze aanvragen en procedurele afspraken. De VVHO (Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs gemeente Culemborg) is voor het laatst vastgesteld in 2015.

Eigendom

Normaliter hebben schoolbesturen het (juridisch) eigendom van een schoolgebouw met de daarbij behorende ondergrond. In Culemborg bestaan vijf uitzonderingen:

- Brede School Culemborg Oost: volledig eigendom ligt bij SABC.
- Brede School Culemborg West: volledig eigendom ligt bij gemeente Culemborg.
- De Beatrixschool staat op grond die niet in eigendom is van gemeente Culemborg; het eigendom van de grond ligt bij PCI (Parochiële Charitas Instelling).

- Sportvelden van het KWC zijn eigendom van KWC.
- Lek & Linge maakt gebruik van een sportveld en een amfitheater op basis van een gebruiksovereenkomst.

Dit houdt in dat een schoolbestuur als eigenaar van een schoolgebouw en ondergrond juridisch aansprakelijk is. Wanneer een schoolbestuur geen gebruik meer maakt van het gebouw valt het gebouw om niet terug in het juridisch eigendom van de gemeente. De reden hiervoor is dat de gemeente het gebouw en de ondergrond heeft bekostigd. De gemeente heeft dus het economisch claimrecht. Schoolbesturen kunnen vanwege hun positie een gedeelte van het gebouw in medegebruik geven (voor andere culturele, maatschappelijke of recreatieve doeleinden) aan instellingen die uit de openbare kas worden bekostigd met een ideëel doel. Commercieel verhuren binnen onderwijstijd is mogelijk als de gemeente daar, met inachtneming van de verordening, voorafgaand toestemming voor geeft.

Kinderopvang

Op 1 januari 2018 is de Wet harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk in werking getreden. Daarbij zijn kinderopvang en peuterspeelzalen geharmoniseerd, waardoor men tegenwoordig spreekt van peuteropvang. Voor de peuteropvang is daarbij een landelijk kwaliteitskader ingevoerd dat grotendeels gelijk is aan de kinderopvang. De GGD is aangesteld als toezichthouder op de kwaliteit voor zowel de kinderopvang als peuterspeelzalen. Daarnaast is er met de invoering van de Wet OKE voor gemeenten een verplichting gekomen om voldoende aanbod vroeg- en voorschoolse educatie (VVE) te realiseren, waarbij de financiële drempels voor ouders van doelgroepkinderen zo laag mogelijk moeten zijn.

Huidig stelsel

De huidige rolverdeling (waarbij gemeenten verantwoordelijk zijn voor nieuwbouw en schoolbesturen verantwoordelijk zijn voor onderhoud, aanpassing en exploitatie) vertoont tekortkomingen. Het stelsel biedt beide partijen theoretisch de mogelijkheid om de eigen uitgaven te beperken. Gemeenten kunnen eigen uitgaven beperken door relatief goedkope gebouwen neer te zetten, met als gevolg hoge onderhouds- en exploitatiekosten. Schoolbesturen kunnen de eigen uitgaven beperken door weinig te investeren in onderhoud en eerder nieuwbouw aan te vragen bij de gemeente.

Daarbij komt dat een aantal zaken, zoals bekostiging als gevolg van aangescherpte eisen in het Bouwbesluit en maatschappelijk wenselijke voorzieningen, waaronder op het gebied van duurzaamheid, en de voorziening renovatie/vernieuwbouw niet geregeld zijn.

Wetsvoorstel stelselwijziging

Op 15 december 2016 hebben de PO-raad, de VO-raad en de VNG een gezamenlijk voorstel gestuurd aan toenmalig staatssecretaris Sander Dekker om de tekortkomingen in het huidige stelsel voor onderwijshuisvesting op te lossen. Het uitgangspunt van dit voorstel is dat gemeenten en schoolbesturen een gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben voor (de kwaliteit van) de huisvesting van scholen. Op 9 mei 2018 is het verder uitgewerkte voorstel gepubliceerd door PO-raad, VO-raad en VNG. Inmiddels is het voorstel ook formeel door de VNG goedgekeurd. Het voorstel is in 2018 formeel aan de huidige minister aangeboden. Deze heeft laten weten dat de besluitvorming c.q. wetswijziging staat gepland voor de tweede helft van 2023.

Het voorstel pleit voor aanpassing van het stelsel om een aantal van de geconstateerde tekortkomingen op te heffen. Daarbij worden de nadelen van de scheiding van de financiële middelen zoveel mogelijk opgeheven. Gemeenten en schoolbesturen komen in een meer gelijkwaardige positie ten opzichte van elkaar. Belangrijke elementen uit het voorstel zijn:

- De in de wet beschreven jaarcyclus voor aanvragen onderwijshuisvesting wordt vervangen door een langere periode, waarin gemeenten na overleg met betrokken schoolbesturen het huisvestingsbeleid en het investeringsprogramma voor een periode van 4 jaar vastleggen in een meerjarenprogramma (IHP), met een doorkijk tot ten minste het 16^e jaar.
- De mogelijkheid om renovatie als volwaardig alternatief voor vervangende nieuwbouw in te kunnen zetten. Renovatie moet worden opgenomen als voorziening in de wet. Renovatie dient daarbij te leiden tot een startsituatie (of startconditie) die in functioneel en kwalitatief opzicht gelijkwaardig is aan nieuwbouw en gericht is op levensduurverlenging van ten minste 25 jaar.
- Het investeringsverbod voor het PO en (V)SO wordt zodanig aangepast dat het overeenkomt met de betreffende bepalingen uit de Wet op het Voortgezet Onderwijs. PO- en (V)SO-besturen krijgen daarmee de mogelijkheid om in huisvesting te investeren.

- De concretisering van het Huisvestingsvoorstel van de sectorraden en de VNG gaat uit van het handhaven van de huidige financieringsstromen. Aanvullend kan de versoepeling van het investeringsverbod leiden tot een gezamenlijke financiering die de kwaliteit van onderwijshuisvesting kan vergroten dan wel het moment van investeren kan vervroegen.

Vooruitlopend op de kaders van de vigerende wetgeving streeft de gemeente Culemborg ernaar mee te gaan met deze ontwikkeling.

Ontwikkeling klimaatakkoord

In het klimaatakkoord is vastgelegd dat de PO-raad en de VO-raad sectorale routekaarten, behorende bij de klimaatopgave, dienen door te rekenen naar een CO₂-arme gebouwvoorraad. HEVO heeft deze doorrekening uitgevoerd. Deze doorrekening richt zich enerzijds op de effectiviteit van mogelijke opgaven op de totale reductie van gebouwgebonden CO₂-productie en anderzijds op de kosteneffectiviteit van de verschillende maatregelen die op de gebouwvoorraad kunnen worden toegepast.

Op het gebied van de te behalen doelstellingen is de opdracht aan de sectoren om:

- Te komen tot een gebouwgebonden CO₂-reductie van 49% in 2030 ten opzichte van de situatie in 1990, hetgeen overeenkomt met 44% ten opzichte van de situatie in 2017.
- Te komen tot een gebouwgebonden CO₂-reductie van 95% in 2050 ten opzichte van de situatie in 1990.

Naast de doelstellingen op het gebied van CO₂-reductie, hebben de beide sectorraden daaraan toegevoegd dat een duurzaam schoolgebouw een schoolgebouw is dat optimaal ten dienste staat van het onderwijs dat erin geboden wordt. Een goed binnenklimaat resulteert in een hoger leerrendement en minder ziekteverzuim. Een schoolgebouw is daarmee niet alleen duurzaam voor wat betreft de CO₂-uitstoot of het energieverbruik; het is een gebouw dat aansluit bij de onderwijskundige visie van de school, past bij het aantal leerlingen en toekomstbestendig is bij veranderingen.

De doelstellingen zijn als volgt:

Doelstelling	Referentiejaar 1990	Referentiejaar 2017
CO ₂ -reductie 2030	49,0%	44,0%
CO ₂ -productie 2030	51,0%	56,0%
CO ₂ -reductie 2050	95,0%	94,5%
CO ₂ -productie 2050	5,0%	5,5%

Dit betekent dat ten opzichte van de huidige CO₂-uitstoot, representatief gesteld voor referentiejaar 2017, het einddoel per 2050 gesteld wordt op 94,5% CO₂-reductie ten opzichte van dat referentiejaar. Voor 2030 is 44% reductie ten opzichte van 2017 door het rijk als doelstelling geformuleerd. Op basis van de verhoudingen voor de doelstelling per 2030 is de doelstelling per 2050 ten opzichte van 2017 bepaald.

Beleidskaders Culemborg

Relevante beleidskaders voor dit IHP zijn:

- Het huidige coalitieprogramma:
<https://www.culemborg.nl/bestuursakkoord-samen-aan-de-slag-ondertekend>
- Uitgangspunten duurzaamheid: <https://www.culemborg.nl/duurzaamheid>
- Verordening leerlingenvervoer (kan van toepassing worden bij opheffing van scholen) <https://www.culemborg.nl/leerlingenvervoer>
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Culemborg 2015
<https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR487260>

Bijlage II: energiestatistiek

Onderstaand de verschillende definities van energiestatistiek van gebouwen:

BENG (bijna energieneutraal gebouw)

Bij een BENG-gebouw worden gebouwgebonden energieverbruik en energieopwekking met elkaar vergeleken. Een BENG-gebouw kent een hoger energieverbruik in verhouding tot de energieopwekking. Door de toepassing van de norm NTA8800 wordt getoetst of het gebouw voldoet aan wetgeving voor BENG, die vanaf 1 januari 2021 wettelijk verplicht is.

ENG (energieneutraal gebouw)

Het gebouw heeft volgens NEN 7120 een EPC van nul. Alleen het gebouwgebonden energieverbruik op jaarbasis telt mee en is nul.¹⁴

NOM (nul op de meter)

Om een NOM-gebouw te realiseren moet er naast de energie die benodigd is voor de gebouwgebonden installaties, ook gekeken worden naar het algemeen energieverbruik door de gebruikers. Bij een NOM-gebouw zijn totale energieverbruik en energieopwekking in balans. Door verschillen in de kosten voor inkoop van energie en vergoeding voor teruglevering aan het net kent een NOM-gebouw alsnog kosten voor energie.

Klimaatneutraal

Klimaatneutraal wil zeggen dat bepaalde activiteiten (al dan niet binnen een bepaald gebied of op een bepaalde plek) geen positief of negatief effect hebben op het klimaat. Het begrip 'klimaatneutraal' wordt vooral gebruikt om aan te geven dat bepaalde activiteiten geen negatief effect hebben op het klimaat, waarmee men wil zeggen: geen emissie van CO₂ en andere broeikasgassen.¹⁵

¹⁴ <https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/gebouwen/wetten-en-regels/algemene-begrippen>

¹⁵ <https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/gebouwen/wetten-en-regels/algemene-begrippen>

Bijlage III: toegepaste methodieken

Capaciteitsanalyse

Voor alle gebouwen is de beschikbare capaciteit voor het onderwijs geanalyseerd. De capaciteitsanalyse maakt een normatief ruimtetekort of -overschot per gebouw inzichtelijk. De ruimtebehoefte van het onderwijs wordt bepaald door de leerlingentelling en de prognose te vertalen naar ruimtebehoefte (op basis van de criteria in de verordening). Er is uitgegaan van de ruimtebehoefte zoals opgegeven in de leerlingprognose van december 2022¹⁶. Deze ruimtebehoefte wordt vergeleken met het aantal vierkante meters dat beschikbaar is: de brutovloeroppervlakte (bvo). In het VO is in een aantal gevallen in eigen beheer m²'s ontwikkeld; dit wordt van toepassing benoemd.

Opmerking: dit is een genormeerde ruimtebehoefteberekening. In de praktijk zijn er efficiënte en minder efficiënte gebouwen. Wanneer een school bijvoorbeeld veel gangen heeft, of een grote aula, kan er een genormeerd ruimteoverschot zijn, terwijl dit niet zo wordt ervaren. Er is relatief immers minder effectieve onderwijsruimte. Ook wordt in de praktijk gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot medegebruik of verhuur van ruimten. In het IHP is vanwege het beleidsrijke karakter ruimte voor nuance op de resultaten uit deze ruimtebehoefteberekeningen.

Naast het inzichtelijk maken van eventuele ruimtetekorten is de capaciteitsanalyse van belang omdat een eventueel ruimteoverschot de schoolbesturen geld kost voor exploitatie en onderhoud. Schoolbesturen ontvangen een vergoeding voor materiële instandhouding op basis van het aantal leerlingen en niet op basis van het aantal m² in een school. Bovendien vormen ruimteoverschotten een risico voor de gemeente. Wanneer een gebouw geheel leeg komt te staan, kan een schoolbestuur besluiten dit gebouw(deel) over te dragen aan de gemeente. Daarnaast dient de gemeente (op basis van de verordening) te voorzien in oplossingen voor ruimtetekorten.

¹⁶ Voor Lek & Linge gaf de leerlingprognose geen splitsing per locatie weer. In overleg met het bestuur en de gemeente is uitgegaan van de leerlingprognose die Lek & Linge zelf beschikbaar heeft gesteld. Voor SBO Koningin Julianaschool is uitgegaan van de prognose zoals beschikbaar via DUO.

Quickscans light

Op basis van de verordening is alleen de bouwkundige staat een formeel toetsingscriterium. Voor het IHP is het echter niet alleen de vraag of een pand een goed *gebouw* is, maar of een pand een goed *schoolgebouw* is. In de beoordeling van het gebouwenbestand is daarom naast de bouwkundige staat ook gekeken naar onderwijskundige functionaliteit, binnenmilieu, veiligheid, exploitatie en uitstraling van de schoolgebouwen. Dit zijn thema's voor strategisch vastgoedbeleid.

Figuur 8: elementen van quickscan-beoordelingsmethodiek

Op basis van de door HEVO ontwikkelde 'quickscan light' zijn alle gebouwen op deze criteria beoordeeld en voorzien van een gewogen score, die inzicht geeft in de vervangingstermijn. De score is tot stand gekomen aan de hand van bureaustudie van opgevraagde gebouwgegevens. De totaalscore geeft op uniforme wijze richting aan de mate van urgentie tot een levensduurverlengende ingreep in relatie tot de gebouwkwaliteit:

- Bij < 57 punten: binnen 0-5 jaar (rood).
- Bij 57 - 63 punten: binnen 5-10 jaar (oranje).
- Bij 63 - 69 punten: binnen 10-20 jaar (lichtgroen).
- Bij 69 > punten: over meer dan 20 jaar (donkergroen).

De quickscan light leidt tot een advies voor de vervangingstermijn, ofwel het 'natuurlijke vervangingsmoment' van een schoolgebouw. Het natuurlijke vervangingsmoment voor schoolgebouwen is cruciaal omdat het van belang is dat bij

ingrepen ((ver)nieuwbouw of renovatie) alle thema's integraal aangepakt kunnen worden. Immers, bijvoorbeeld een energieneutraal gebouw dat onderwijskundig niet geschikt is, is een ongeschikt schoolgebouw.

De quickscanscores zijn input voor de bepaling van de opgaven. Bij het besluit tot vervanging middels (ver)nieuwbouw/renovatie is bij de bepaling van de opgaven ook gekeken naar de afwegingscriteria. Partijen kunnen ook besluiten om op element-niveau (bijvoorbeeld binnenmilieu) los van het natuurlijke vervangingsmoment te investeren.

Resultaat

De overzichten in Figuur 9 en Figuur 10 tonen de resultaten van de quickscans. De bandbreedte van de scores is 4-8, er wordt op ieder individueel onderwerp dus nooit boven de 8 en nooit onder de 4 gescoord. Recent gerealiseerde nieuwbouwscholen of scholen waarvan de nieuwbouw reeds is opgestart zijn niet beoordeeld. Immers, deze scholen hebben geen vervangingsopgave in de looptijd van dit IHP.

VESTIGINGSNAAM	Bouw jaar	Uitstraling	Bouwkundige Staat	Veiligheid	Binnenmilieu	Exploitatie	Onderwijskundige functionaliteit	Totaalscore
OBS De Kaardebol	2016	7	8	7	8	8	7	91,0
CBS Koning Willem Alexander	2016	7	8	7	8	8	7	91,0
OBS de DistelMinder	2008	6	7	6	6	4	7	74,0
Oranje Nassausschool locatie Parijsch	2008	6	7	6	6	4	7	74,0
CBS Koningin Beatrix	2001	6	6	6	6	7	5	71,0
Montessorischool Parijsch dependance	2012	6	7	7	4	7	5	71,0
OB Montessorischool Parijsch	2000	6	6	6	4	7	5	67,0
RK Augustinusschool	2001	5,5	6	5,5	5	5,5	5,5	66,5
RK Josefschool	2000	6	6	6	4	5	5	63,0
CBS Koningin Beatrix	1982	6	4	6	5	7	5	63,0
Julianaschool (SBO)	1953	7	4	6	5	5	5,5	61,5
Oranje Nassausschool locatie Molenzicht	1992	6	5	6	4	5	5,5	61,5
OBS t Praathuis - Praathuis hoofdgebouw (Jenaplan)	1990	5,5	5	5,5	4	5,5	5	60,0
Julianaschool	1967	5,5	4	6	4	5	5,5	58,0
Praathuis dependance (Jenaplan)	1967	5,5	4	5,5	4	5,5	5	57,0
RKBS de Palster	1971	5	4	5,5	4	4	5	53,5
NBBS Blink	1963	5,5	4	6	4	5	4	53,5

Figuur 9: overzicht quickscanscores Culemborg, PO en SBO

VESTIGINGSNAAM	Bouw jaar	Uitstraling	Bouwkundige Staat	Veiligheid	Binnenmilieu	Exploitatie	Onderwijskundige functionaliteit	Totaalscore
KWC Gershwinhof	2004	7	7	6	6	5	7	77,0
KWC hoofdgebouw (bouwdeel 3)	2006	6	7	6	6	4	6	71,0
Lek & Linge VMBO locatie	2008	6	7	6	5	7	5,5	73,5
Lek & Linge Brugklaslocaties	2005	6	7	6	5	5	5,5	69,5
Lek & Linge HAVO locatie	2011	6	7	6	5	4	5,5	67,5
KWC hoofdgebouw (bouwdeel 2)	1994	6	5,5	6	5	4	6	64,5
Lek & Linge hoofdgebouw/ VWO locatie	1994	6	5,5	5,5	5	4	5,5	62,5
KWC hoofdgebouw	1969	5	4	5,5	4	4	5	53,5

Figuur 10: overzicht quickscanscores Culemborg, VO

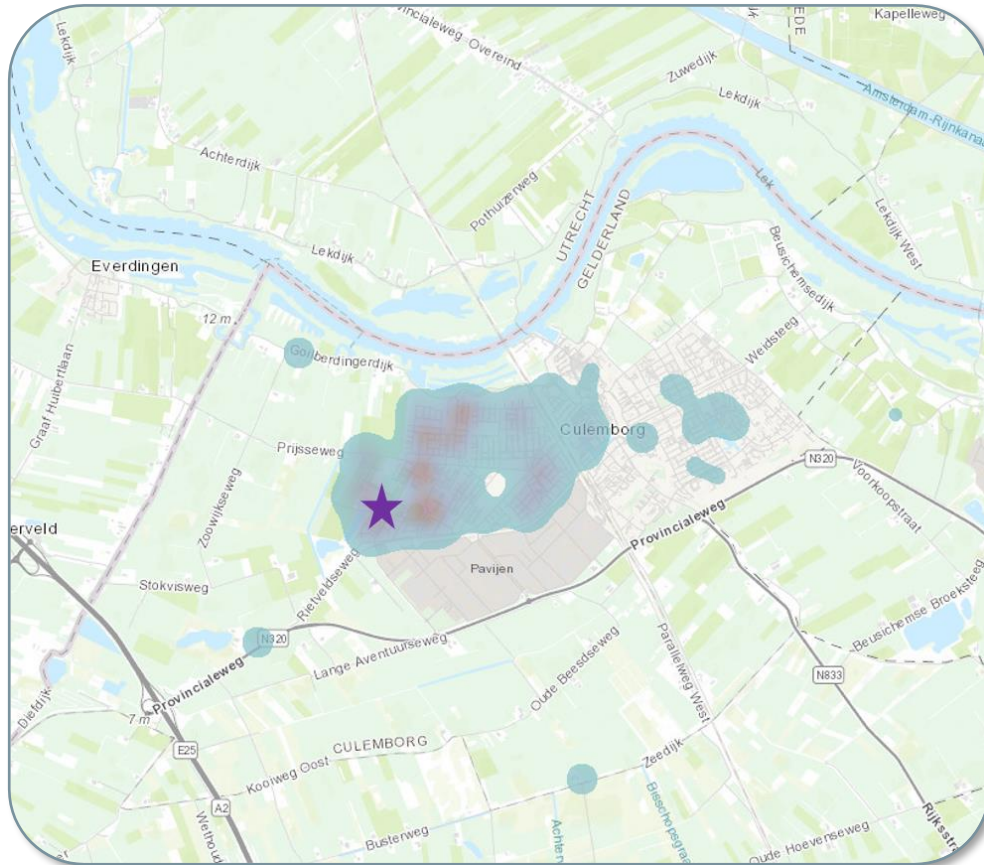
Afwegingscriteria

Met de gemeente en de schoolbesturen zijn in gezamenlijke sessies tijdens het IHP-traject afwegingscriteria bepaald. Aan de hand van de afwegingscriteria zijn de opgaven geformuleerd en is in overleg beoordeeld of een opgave aansluit bij de visie en ambitie van gemeente en schoolbesturen (de bouwstenen). Er is afgesproken dat de urgentiecriteria geen volgordeelijkheid kennen. Voor de gehele afweging wordt altijd het totaal van de urgentiecriteria in acht genomen en daarbij ook de lokale context waarbinnen een schoolgebouw zich bevindt. Het gaat om de volgende afwegingscriteria:

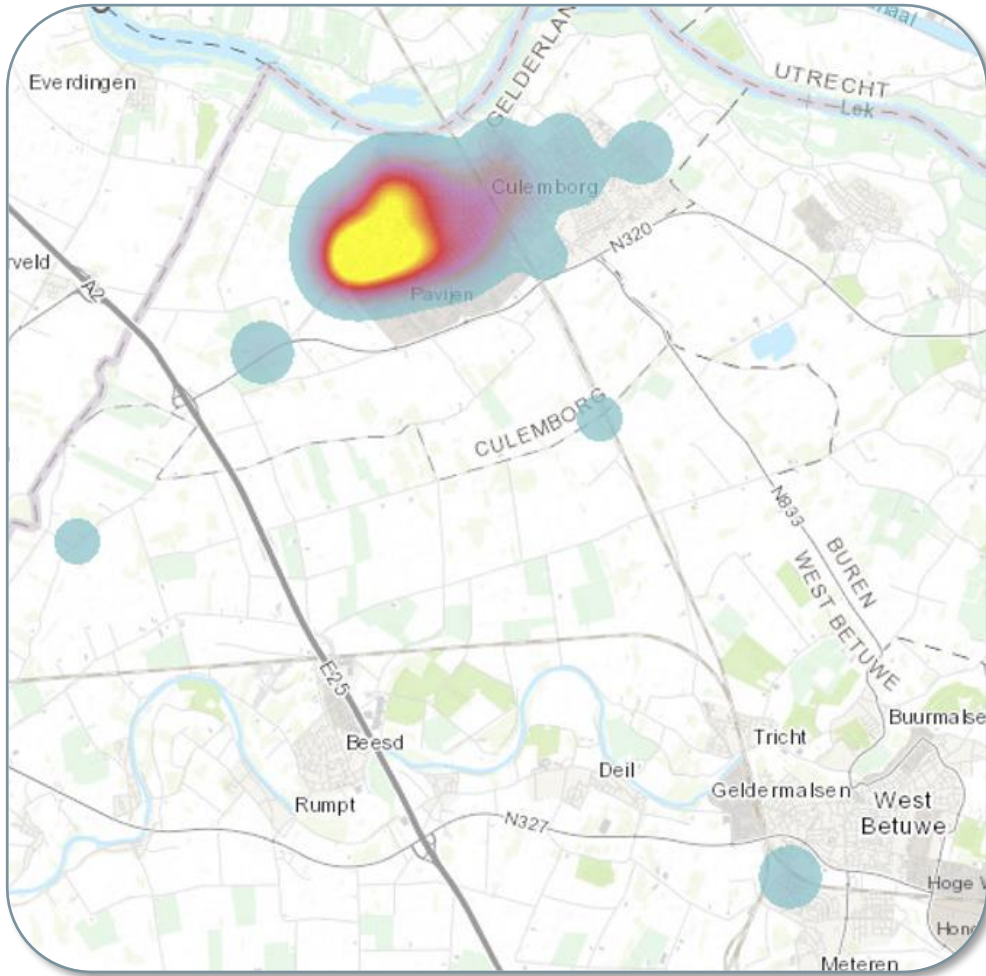
- Voorkeur wordt gegeven aan permanente in plaats van tijdelijke oplossingen/huisvesting.
- Reductie van ruimtetekorten/ruimteoverschotten.
- Gebouwscores (quickscan light).
- Faciliteren van nieuwe onderwijsontwikkelingen (bijvoorbeeld passend onderwijs, 10-14-onderwijs, Agora, onderwijshuisvesting passend bij onderwijsvisie).
- Situering van gebouw op locatie, bereikbaarheid, verkeersveiligheid met name voor VO-scholen, SBO en scholen met een specifiek onderwijsconcept.
- Nabijheid van sportvoorzieningen bij onderwijslocaties.
- Kansen bij de wijkgerichte aanpak (lokale context, maatschappelijke voorzieningen, kansen voor gebiedsontwikkeling).
- Spreiding van de PO-schoollocaties over de gemeente.

Herkomstanalyse

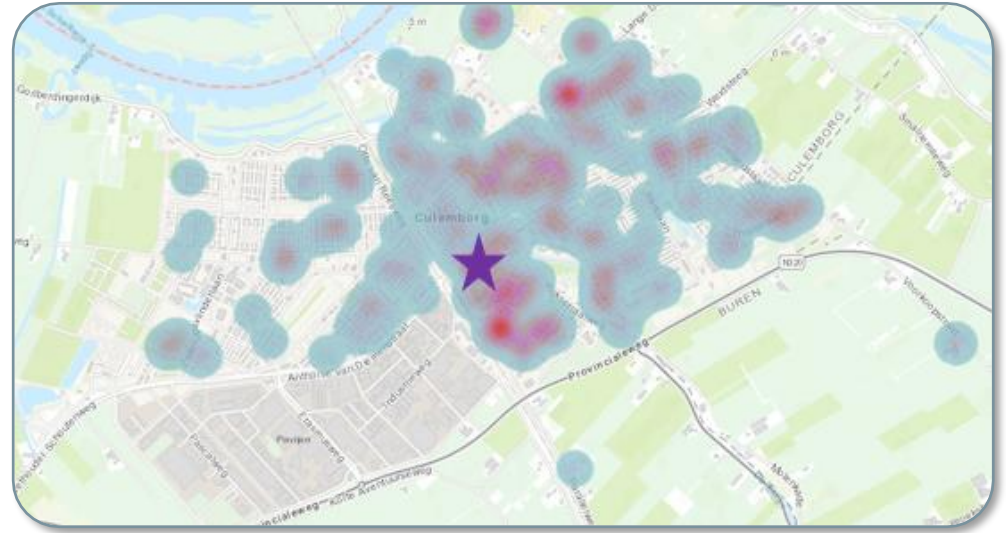
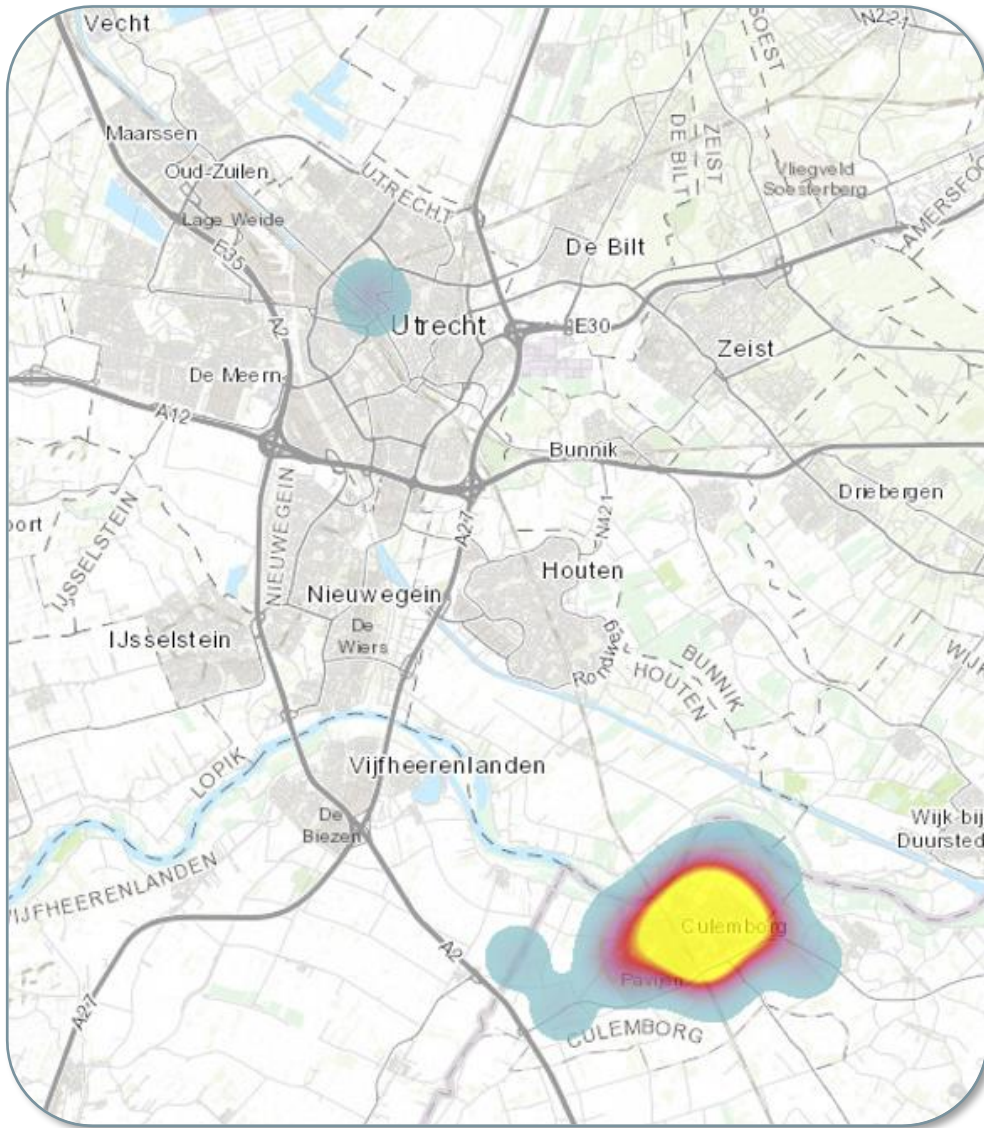
OBS De Distelvlinder

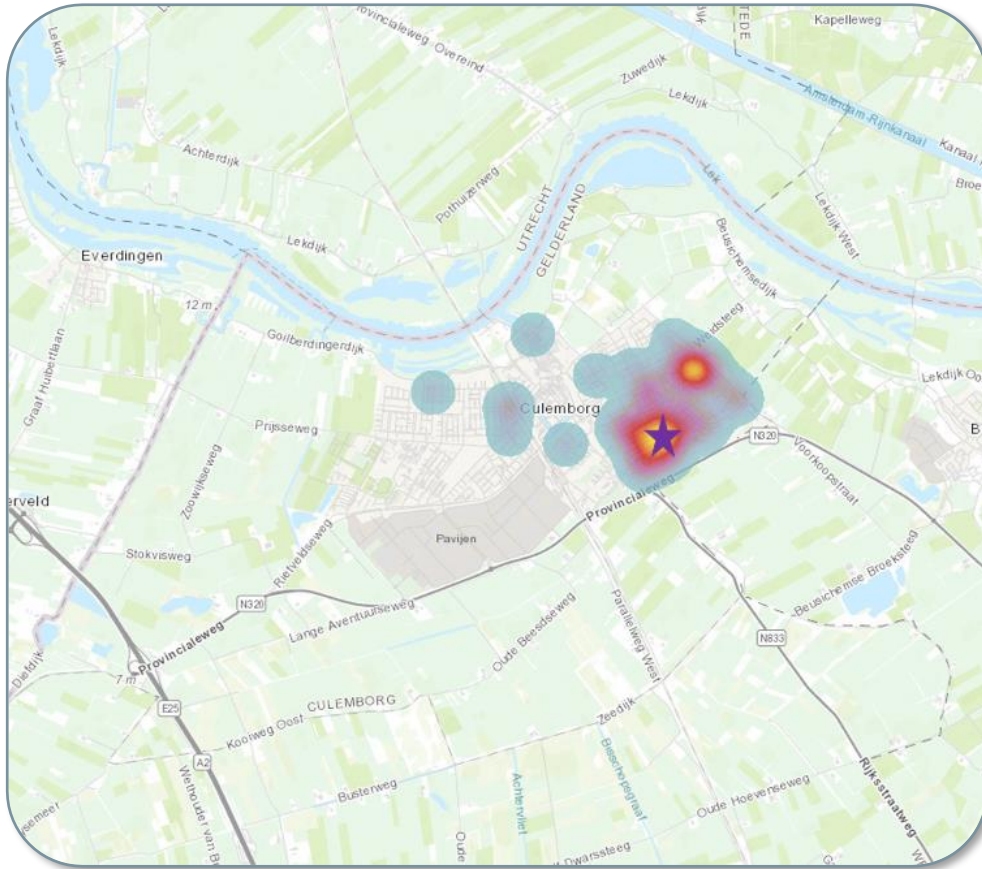
Oranje Nassaschool locatie Parijsch

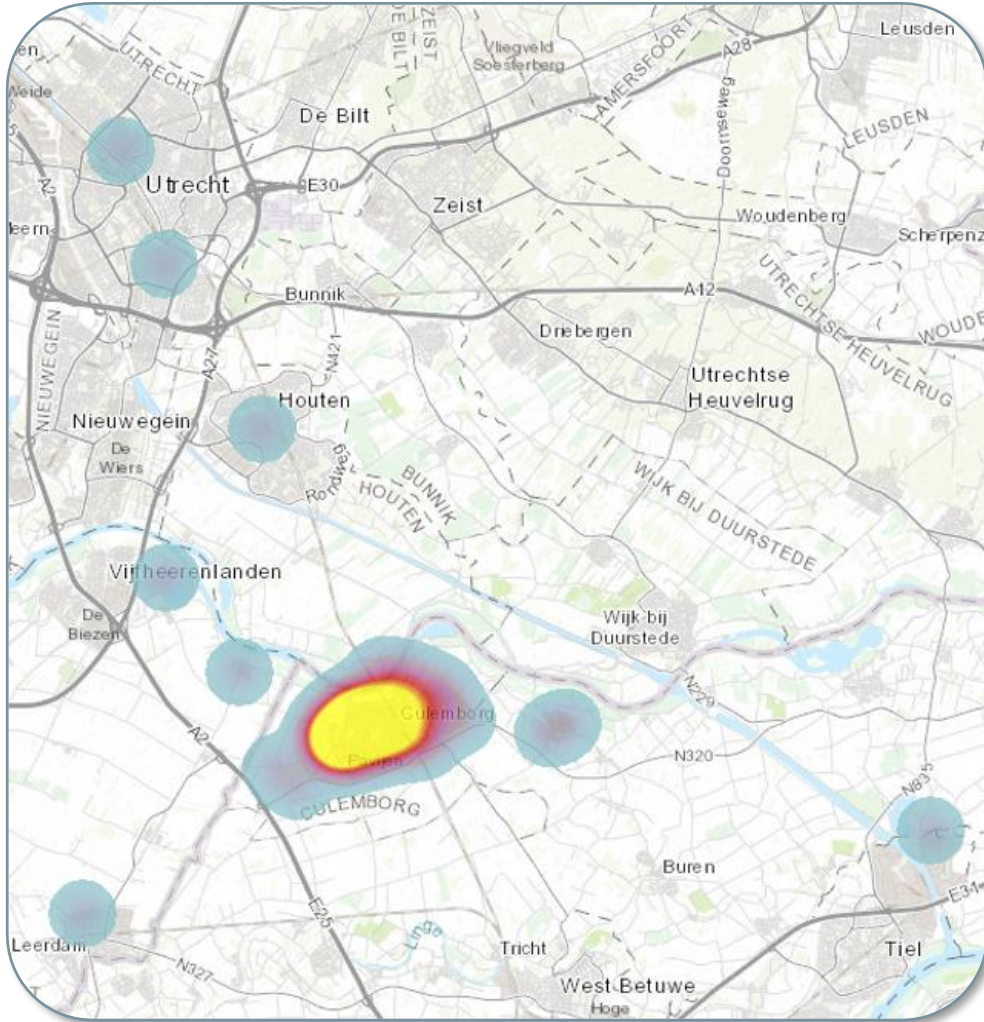
Het Praathuis

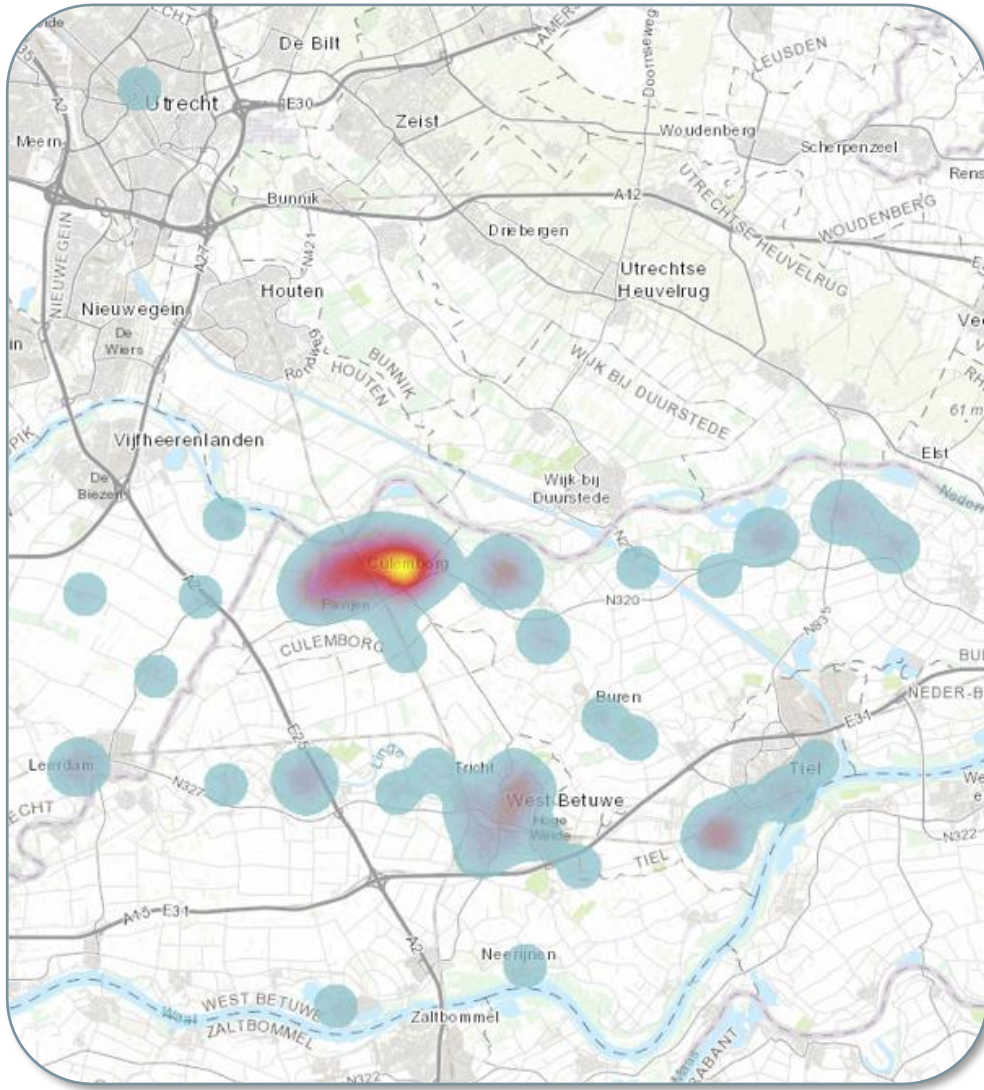
OBS De Kaardebol

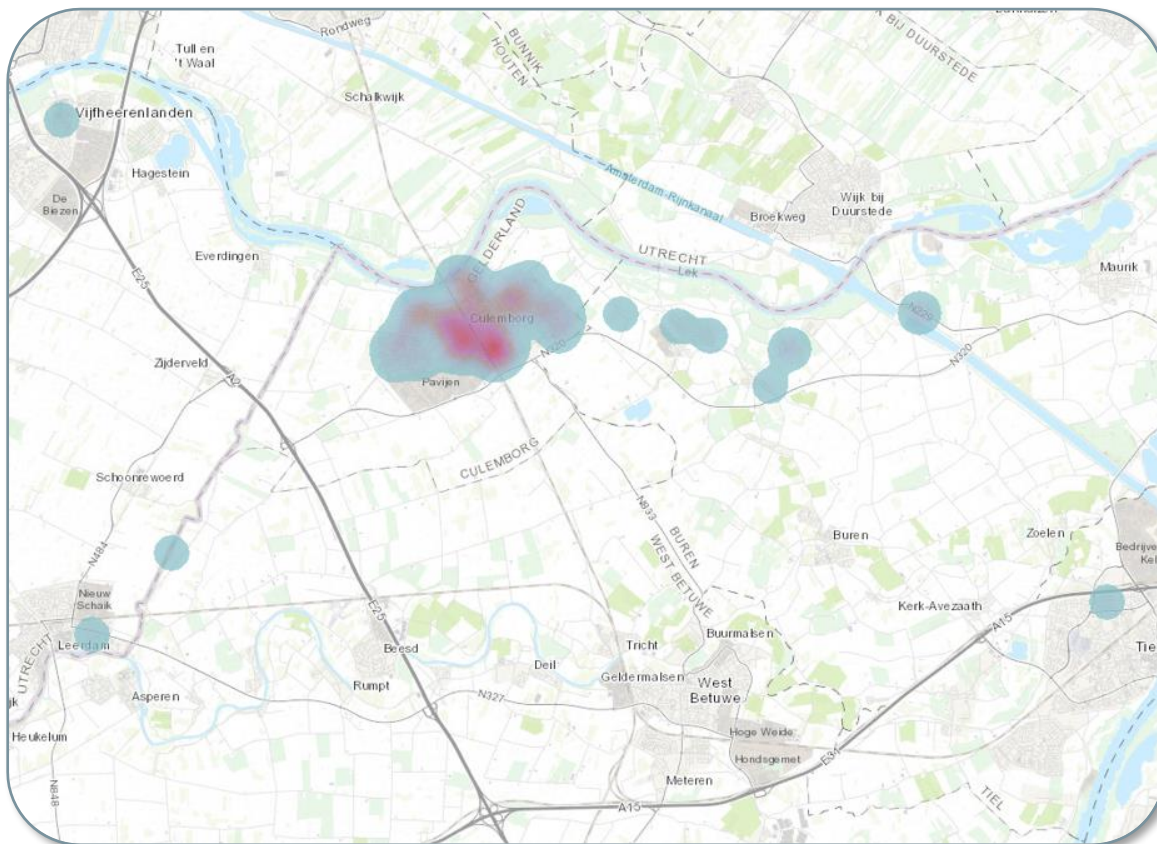
OB Montessorischool Parijsch

SBO Koningin Julianaschool

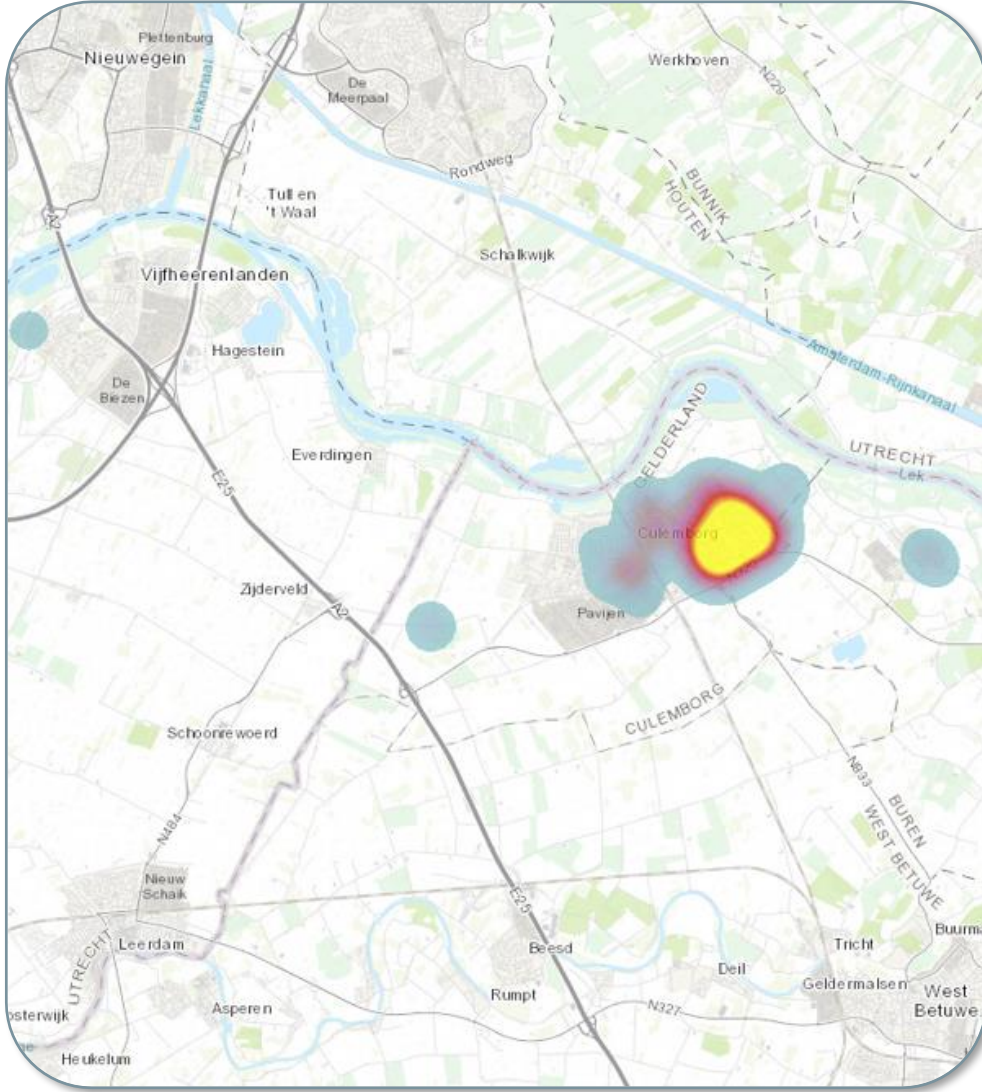
NBBS De Blink

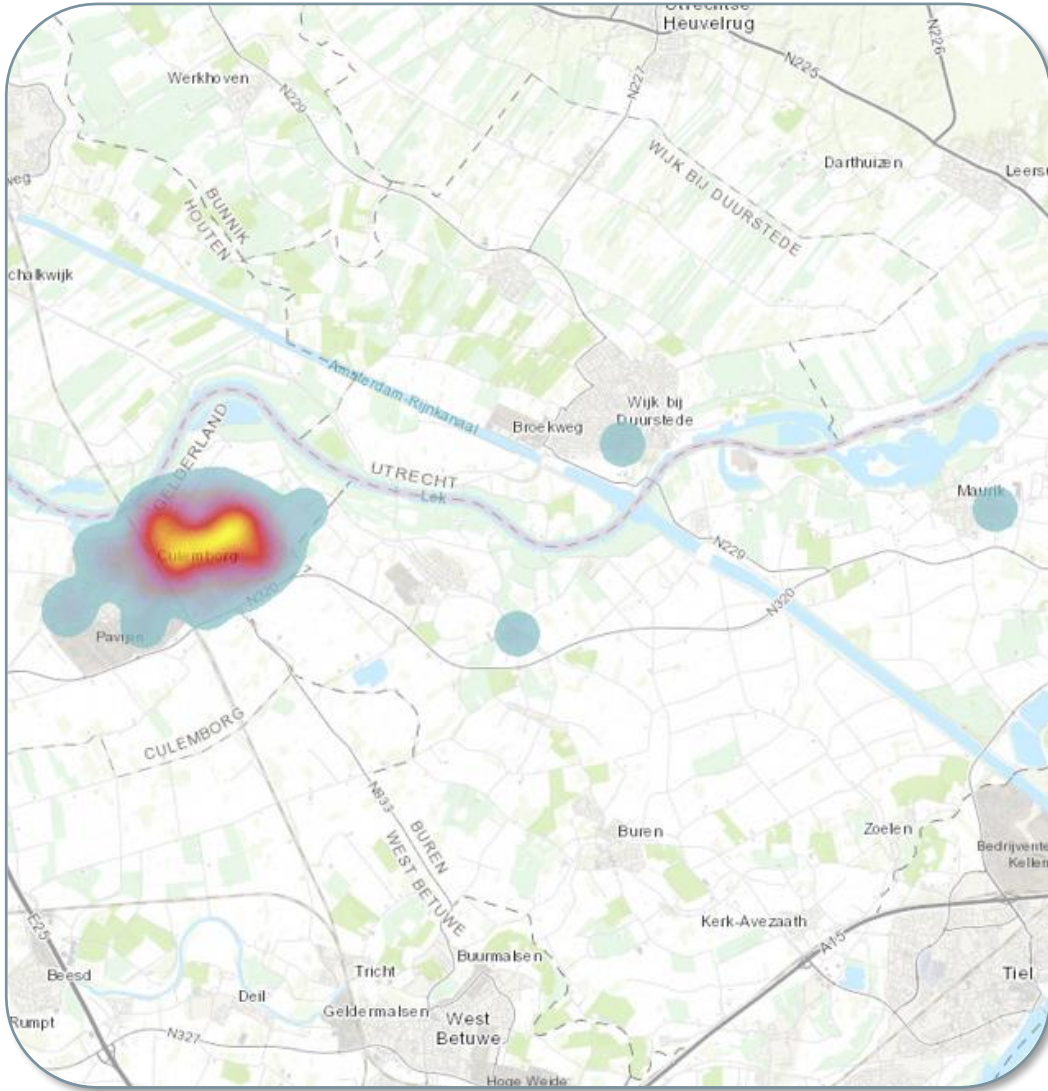
Nassaschool locatie Molenzicht

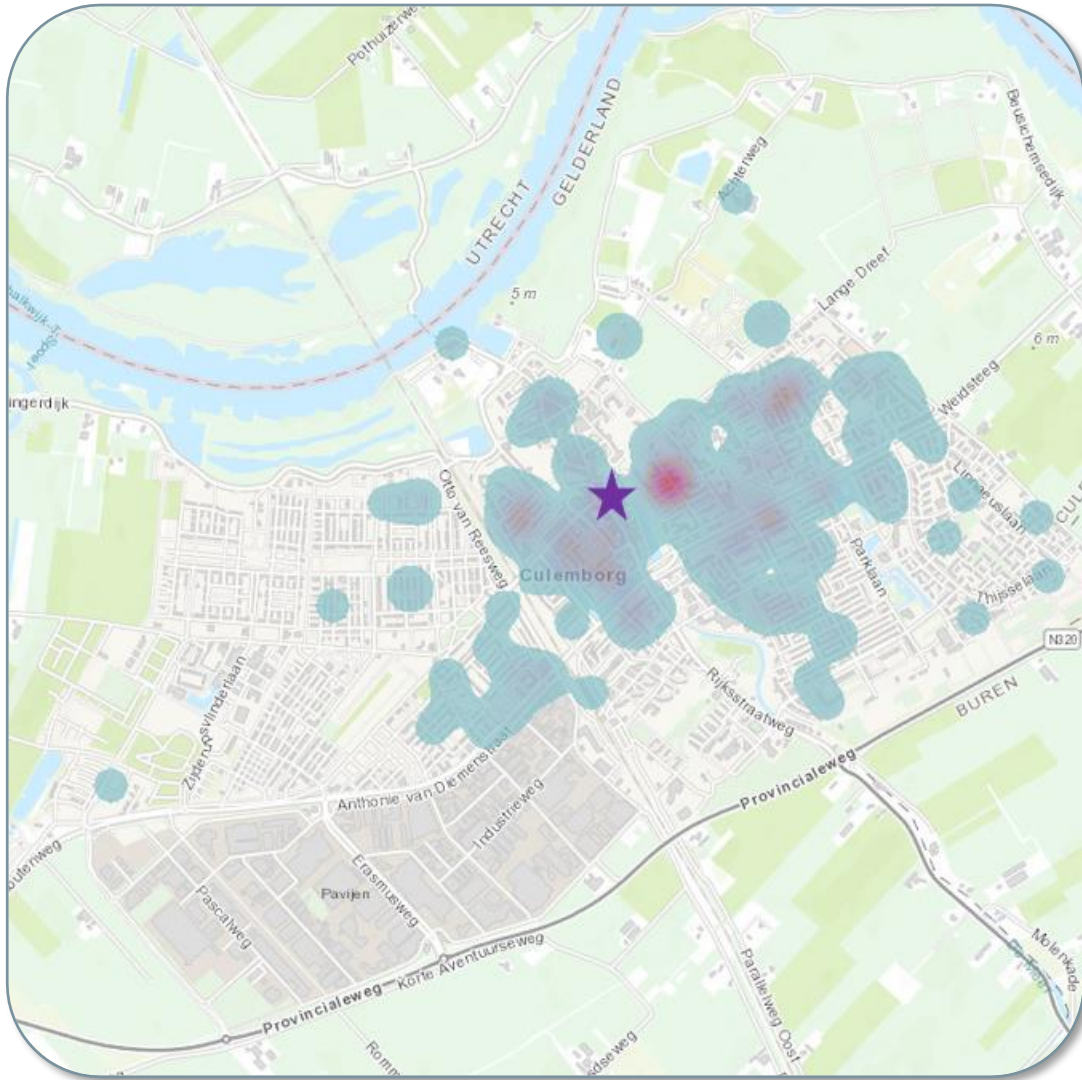
CBS Koning Willem-Alexander

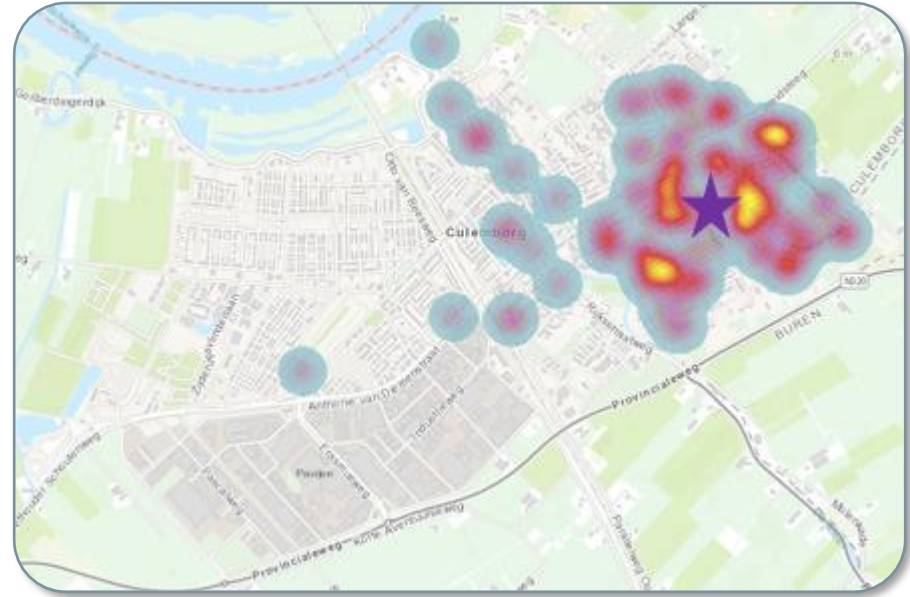
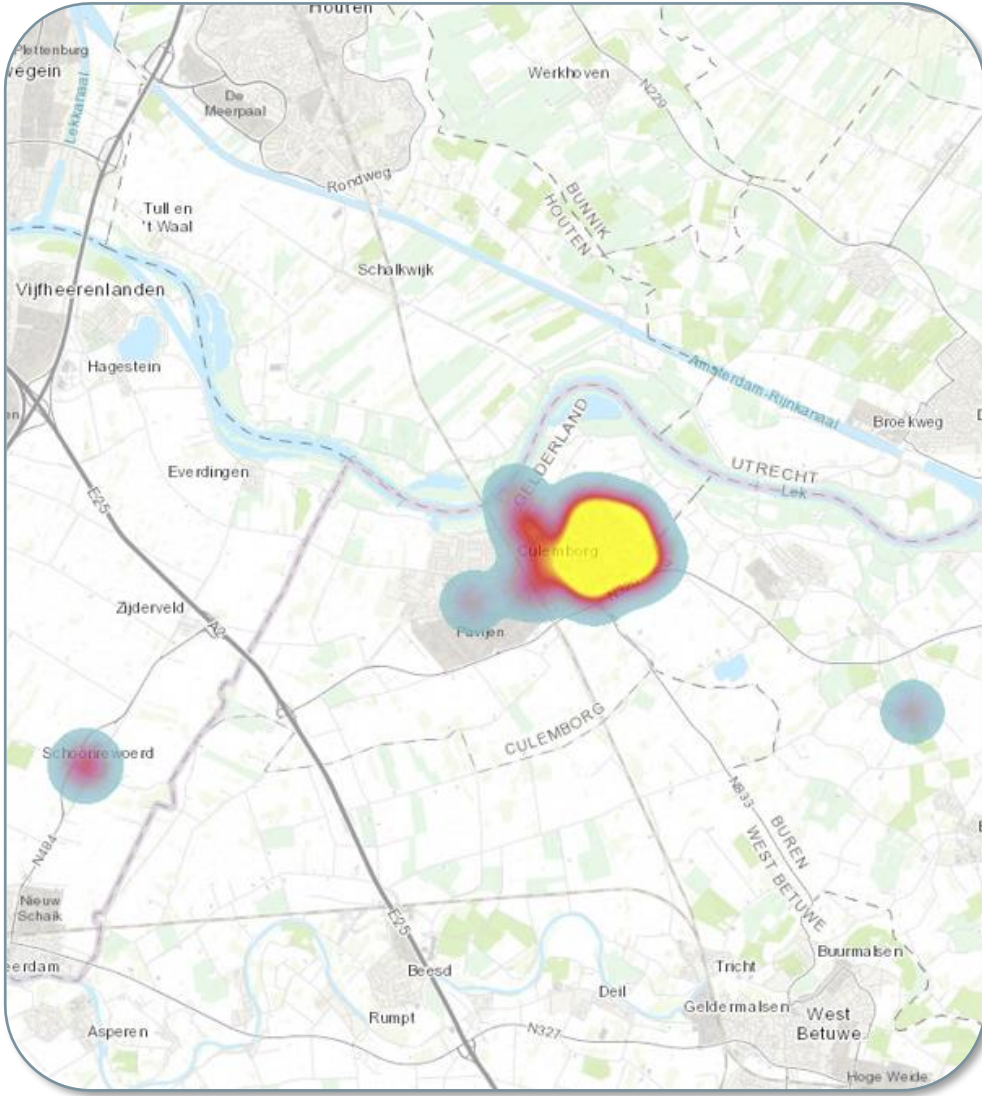
De Beatrixschool

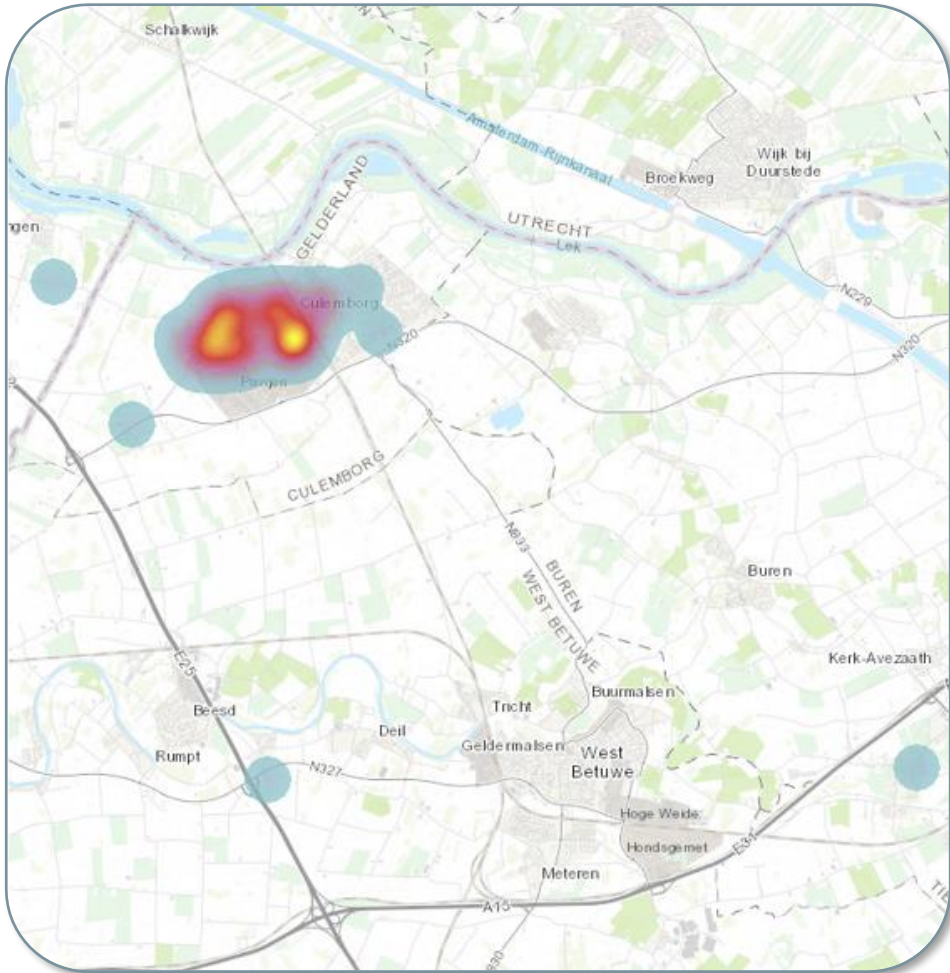
De Josefschool

RKBS De Palster

RK Augustinusschool

Bijlage IV: financiële vertaling

Kostenconfigurator PO en SBO

Kostenconfigurator HEVO PO 1-1-2023. Stichtingskosten incl. btw/m2 bvo				
Onderdeel	Primair Onderwijs			
<i>Aantal leerlingen</i>	100	200	300	400
<i>Uitgangspunten bouwlagen</i>	1	1	2	2
<i>Norm bvo</i>	703	1206	1709	2212
	<i>Kosten per vierkante meter</i>			
Bouwbesluit (BENG)	€ 3.002	€ 2.857	€ 2.579	€ 2.539
Marsh eisen	€ 31	€ 31	€ 31	€ 31
Wettelijke Ondergrens	€ 3.033	€ 2.888	€ 2.610	€ 2.570
in % van totaal	67%	69%	68%	68%
Aanvullende kosten ENG	€ 128	€ 127	€ 106	€ 104
Esthetisch en onderwijskundig	€ 135	€ 126	€ 132	€ 127
Frisse Scholen kwaliteitsadvies	€ 517	€ 435	€ 422	€ 416
Exploitatiegericht bouwen	€ 98	€ 93	€ 98	€ 95
Duurzaam bouwen (circulair)	€ 334	€ 324	€ 284	€ 279
Flexibel gebouw	€ 128	€ 128	€ 128	€ 128
Vergroten zichtlijnen	€ 27	€ 27	€ 27	€ 27
Verplaatsbaarheid panelenwand	€ 115	€ 67	€ 47	€ 37
Gekozen kwaliteitsambitie	€ 1.482	€ 1.327	€ 1.244	€ 1.213
in % van totaal	33%	31%	32%	32%
Totale kosten	€ 4.515	€ 4.215	€ 3.854	€ 3.783

Toelichting

Dit is het wettelijk minimum kwaliteitsniveau

Energie neutraal gebouw

Meer gevel(openingen), leerpleinen incl. klimaat

Minimaal Frisse Scholen B

Alu kozijnen, onderhoudsarme afwerkingen

Gemiddeld ambitieniveau circulariteit, o.a. groen beton

Geen dragende binnenwanden

Meer transparantie, binnenwandopeningen

50 m2 panelenwand in totaal (bv. voor 2 lokalen)

Kostenconfigurator VO

Kostenconfigurator HEVO VO 1-1-2023. Stichtingskosten incl. btw/m2 bvo			
Onderdeel	Voortgezet Onderwijs		
Voortgezet Onderwijs	vmbo	havo/vwo	vmbo/havo/vwo
<i>Uitgangspunten bouwlagen</i>	2	3	3
<i>Norm bvo</i>	5000	8000	13000
	<i>Kosten per vierkante meter</i>		
Bouwbesluit (BENG)	€ 2.418	€ 2.227	€ 2.196
Marsh eisen	€ 31	€ 31	€ 31
Wettelijke Ondergrens	€ 2.449	€ 2.258	€ 2.227
in % van totaal	67%	66%	66%
Aanvullende kosten ENG	€ 97	€ 91	€ 92
Esthetisch en onderwijskundig	€ 117	€ 116	€ 113
Frisse Scholen kwaliteitsadvies	€ 457	€ 444	€ 435
Exploitatiegericht bouwen	€ 99	€ 99	€ 97
Duurzaam bouwen (circulair)	€ 264	€ 242	€ 238
Flexibel gebouw	€ 126	€ 126	€ 126
Vergroten zichtlijnen	€ 26	€ 26	€ 26
Verplaatsbaarheid panelenwand	€ 16	€ 10	€ 6
Gekozen kwaliteitsambitie	€ 1.202	€ 1.154	€ 1.133
in % van totaal	33%	34%	34%
Totale kosten	€ 3.651	€ 3.412	€ 3.360

Toelichting

Dit is het wettelijk minimum kwaliteitsniveau

Energie neutraal gebouw

Meer gevel(openingen), leerpleinen incl. klimaat

Minimaal Frisse Scholen B

Alu kozijnen, onderhoudsarme afwerkingen

Gemiddeld ambitieniveau circulariteit, o.a. groen beton

Geen dragende binnenwanden

Meer transparantie, binnenwandopeningen

50 m2 panelenwand in totaal (bv. voor 2 lokalen)

Bijlage V: investeringskostenoverzicht

Totaaloverzicht periode 0-5, 5-10, 10-20 en >20 jaar.

Met combinatie van scenario 1A en 2A

Opgaven	School	Bestuur	Huidige m2's bvo	Toekomstige m2's bvo	Stichtingskosten per m2 bvo	Totale stichtingskosten	Opslag	Totale investeringskosten	Wettelijke ondergrens (67%)	Gekozen kwaliteitsambitie (33%)	Aandeel schoolbestuur	Opmerkingen
0-5 jaar	0-5 jaar			f 2037	€	€	25%	€	67%	33%	3,6%	
Duurzaamheidsverbeteringen*			40497		€ 900	€ 36.447.300	€ 9.111.825	€ 45.559.125		€ 45.559.125		
	Augustinusschool	SKOR	1143			€ -	€ -	€ -				Gedeeltelijk te betalen uit reservepost groot onderhoud van schoolbesturen; aandeel besturen projectafhankelijk en nader te onderzoeken in volgende fase
	Josefschool	SKOR	1419			€ -	€ -	€ -				
	Konings Beatrixschool	CPOB	1459			€ -	€ -	€ -				
	Montessori Parijsch (incl. dependance)	OPO-R	1387			€ -	€ -	€ -				
	2A: Koningin Juliana School	CPOB	2268			€ -	€ -	€ -				
	2A: ONS locatie Molenzicht	CPOB	1050			€ -	€ -	€ -				
	Lek & Linge VMBO locatie	Lek & Linge	6446			€ -	€ -	€ -				
	Lek & Linge HAVO locatie	Lek & Linge	3535			€ -	€ -	€ -				
	Lek & Linge VWO locatie	Lek & Linge	6800			€ -	€ -	€ -				
	Lek & Linge brugklaslocatie	Lek & Linge	2835			€ -	€ -	€ -				
	KWC Gershwinhof	KWC	5342			€ -	€ -	€ -				
	KWC hoofdgebouw (bouwdeel 3)	KWC	3900			€ -	€ -	€ -				
	DistelMinder	OPO-R	1184			€ -	€ -	€ -				
	ONS Parijsch	CPOB	1729			€ -	€ -	€ -				
	1B: Praathuis (incl. dependance)	OPO-R	0			€ -	€ -	€ -				
Haalbaarheidsonderzoeken*					€ 150.000	€ 150.000	€ -	€ 150.000		€ 150.000		
	Agora / KWC											* 1 totaalpost, afhankelijk van de uitwerking van de projecten te verdelen over de scholen; LET OP: formeel niet wettelijk verplicht voor gemeente
	1A/1B; Kaardebol, Praathuis, Koning Willem Alexander, De Palster											
	2A/2B (+locatiestudie); Koningin Juliana School, ONS Molenzicht, Blink											
	Alle vier locaties Lek & Linge	Lek & Linge										
	Vernieuwbouw bouwdeel 1+2 van KWC hoofdgebouw	KWC										onderzoek reeds in uitvoering
Algemeen												
Eigen plek voor Agora onderwijs (interne verbouwing)	KWC hoofdgebouw	KWC		503	€ 500	€ 251.500	€ 62.875	€ 314.375		€ 314.375	€ 11.003	
1A (nieuwbouw)	Kaardebol en Praathuis	OPO-R		2403	€ 3.783	€ 9.090.549	€ 2.272.637	€ 11.363.186	€ 7.726.967	€ 3.636.220	€ 397.712	
1A (interne verbouwing)	De Palster	SKOR		945	€ 500	€ 472.500	€ 118.125	€ 590.625	€ 395.719	€ 194.906	€ 20.672	
1B (nieuwbouw)	De Palster	SKOR		945	€ 4.515	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	
2A (nieuwbouw)	De Blink	Trinamiek		804	€ 4.515	€ 3.630.060	€ 907.515	€ 4.537.575	€ 3.040.175	€ 1.497.400	€ 158.815	
2B (nieuwbouw)	Koningin Juliana School	CPOB		1747	€ 3.783	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	
2B (nieuwbouw)	ONS locatie Molenzicht	CPOB		1440	€ 3.783	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	
2B (nieuwbouw)	De Blink	Trinamiek		804	€ 3.783	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	
3: (korte termijn) betrekken ruimte muziekschool (interne verbouwing)	DistelMinder	OPO-R			€ 500	€ 42.280	€ 10.570	€ 52.850	€ 35.410	€ 17.441	€ 1.850	toevoeging huidig lokaal muziek (84,56m2 bvo)
3: (korte termijn) aanbouw lokalen	DistelMinder	OPO-R			€ 4.515	€ 573.405	€ 143.351	€ 716.756	€ 480.227	€ 236.530	€ 25.086	nieuwbouw van 1,5 lokaal; 127m2
3: (korte termijn) betrekken ruimte muziekschool (interne verbouwing)	ONS Parijsch	CPOB			€ 500	€ 42.280	€ 10.570	€ 52.850	€ 35.410	€ 17.441	€ 1.850	toevoeging huidig lokaal muziek (84,56m2 bvo)
3: (korte termijn) aanbouw lokalen	ONS Parijsch	CPOB			€ 4.515	€ 573.405	€ 143.351	€ 716.756	€ 480.227	€ 236.530	€ 25.086	nieuwbouw van 1,5 lokaal; 127m2
4: Vernieuwbouw bouwdeel 1+2 hoofdgebouw	KWC hoofdgebouw	KWC	8130		€ 3.412	€ 27.739.560	€ 6.934.890	€ 34.674.450	€ 22.885.137	€ 11.789.313	€ 1.213.606	norm. ruimtebehoefte excl. bouwdeel 3 en excl. gymzalen
Realisatie gymzalen (4 conform de norm)		KWC		1820	€ 6.055.744	€ 6.055.744	€ 1.513.936	€ 7.569.680	€ 7.569.680		€ -	
Realisatie gymzaal (1 extra o.b.v. behoefte KWC)		KWC		455	€ 1.513.936	€ 1.513.936	€ 378.484	€ 1.892.420	€ 1.892.420		n.t.b.	
Realisatie extra gymzaal				455	€ 1.513.936	€ 1.513.936	€ 378.484	€ 1.892.420		€ 1.892.420		tbv extra behoefte bewegingsonderwijs PO, locatie ntb
Subtotaal 0-5 jaar					€ 88.096.455			€ 110.083.069				

Opgaven	School	Bestuur	Huidige m2's bvo	Toekomstige m2's bvo	Stichtingskosten per m2 bvo	Totale stichtingskosten	Opslag	Totale investeringskosten	Wettelijke ondergrens (67%)	Gekozen kwaliteitsambitie (33%)	Aandeel schoolbestuur	Opmerkingen
5-10 jaar												
1B (ver)nieuwbouw	Kaardebol+ Praathuis	OPO-R		1598	€ 4.215	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	
2A (nieuwbouw)	Koningin Juliana School	CPOB		1747	€ 3.783	€ 6.609.917	€ 1.652.479	€ 8.262.396	€ 5.618.429	€ 2.643.967	€ 289.184	
2A (nieuwbouw)	ONS locatie Molenzicht	CPOB		1440	€ 3.783	€ 5.446.272	€ 1.361.568	€ 6.807.840	€ 4.629.331	€ 2.178.509	€ 238.274	
3: lange termijn	Nieuwe school	ntb		1458	€ 4.215	€ 6.145.470	€ 1.536.368	€ 7.681.838	€ 5.300.468	€ 2.381.370	€ 268.864	
5: (ver)nieuwbouw	Lek & Linge VWO locatie	Lek & Linge		5888	€ 3.651	€ 21.496.431	€ 5.374.108	€ 26.870.539	€ 18.003.261	€ 8.867.278	€ 940.469	Toekomstige m2's bvo obv eigen prognose L&L voor 2027 (excl. 3 gymzalen)
Subtotaal 5-10 jaar						€ 39.698.089		€ 49.622.611				
10-20 jaar												
(Ver)nieuwbouw	Augustinusschool	SKOR		856	€ 4.515	€ 3.864.840	€ 966.210	€ 4.831.050	€ 3.236.804	€ 1.594.247	€ 169.087	
(Ver)nieuwbouw	Josefschool	SKOR		1172	€ 4.515	€ 5.291.580	€ 1.322.895	€ 6.614.475	€ 4.431.698	€ 2.182.777	€ 231.507	
(Ver)nieuwbouw	Koning Beatrixschool	CPOB		1073	€ 4.515	€ 4.844.595	€ 1.211.149	€ 6.055.744	€ 4.057.348	€ 1.998.395	€ 211.951	
(Ver)nieuwbouw	Lek & Linge HAVO locatie	Lek & Linge		3433	€ 3.651	€ 12.533.647	€ 3.133.412	€ 15.667.059	€ 10.496.929	€ 10.496.929	€ 548.347	Toekomstige m2's bvo obv prognose 2027 (excl. gymzaal)
Realisatie gymzalen (3 binnen de norm van 5 totaal)		Lek & Linge		1350	€ 4.541.808	€ 4.541.808	€ 1.135.452	€ 5.677.260	€ 5.677.260		€ -	
Subtotaal 10-20 jaar						€ 31.076.470		€ 38.845.587				
>20 jaar												
Vernieuwbouw bouwdeel 3 hoofdgebouw	KWC hoofdgebouw	KWC		850	€ 3.651	€ 3.103.350	€ 775.838	€ 3.879.188	€ 2.599.056	€ 2.599.056	€ 135.772	excl. gymzalen
(Ver)nieuwbouw	KWC Gerstwinhof	KWC		4359	€ 3.651	€ 15.914.709	€ 3.978.677	€ 19.893.386	€ 13.328.569	€ 13.328.569	€ 696.269	
(Ver)nieuwbouw	Montessori Parijsch	OPO-R		1307	€ 4.215	€ 5.509.005	€ 1.377.251	€ 6.886.256	€ 4.751.517	€ 2.134.739	€ 241.019	
(Ver)nieuwbouw	Lek & Linge VMBO locatie	Lek & Linge		4266	€ 3.651	€ 15.575.166	€ 3.893.792	€ 19.468.958	€ 13.044.202	€ 13.044.202	€ 681.414	Toekomstige m2's bvo obv prognose 2027 (excl. gymzalen)
Realisatie gymzalen (2 binnen de norm van 5 totaal)		Lek & Linge		900	€ 3.027.872	€ 3.027.872	€ 756.968	€ 3.784.840	€ 3.784.840		€ -	
Realisatie gymzalen (3 extra o.b.v. ambitie Lek&Linge)		Lek & Linge		1350	€ 4.541.808	€ 4.541.808	€ 1.135.452	€ 5.677.260	€ 5.677.260		n.t.b.	
(Ver)nieuwbouw	Lek & Linge brugklaslocatie	Lek & Linge		2503	€ 3.651	€ 9.138.088	€ 2.284.522	€ 11.422.610	€ 7.653.149	€ 7.653.149	€ 399.791	geen gymzaal aanwezig
Subtotaal >20 jaar						€ 56.809.998		€ 71.012.497				

Totaaloverzicht periode 0-5, 5-10, 10-20 en >20 jaar.

Met combinatie van scenario 1A en 2B

Opgaven	School	Bestuur	Huidige m2's bvo	Toekomstige m2's bvo	Stichtingskosten per m2 bvo	Totale stichtingskosten	Opslag	Totale investeringskosten	Wettelijke ondergrens (67%)	Gekozen kwaliteitsambitie (33%)	Aandeel schoolbestuur	Opmerkingen
0-5 jaar	0-5 jaar			jr 2037			25%		67%	33%	3,5%	
Duurzaamheidsverbeteringen*			37179		€ 900	€ 33.461.100	€ 8.365.275	€ 41.826.375		€ 41.826.375		
	Augustinuschool	SKOR	1143			€ -	€ -	€ -				Gedeeltelijk te betalen uit reservepost groot onderhoud van schoolbesturen; aandeel besturen projectafhankelijk en nader te onderzoeken in volgende fase
	Josefschool	SKOR	1419			€ -	€ -	€ -				
	Konings Beatrixschool	CPOB	1459			€ -	€ -	€ -				
	Montessori Parijsch (incl. dependance)	OPO-R	1387			€ -	€ -	€ -				
	2A: Koningin Juliana School	CPOB	0			€ -	€ -	€ -				
	2A: ONS locatie Molenzicht	CPOB	0			€ -	€ -	€ -				
	Lek & Linge VMBO locatie	Lek & Linge	6446			€ -	€ -	€ -				
	Lek & Linge HAVO locatie	Lek & Linge	3535			€ -	€ -	€ -				
	Lek & Linge VWO locatie	Lek & Linge	6800			€ -	€ -	€ -				
	Lek & Linge brugklaslocatie	Lek & Linge	2835			€ -	€ -	€ -				
	KWC Gershwinhof	KWC	5342			€ -	€ -	€ -				
	KWC hoofdgebouw (bouwdeel 3)	KWC	3900			€ -	€ -	€ -				
	Distelvinder	OPO-R	1184			€ -	€ -	€ -				
	ONS Parijsch	CPOB	1729			€ -	€ -	€ -				
	1B: Praathuis (incl. dependance)	OPO-R	0			€ -	€ -	€ -				afhankelijk van scenario binnen opgave 2
Haalbaarheidsonderzoeken*					€ 150.000	€ 150.000	€ -	€ 150.000		€ 150.000		* 1 totaalpost, afhankelijk van de uitwerking van de projecten te verdelen over de scholen; LET OP: formeel niet wettelijk verplicht voor gemeente
	Agora / KWC											
	1A/1B; Kaardebol, Praathuis, Koning Willem Alexander, De Palster											
	2A/2B (+locatiestudie); Koningin Juliana School, ONS Molenzicht, Blink											
	Alle vier locaties Lek & Linge	Lek & Linge										
	Vernieuwbouw bouwdeel 1+2 van KWC hoofdgebouw	KWC										onderzoek reeds in uitvoering
Algemeen												
Eigen plek voor Agora onderwijs (interne verbouwing)	KWC hoofdgebouw	KWC		503	€ 500	€ 251.500	€ 62.875	€ 314.375		€ 314.375	€ 11.003	
1A (nieuwbouw)	Kaardebol en Praathuis	OPO-R		2403	€ 3.783	€ 9.090.549	€ 2.272.637	€ 11.363.186	€ 7.726.967	€ 3.636.220	€ 397.712	
1A (interne verbouwing)	De Palster	SKOR		945	€ 500	€ 472.500	€ 118.125	€ 590.625	€ 395.719	€ 194.906	€ 20.672	
1B (nieuwbouw)	De Palster	SKOR		945	€ 4.515	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	
2A (nieuwbouw)	De Blink	Trinamiek		804	€ 4.515	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	
2B (nieuwbouw)	Koningin Juliana School	CPOB		1747,2685	€ 3.783	€ 6.609.917	€ 1.652.479	€ 8.262.396	€ 5.618.429	€ 2.643.967	€ 289.184	
2B (nieuwbouw)	ONS locatie Molenzicht	CPOB		1440	€ 3.783	€ 5.446.272	€ 1.361.568	€ 6.807.840	€ 4.629.331	€ 2.178.509	€ 238.274	
2B (nieuwbouw)	De Blink	Trinamiek		804	€ 3.783	€ 3.041.532	€ 760.383	€ 3.801.915	€ 2.585.302	€ 1.216.613	€ 133.067	
3: (korte termijn) betrekken ruimte muziekschool (interne verbouwing)	Distelvinder	OPO-R			€ 500	€ 42.280	€ 10.570	€ 52.850	€ 35.410	€ 17.441	€ 1.850	toevoeging huidig lokaal muziek (84,56m2 bvo)
3: (korte termijn) aanbouw lokalen	Distelvinder	OPO-R			€ 4.515	€ 573.405	€ 143.351	€ 716.756	€ 480.227	€ 236.530	€ 25.086	nieuwbouw van 1,5 lokaal; 127m2
3: (korte termijn) betrekken ruimte muziekschool (interne verbouwing)	ONS Parijsch	CPOB			€ 500	€ 42.280	€ 10.570	€ 52.850	€ 35.410	€ 17.441	€ 1.850	toevoeging huidig lokaal muziek (84,56m2 bvo)
3: (korte termijn) aanbouw lokalen	ONS Parijsch	CPOB			€ 4.515	€ 573.405	€ 143.351	€ 716.756	€ 480.227	€ 236.530	€ 25.086	nieuwbouw van 1,5 lokaal; 127m2
4: Vernieuwbouw bouwdeel 1+2 hoofdgebouw	KWC hoofdgebouw	KWC	8130		€ 3.412	€ 27.739.560	€ 6.934.890	€ 34.674.450	€ 22.885.137	€ 11.789.313	€ 1.213.606	norm. ruimtebehoefte excl. bouwdeel 3 en excl. gymzalen
Realisatie gymzalen (4 conform de norm)		KWC		1820	€ 6.055.744	€ 6.055.744	€ 1.513.936	€ 7.569.680	€ 7.569.680		€ -	
Realisatie gymzaal (1 extra o.b.v. behoefte KWC)		KWC		455	€ 1.513.936	€ 1.513.936	€ 378.484	€ 1.892.420	€ 1.892.420		n.t.b.	
Realisatie extra gymzaal				455	€ 1.513.936	€ 1.513.936	€ 378.484	€ 1.892.420		€ 1.892.420		tbv extra behoefte bewegingsonderwijs PO, locatie ntb
Subtotaal 0-5 jaar						€ 96.577.915		€ 120.684.894				

Opgaven	School	Bestuur	Huidige m2's bvo	Toekomstige m2's bvo	Stichtingskosten per m2 bvo	Totale stichtingskosten	Opslag	Totale investeringskosten	Wettelijke ondergrens (67%)	Gekozen kwaliteitsambitie (33%)	Aandeel schoolbestuur	Opmerkingen
5-10 jaar												
1B (ver)nieuwbouw	Kaardebol+ Praathuis	OPO-R		1598	€ 4.215	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	
2A (nieuwbouw)	Koningin Juliana School	CPOB		1747,2685	€ 3.783	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	
2A (nieuwbouw)	ONS locatie Molenzicht	CPOB		1440	€ 3.783	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	
3: lange termijn	Nieuwe school	ntb		1458	€ 4.215	€ 6.145.470	€ 1.536.368	€ 7.681.838	€ 5.300.468	€ 2.381.370	€ 268.864	
5: (ver)nieuwbouw	Lek & Linge VVO locatie	Lek & Linge		5887,82	€ 3.651	€ 21.496.431	€ 5.374.108	€ 26.870.539	€ 18.003.261	€ 8.867.278	€ 940.469	Toekomstige m2's bvo obv eigen prognose L&L voor 2027 (excl. 3 gymzalen)
Subtotaal 5-10 jaar						€ 27.641.901		€ 34.552.376				
10-20 jaar												
(Ver)nieuwbouw	Augustinusschool	SKOR		856	€ 4.515	€ 3.864.840	€ 966.210	€ 4.831.050	€ 3.236.804	€ 1.594.247	€ 169.087	
(Ver)nieuwbouw	Josefschool	SKOR		1172	€ 4.515	€ 5.291.580	€ 1.322.895	€ 6.614.475	€ 4.431.698	€ 2.182.777	€ 231.507	
(Ver)nieuwbouw	Koning Beatrixschool	CPOB		1073	€ 4.515	€ 4.844.595	€ 1.211.149	€ 6.055.744	€ 4.057.348	€ 1.998.395	€ 211.951	
(Ver)nieuwbouw	Lek & Linge HAVO locatie	Lek & Linge		3433	€ 3.651	€ 12.533.647	€ 3.133.412	€ 15.667.059	€ 10.496.929	€ 10.496.929	€ 548.347	Toekomstige m2's bvo obv prognose 2027 (excl. gymzaal)
Realisatie gymzalen (3 binnen de norm van 5 totaal)		Lek & Linge		1350	€ 4.541.808	€ 4.541.808	€ 1.135.452	€ 5.677.260	€ 5.677.260		€ -	
Subtotaal 10-20 jaar						€ 31.076.470		€ 38.845.587				
>20 jaar												
Vernieuwbouw bouwdeel 3 hoofdgebouw	KWC hoofdgebouw	KWC		850	€ 3.651	€ 3.103.350	€ 775.838	€ 3.879.188	€ 2.599.056	€ 2.599.056	€ 135.772	excl. gymzalen
(Ver)nieuwbouw	KWC Gershwinhof	KWC		4359	€ 3.651	€ 15.914.709	€ 3.978.677	€ 19.893.386	€ 13.328.569	€ 13.328.569	€ 696.269	
(Ver)nieuwbouw	Montessori Parijsch	OPO-R		1307	€ 4.215	€ 5.509.005	€ 1.377.251	€ 6.886.256	€ 4.751.517	€ 2.134.739	€ 241.019	
(Ver)nieuwbouw	Lek & Linge VMBO locatie	Lek & Linge		4266	€ 3.651	€ 15.575.166	€ 3.893.792	€ 19.468.958	€ 13.044.202	€ 13.044.202	€ 681.414	Toekomstige m2's bvo obv prognose 2027 (excl. gymzalen)
Realisatie gymzalen (2 binnen de norm van 5 totaal)		Lek & Linge		900	€ 3.027.872	€ 3.027.872	€ 756.968	€ 3.784.840	€ 3.784.840		€ -	
Realisatie gymzalen (3 extra o.b.v. ambitie Lek&Linge)		Lek & Linge		1350	€ 4.541.808	€ 4.541.808	€ 1.135.452	€ 5.677.260	€ 5.677.260		n.t.b.	
(Ver)nieuwbouw	Lek & Linge brugklaslocatie	Lek & Linge		2503	€ 3.651	€ 9.138.088	€ 2.284.522	€ 11.422.610	€ 7.653.149	€ 7.653.149	€ 399.791	geen gymzaal aanwezig
Subtotaal >20 jaar						€ 56.809.998		€ 71.012.497				

Totaaloverzicht periode 0-5, 5-10, 10-20 en >20 jaar.

Met combinatie van scenario 1B en 2A

Opgaven	School	Bestuur	Huidige m2's bvo	Toekomstige m2's bvo	Stichtingskosten per m2 bvo	Totale stichtingskosten	Opslag	Totale investeringskosten	Wettelijke ondergrens (67%)	Gekozen kwaliteitsambitie (33%)	Aandeel schoolbestuur	Opmerkingen
0-5 jaar	0-5 jaar		41965	jr 2037	€ 900	€ 37.768.500	25%	€ 47.210.625	67%	33%	3,5%	
Duurzaamheidsverbeteringen*			41965	jr 2037	€ 900	€ 37.768.500	25%	€ 47.210.625	67%	33%	3,5%	
	Augustinuschool	SKOR	1143		€ -	€ -	€ -	€ -				Gedeeltelijk te betalen uit reservepost groot onderhoud van schoolbesturen; aandeel besturen projectafhankelijk en nader te onderzoeken in volgende fase
	Josefschool	SKOR	1419		€ -	€ -	€ -	€ -				
	Konings Beatrixschool	CPOB	1459		€ -	€ -	€ -	€ -				
	Montessori Parijsch (incl. dependance)	OPO-R	1387		€ -	€ -	€ -	€ -				
	2A: Koningin Juliana School	CPOB	2268		€ -	€ -	€ -	€ -				
	2A: ONS locatie Molenzicht	CPOB	1050		€ -	€ -	€ -	€ -				
	Lek & Linge VMBO locatie	Lek & Linge	6446		€ -	€ -	€ -	€ -				
	Lek & Linge HAVO locatie	Lek & Linge	3535		€ -	€ -	€ -	€ -				
	Lek & Linge VVO locatie	Lek & Linge	6800		€ -	€ -	€ -	€ -				
	Lek & Linge brugklaslocatie	Lek & Linge	2835		€ -	€ -	€ -	€ -				
	KWC Gersthwinhof	KWC	5342		€ -	€ -	€ -	€ -				
	KWC hoofdgebouw (bouwdeel 3)	KWC	3900		€ -	€ -	€ -	€ -				
	Distelvinder	OPO-R	1184		€ -	€ -	€ -	€ -				
	ONS Parijsch	CPOB	1729		€ -	€ -	€ -	€ -				
	1B: Praathuis (incl. dependance)	OPO-R	1468		€ -	€ -	€ -	€ -				
Haalbaarheidsonderzoeken*					€ 150.000	€ 150.000	€ -	€ 150.000		€ 150.000		
	Agora / KWC											* 1 totaalpost, afhankelijk van de uitwerking van de projecten te verdelen over de scholen; LET OP: formeel niet wettelijk verplicht voor gemeente
	1A/1B; Kaardebol, Praathuis, Koning Willem Alexander, De Palster											
	2A/2B (+locatiestudie); Koningin Juliana School, ONS Molenzicht, Blink											
	Alle vier locaties Lek & Linge	Lek & Linge										
	Vernieuwbouw bouwdeel 1+2 van KWC hoofdgebouw	KWC										onderzoek reeds in uitvoering
Algemeen												
Eigen plek voor Agora onderwijs (interne verbouwing)	KWC hoofdgebouw	KWC		503	€ 500	€ 251.500	€ 62.875	€ 314.375		€ 314.375	€ 11.003	
1A (nieuwbouw)	Kaardebol en Praathuis	OPO-R		2403	€ 3.783	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	
1A (interne verbouwing)	De Palster	SKOR		945	€ 500	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	
1B (nieuwbouw)	De Palster	SKOR		945	€ 4.515	€ 4.266.675	€ 1.066.669	€ 5.333.344	€ 3.573.340	€ 1.760.003	€ 186.667	
2A (nieuwbouw)	De Blink	Trinamiek		804	€ 4.515	€ 3.630.060	€ 907.515	€ 4.537.575	€ 3.040.175	€ 1.497.400	€ 158.815	
2B (nieuwbouw)	Koningin Juliana School	CPOB		1747,2685	€ 3.783	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	
2B (nieuwbouw)	ONS locatie Molenzicht	CPOB		1440	€ 3.783	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	
2B (nieuwbouw)	De Blink	Trinamiek		804	€ 3.783	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	
3: (korte termijn) betrekken ruimte muziekschool (interne verbouwing)	Distelvinder	OPO-R			€ 500	€ 42.280	€ 10.570	€ 52.850	€ 35.410	€ 17.441	€ 1.850	toevoeging huidig lokaal muziek (84,56m2 bvo)
3: (korte termijn) aanbouw lokalen	Distelvinder	OPO-R			€ 4.515	€ 573.405	€ 143.351	€ 716.756	€ 480.227	€ 236.530	€ 25.086	nieuwbouw van 1,5 lokaal; 127m2
3: (korte termijn) betrekken ruimte muziekschool (interne verbouwing)	ONS Parijsch	CPOB			€ 500	€ 42.280	€ 10.570	€ 52.850	€ 35.410	€ 17.441	€ 1.850	toevoeging huidig lokaal muziek (84,56m2 bvo)
3: (korte termijn) aanbouw lokalen	ONS Parijsch	CPOB			€ 4.515	€ 573.405	€ 143.351	€ 716.756	€ 480.227	€ 236.530	€ 25.086	nieuwbouw van 1,5 lokaal; 127m2
4: Vernieuwbouw bouwdeel 1+2 hoofdgebouw	KWC hoofdgebouw	KWC		8130	€ 3.412	€ 27.739.560	€ 6.934.890	€ 34.674.450	€ 22.885.137	€ 11.789.313	€ 1.213.606	norm. ruimtebehoefte excl. bouwdeel 3 en excl. gymzalen
Realisatie gymzalen (4 conform de norm)		KWC		1820	€ 6.055.744	€ 6.055.744	€ 1.513.936	€ 7.569.680	€ 7.569.680		€ -	
Realisatie gymzaal (1 extra o.b.v. behoefte KWC)		KWC		455	€ 1.513.936	€ 1.513.936	€ 378.484	€ 1.892.420	€ 1.892.420		n.t.b.	
Realisatie extra gymzaal				455	€ 1.513.936	€ 1.513.936	€ 378.484	€ 1.892.420		€ 1.892.420		tbv extra behoefte bewegingsonderwijs PO, locatie ntb
Subtotaal 0-5 jaar						€ 84.121.281		€ 105.114.101				

Opgaven	School	Bestuur	Huidige m ² 's bvo	Toekomstige m ² 's bvo	Stichtingskosten per m ² bvo	Totale stichtingskosten	Opslag	Totale investeringskosten	Wettelijke ondergrens (67%)	Gekozen kwaliteitsambitie (33%)	Aandeel schoolbestuur	Opmerkingen
5-10 jaar												
1B (ver)nieuwbouw	Kaardebol+ Praathuis	OPO-R		1598	€ 4.215	€ 6.735.570	€ 1.683.893	€ 8.419.463	€ 5.809.429	€ 2.610.033	€ 294.681	
2A (nieuwbouw)	Koningin Juliana School	CPOB		1747,2685	€ 3.783	€ 6.609.917	€ 1.652.479	€ 8.262.396	€ 5.618.429	€ 2.643.967	€ 289.184	
2A (nieuwbouw)	ONS locatie Molenzicht	CPOB		1440	€ 3.783	€ 5.446.272	€ 1.361.568	€ 6.807.840	€ 4.629.331	€ 2.178.509	€ 238.274	
3: lange termijn	Nieuwe school	ntb		1458	€ 4.215	€ 6.145.470	€ 1.536.368	€ 7.681.838	€ 5.300.468	€ 2.381.370	€ 268.864	
5: (ver)nieuwbouw	Lek & Linge VVO locatie	Lek & Linge		5887,82	€ 3.651	€ 21.496.431	€ 5.374.108	€ 26.870.539	€ 18.003.261	€ 8.867.278	€ 940.469	Toekomstige m ² 's bvo obv eigen prognose L&L voor 2027 (excl. 3 gymzalen)
Subtotaal 5-10 jaar						€ 46.433.659		€ 58.042.074				
10-20 jaar												
(Ver)nieuwbouw	Augustinusschool	SKOR		856	€ 4.515	€ 3.864.840	€ 966.210	€ 4.831.050	€ 3.236.804	€ 1.594.247	€ 169.087	
(Ver)nieuwbouw	Josefschool	SKOR		1172	€ 4.515	€ 5.291.580	€ 1.322.895	€ 6.614.475	€ 4.431.698	€ 2.182.777	€ 231.507	
(Ver)nieuwbouw	Koning Beatrixschool	CPOB		1073	€ 4.515	€ 4.844.595	€ 1.211.149	€ 6.055.744	€ 4.057.348	€ 1.998.395	€ 211.951	
(Ver)nieuwbouw	Lek & Linge HAVO locatie	Lek & Linge		3433	€ 3.651	€ 12.533.647	€ 3.133.412	€ 15.667.059	€ 10.496.929	€ 10.496.929	€ 548.347	Toekomstige m ² 's bvo obv prognose 2027 (excl. gymzaal)
Realisatie gymzalen (3 binnen de norm van 5 totaal)		Lek & Linge		1350	€ 4.541.808	€ 4.541.808	€ 1.135.452	€ 5.677.260	€ 5.677.260		€ -	
Subtotaal 10-20 jaar						€ 31.076.470		€ 38.845.587				
>20 jaar												
Vernieuwbouw bouwdeel 3 hoofdgebouw	KWC hoofdgebouw	KWC		850	€ 3.651	€ 3.103.350	€ 775.838	€ 3.879.188	€ 2.599.056	€ 2.599.056	€ 135.772	excl. gymzalen
(Ver)nieuwbouw	KWC Gershwinhof	KWC		4359	€ 3.651	€ 15.914.709	€ 3.978.677	€ 19.893.386	€ 13.328.569	€ 13.328.569	€ 696.269	
(Ver)nieuwbouw	Montessori Parijsch	OPO-R		1307	€ 4.215	€ 5.509.005	€ 1.377.251	€ 6.886.256	€ 4.751.517	€ 2.134.739	€ 241.019	
(Ver)nieuwbouw	Lek & Linge VMBO locatie	Lek & Linge		4266	€ 3.651	€ 15.575.166	€ 3.893.792	€ 19.468.958	€ 13.044.202	€ 13.044.202	€ 681.414	Toekomstige m ² 's bvo obv prognose 2027 (excl. gymzalen)
Realisatie gymzalen (2 binnen de norm van 5 totaal)		Lek & Linge		900	€ 3.027.872	€ 3.027.872	€ 756.968	€ 3.784.840	€ 3.784.840		€ -	
Realisatie gymzalen (3 extra o.b.v. ambitie Lek&Linge)		Lek & Linge		1350	€ 4.541.808	€ 4.541.808	€ 1.135.452	€ 5.677.260	€ 5.677.260		n.t.b.	
(Ver)nieuwbouw	Lek & Linge brugklaslocatie	Lek & Linge		2503	€ 3.651	€ 9.138.088	€ 2.284.522	€ 11.422.610	€ 7.653.149	€ 7.653.149	€ 399.791	geen gymzaal aanwezig
Subtotaal >20 jaar						€ 56.809.998		€ 71.012.497				

Totaaloverzicht periode 0-5, 5-10, 10-20 en >20 jaar.

Met combinatie van scenario 1B en 2B

Opgaven	School	Bestuur	Huidige m2's bvo	Toekomstige m2's bvo	Stichtingskosten per m2 bvo	Totale stichtingskosten	Opslag	Totale investeringskosten	Wettelijke ondergrens (67%)	Gekozen kwaliteitsambitie (33%)	Aandeel schoolbestuur	Opmerkingen
0-5 jaar	0-5 jaar			jr 2037			25%		67%	33%	3,5%	
Duurzaamheidsverbeteringen*			38647		€ 900	€ 34.782.300	€ 8.695.575	€ 43.477.875		€ 43.477.875	Gedeeltelijk te betalen uit reservepost groot onderhoud van schoolbesturen; aandeel besturen projectafhankelijk en nader te onderzoeken in volgende fase	* 1 totaalpost, afhankelijk van de uitwerking van de projecten te verdelen over de scholen * tot. m2s o.b.v. bestaande situatie incl. m's eigen investering schoolbesturen * duurzaamheidsverbeteringen geen wettelijke plicht van gemeente afhankelijk van scenario binnen opgave 2 afhankelijk van scenario binnen opgave 3 gedeeltelijk reeds in uitvoering (m2 excl gymzaal) idem idem gedeeltelijk reeds in uitvoering (geen gymzaal)
	Augustinuschool	SKOR	1143			€ -	€ -	€ -				
	Josefschool	SKOR	1419			€ -	€ -	€ -				
	Konings Beatrixschool	CPOB	1459			€ -	€ -	€ -				
	Montessori Parijsch (incl. dependance)	OPO-R	1387			€ -	€ -	€ -				
	2A: Koningin Juliana School	CPOB	0			€ -	€ -	€ -				
	2A: ONS locatie Molenzicht	CPOB	0			€ -	€ -	€ -				
	Lek & Linge VMBO locatie	Lek & Linge	6446			€ -	€ -	€ -				
	Lek & Linge HAVO locatie	Lek & Linge	3535			€ -	€ -	€ -				
	Lek & Linge VWO locatie	Lek & Linge	6800			€ -	€ -	€ -				
	Lek & Linge brugklaslocatie	Lek & Linge	2835			€ -	€ -	€ -				
	KWC Gershwinhof	KWC	5342			€ -	€ -	€ -				
	KWC hoofdgebouw (bouwdeel 3)	KWC	3900			€ -	€ -	€ -				
	Distelminder	OPO-R	1184			€ -	€ -	€ -				
	ONS Parijsch	CPOB	1729			€ -	€ -	€ -				
	1B: Praathuis (incl. dependance)	OPO-R	1468			€ -	€ -	€ -				
Haalbaarheidsonderzoeken*					€ 150.000	€ 150.000	€ -	€ 150.000		€ 150.000		afhankelijk van scenario binnen opgave 2 * 1 totaalpost, afhankelijk van de uitwerking van de projecten te verdelen over de scholen; LET OP: formeel niet wettelijk verplicht voor gemeente
	Agora / KWC											
	1A/1B; Kaardebol, Praathuis, Koning Willem Alexander, De Palster											
	2A/2B (+locatiestudie); Koningin Juliana School, ONS Molenzicht, Blink											
	Alle vier locaties Lek & Linge	Lek & Linge										
	Vernieuwbouw bouwdeel 1+2 van KWC hoofdgebouw	KWC										onderzoek reeds in uitvoering
Algemeen												
Eigen plek voor Agora onderwijs (interne verbouwing)	KWC hoofdgebouw	KWC		503	€ 500	€ 251.500	€ 62.875	€ 314.375		€ 314.375	€ 11.003	
1A (nieuwbouw)	Kaardebol en Praathuis	OPO-R		2403	€ 3.783	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	
1A (interne verbouwing)	De Palster	SKOR		945	€ 500	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	
1B (nieuwbouw)	De Palster	SKOR		945	€ 4.515	€ 4.266.675	€ 1.066.669	€ 5.333.344	€ 3.573.340	€ 1.760.003	€ 186.667	
2A (nieuwbouw)	De Blink	Trinamiek		804	€ 4.515	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	
2B (nieuwbouw)	Koningin Juliana School	CPOB		1747,2685	€ 3.783	€ 6.609.917	€ 1.652.479	€ 8.262.396	€ 5.618.429	€ 2.643.967	€ 289.184	
2B (nieuwbouw)	ONS locatie Molenzicht	CPOB		1440	€ 3.783	€ 5.446.272	€ 1.361.568	€ 6.807.840	€ 4.629.331	€ 2.178.509	€ 238.274	
2B (nieuwbouw)	De Blink	Trinamiek		804	€ 3.783	€ 3.041.532	€ 760.383	€ 3.801.915	€ 2.585.302	€ 1.216.613	€ 133.067	
3: (korte termijn) betrekken ruimte muziekschool (interne verbouwing)	Distelminder	OPO-R			€ 500	€ 42.280	€ 10.570	€ 52.850	€ 35.410	€ 17.441	€ 1.850	toevoeging huidig lokaal muziek (84,56m2 bvo)
3: (korte termijn) aanbouw lokalen	Distelminder	OPO-R			€ 4.515	€ 573.405	€ 143.351	€ 716.756	€ 480.227	€ 236.530	€ 25.086	nieuwbouw van 1,5 lokaal; 127m2
3: (korte termijn) betrekken ruimte muziekschool (interne verbouwing)	ONS Parijsch	CPOB			€ 500	€ 42.280	€ 10.570	€ 52.850	€ 35.410	€ 17.441	€ 1.850	toevoeging huidig lokaal muziek (84,56m2 bvo)
3: (korte termijn) aanbouw lokalen	ONS Parijsch	CPOB			€ 4.515	€ 573.405	€ 143.351	€ 716.756	€ 480.227	€ 236.530	€ 25.086	nieuwbouw van 1,5 lokaal; 127m2
4: Vernieuwbouw bouwdeel 1+2 hoofdgebouw	KWC hoofdgebouw	KWC	8130		€ 3.412	€ 27.739.560	€ 6.934.890	€ 34.674.450	€ 22.885.137	€ 11.789.313	€ 1.213.606	norm. ruimtebehoefte excl. bouwdeel 3 en excl. gymzalen
Realisatie gymzalen (4 conform de norm)		KWC		1820	€ 6.055.744	€ 6.055.744	€ 1.513.936	€ 7.569.680	€ 7.569.680		€ -	
Realisatie gymzaal (1 extra o.b.v. behoefte KWC)		KWC		455	€ 1.513.936	€ 1.513.936	€ 378.484	€ 1.892.420	€ 1.892.420		n.t.b.	
Realisatie extra gymzaal				455	€ 1.513.936	€ 1.513.936	€ 378.484	€ 1.892.420		€ 1.892.420		tbv extra behoefte bewegingsonderwijs PO, locatie ntb
Subtotaal 0-5 jaar						€ 92.602.741		€ 115.715.927				

Opgaven	School	Bestuur	Huidige m2's bvo	Toekomstige m2's bvo	Stichtingskosten per m2 bvo	Totale stichtingskosten	Opslag	Totale investeringskosten	Wettelijke ondergrens (67%)	Gekozen kwaliteitsambitie (33%)	Aandeel schoolbestuur	Opmerkingen
5-10 jaar												
1B (ver)nieuwbouw	Kaardebol+ Praathuis	OPO-R		1598	€ 4.215	€ 6.735.570	€ 1.683.893	€ 8.419.463	€ 5.809.429	€ 2.610.033	€ 294.681	
2A (nieuwbouw)	Koningin Juliana School	CPOB		1747,2685	€ 3.783	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	
2A (nieuwbouw)	ONS locatie Molenzicht	CPOB		1440	€ 3.783	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	
3: lange termijn	Nieuwe school	ntb		1458	€ 4.215	€ 6.145.470	€ 1.536.368	€ 7.681.838	€ 5.300.468	€ 2.381.370	€ 268.864	
5: (ver)nieuwbouw	Lek & Linge VWO locatie	Lek & Linge		5887,82	€ 3.651	€ 21.496.431	€ 5.374.108	€ 26.870.539	€ 18.003.261	€ 8.867.278	€ 940.469	Toekomstige m2's bvo obv eigen prognose L&L voor 2027 (excl. 3 gymzalen)
Subtotaal 5-10 jaar						€ 34.377.471		€ 42.971.839				
10-20 jaar												
(Ver)nieuwbouw	Augustinusschool	SKOR		856	€ 4.515	€ 3.864.840	€ 966.210	€ 4.831.050	€ 3.236.804	€ 1.594.247	€ 169.087	
(Ver)nieuwbouw	Josefschool	SKOR		1172	€ 4.515	€ 5.291.580	€ 1.322.895	€ 6.614.475	€ 4.431.698	€ 2.182.777	€ 231.507	
(Ver)nieuwbouw	Koning Beatrixschool	CPOB		1073	€ 4.515	€ 4.844.595	€ 1.211.149	€ 6.055.744	€ 4.057.348	€ 1.998.395	€ 211.951	
(Ver)nieuwbouw	Lek & Linge HAVO locatie	Lek & Linge		3433	€ 3.651	€ 12.533.647	€ 3.133.412	€ 15.667.059	€ 10.496.929	€ 10.496.929	€ 548.347	Toekomstige m2's bvo obv prognose 2027 (excl. gymzaal)
Realisatie gymzalen (3 binnen de norm van 5 totaal)		Lek & Linge		1350	€ 4.541.808	€ 4.541.808	€ 1.135.452	€ 5.677.260	€ 5.677.260		€ -	
Subtotaal 10-20 jaar						€ 31.076.470		€ 38.845.587				
>20 jaar												
Vernieuwbouw bouwdeel 3 hoofdgebouw	KWC hoofdgebouw	KWC		850	€ 3.651	€ 3.103.350	€ 775.838	€ 3.879.188	€ 2.599.056	€ 2.599.056	€ 135.772	excl. gymzalen
(Ver)nieuwbouw	KWC Gershwinhof	KWC		4359	€ 3.651	€ 15.914.709	€ 3.978.677	€ 19.893.386	€ 13.328.569	€ 13.328.569	€ 696.269	
(Ver)nieuwbouw	Montessori Parijsch	OPO-R		1307	€ 4.215	€ 5.509.005	€ 1.377.251	€ 6.886.256	€ 4.751.517	€ 2.134.739	€ 241.019	
(Ver)nieuwbouw	Lek & Linge VMBO locatie	Lek & Linge		4266	€ 3.651	€ 15.575.166	€ 3.893.792	€ 19.468.958	€ 13.044.202	€ 13.044.202	€ 681.414	Toekomstige m2's bvo obv prognose 2027 (excl. gymzalen)
Realisatie gymzalen (2 binnen de norm van 5 totaal)		Lek & Linge		900	€ 3.027.872	€ 3.027.872	€ 756.968	€ 3.784.840	€ 3.784.840		€ -	
Realisatie gymzalen (3 extra o.b.v. ambitie Lek&Linge)		Lek & Linge		1350	€ 4.541.808	€ 4.541.808	€ 1.135.452	€ 5.677.260	€ 5.677.260		n.t.b.	
(Ver)nieuwbouw	Lek & Linge brugklaslocatie	Lek & Linge		2503	€ 3.651	€ 9.138.088	€ 2.284.522	€ 11.422.610	€ 7.653.149	€ 7.653.149	€ 399.791	geen gymzaal aanwezig
Subtotaal >20 jaar						€ 56.809.998		€ 71.012.497				

Bijlage VI: draaiboeken

Losse documenten:

- 1629402-0090 Draaiboeken Culemborg bouwheer schoolbestuur d.d. 9 februari 2023
- 1629402-0091 Draaiboeken Culemborg bouwheer gemeente d.d. 9 februari 2023

Colofon

Uitgave: HEVO B.V.
Datum: 21 augustus 2023
Auteur(s): Johanna Scherer - HEVO B.V.
Kim Vermeulen - HEVO B.V.

Contact

Statenlaan 8 Burg. Roelenweg 40
5223 LA 's-Hertogenbosch 8021 EW Zwolle

T 073 - 6 409 409 T 038 - 4 258 101
info@hevo.nl

www.hevo.nl

Niets uit deze uitgave mag zonder uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van HEVO B.V. worden gekopieerd, noch aan derden ter inzage worden gegeven

Bronvermelding afbeeldingen:

Alle afbeeldingen, figuren en tabellen zijn opgemaakt door HEVO, tenzij anders vermeld.